

Handelingen van de raad der gemeente Emmen

<u>Jaar</u>	<u>bijlagenr.</u>	<u>categorie/agendanr.</u>
2015	RA15.0093	A 3b

Onderwerp

Openbare vergadering van de raad der gemeente Emmen, gehouden op maandag 2 november 2015 vanaf 14.00 uur in de raadszaal

Voorzitter : de heer C. Bijl
Plaatsvervangend voorzitter : de heer G.J. Horstman
Griffier : de heer H.D. Werkman
Aanwezige raadsleden (39) : de heer J. Beekhuis (Wakker Emmen), de heer G.J. Bijlsma (Wakker Emmen), de heer H.A. Bos (Wakker Emmen), de heer D.H. van Dijken (CDA), de heer K.P. Eggen (D66), mevrouw J.G. Ensink (LEF!), de heer T.H. Gerth (CDA), de heer A.H. Gijlers (CDA), de heer L.H. Herbers (Wakker Emmen), de heer W. van Heusden (ChristenUnie), de heer B. Hoeksema (Senioren Belang Noord), mevrouw T.C. Hoogeveen (D66), de heer G.J. Horstman (PvdA), mevrouw T. Houwing-Haisma (VVD), mevrouw T. Hummel (PvdA), de heer H. Huttinga (ChristenUnie), mevrouw T.A. Knaap (D66), de heer H. Kruise (Senioren Belang Noord), de heer L.H. Lambers (Wakker Emmen), de heer H. Leutscher (LEF!), de heer G.H.H. Linnemann (Wakker Emmen), mevrouw A.G. Louwes-Linnemann (PvdA), mevrouw P. Mellema (CDA), de heer A.H. Oldenbeuving (CDA), de heer S. Özkan (PvdA), de heer D.M. Poelman (Wakker Emmen), de heer J.C. Scheltens (VVD), de heer N. Schiphouwer (Wakker Emmen), de heer A.W.J. Schoo (DOP), de heer P.M. Schrik (Wakker Emmen), de heer A.J. Sleeking (PvdA), de heer S. Slijepčević (Wakker Emmen), de heer H. Velzing (Wakker Emmen), de heer D.E. de Vries (Wakker Emmen), mevrouw L.H. de Vries (Wakker Emmen), de heer R. Wanders (PvdA), mevrouw D. Woelders (Wakker Emmen), de heer R. Woltman (Wakker Emmen) en mevrouw B. van der Woude (GroenLinks)

Afwezige raadsleden (0) : ---

Aanwezige collegeleden (6) : de heer B.R. Arends, de heer C. Bijl, de heer J. Bos, de heer J. Otter, de heer R. van der Weide en de heer B.D. Wilms

Afwezige collegeleden (0) : ---

Gemeentesecretaris: mevrouw I.A.A. Oostmeijer-Oosting

A1. Opening en vaststelling agenda

Opening en welkom

De voorzitter opent de raadsvergadering om 14.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom. Hij heet een bijzonder welkom aan de heer Schoo, die lang afwezig is geweest en hier nu in een andere gedaante, zou de voorzitter bijna zeggen, is teruggekeerd.

De heer Schoo dankt de voorzitter dat hij hem even de gelegenheid wil geven om iedereen hartelijk te bedanken voor de mailtjes, telefoontjes, bloemen en alles wat dies meer zij. Het gaat gelukkig de goede kant op met de heer Schoo. Hij is er nog niet, hij staat nog een jaar ‘onder contract’ bij het ziekenhuis, want hij moet nog de nodige kilo’s afvallen – dus dat duurt nog wel even. Maar terugkijkend op waar de heer Schoo vandaan komt is hij al een heel eind. Gelukkig gaat het bij hem thuis ook iets beter, dus hij gaat vanaf deze avond graag weer zijn werk buitenshuis oppakken.

De voorzitter dankt de heer Schoo en grapt dat hij de heer Schoo bij de maandelijkse mededelingen gelegenheid zal geven om de nieuwe stand mee te delen. Ook mevrouw Ensink heet hij hartelijk welkom. Zij is ook een tijd lang wegens gezondheidsproblemen uit de running geweest. Maar is gelukkig weer in ons midden.

Verder heeft de voorzitter een bericht ontvangen dat de dames Houwing en Woelders en de heren Gijlers en Velzing later komen. Volgens de voorzitter heeft hij dan alle huishoudelijk mededelingen gehad.

Vaststelling agenda

De voorzitter geeft nog even aan dat aan de orde is: de Begroting 2016 c.q. de Algemene Beschouwingen. Dat is agendapunt B3. Er is ook een agendapunt B2; de voorzitter heeft er geen problemen mee als de punten bij elkaar worden geveegd. Maar in ieder geval zal de voorzitter er bij de besluitvorming aanstaande donderdag 5 november erop toezien – en anders de heer Horstman wel, als vicevoorzitter – dat de besluitvorming bij agendapunt B2 ook nog even apart aandacht krijgt. De voorzitter vraagt de raad of zij akkoord gaat met de agenda. Dat is het geval.

B1. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

B3. Programmabegroting 2016

De voorzitter begint volgens goed gebruik de Algemene Beschouwingen met de grootste fractie en dat is Wakker Emmen, de heer Bos. Hij heeft 10 minuten ‘zuivere speeltijd’.

Eerste termijn

De heer H.A. Bos ziet de Begroting 2016 voorliggen, net als de Kadernota 2016 steeds handzamer en begrijpelijker. De complimenten daarvoor van de fractie aan het college en de ambtelijke organisatie. Wakker Emmen is er verheugd over dat de raad financieel gezien een positieve begroting is vorgelegd: deze biedt perspectief voor de toekomst.

De basis op orde. De fractie gaat niet alleen uit van de fysieke toestand van dit gebied, maar ook van de toekomstgerichtheid daarvan. Op de toename van het budget voor beheer en onderhoud van wegen kan Wakker Emmen alleen maar positief zijn. 3 miljoen extra om te investeren in wegen moet ervoor zorgen dat de ambitie van de gemeente kan worden behaald. De vraag is of het wel toereikend is. In de Begroting staat ook dat het staande beleid met betrekking tot beheer en onderhoud van openbaar groen in 2016 wordt geëvalueerd en er wordt gekeken of het ambitieniveau en de beschikbare middelen mogelijk opnieuw met elkaar moeten worden afgestemd. Uitgaande van het positieve uit het voorgaande juicht Wakker Emmen dit toe, omdat de partij nog steeds veel klachten krijgt over de staat van het onderhoud van het openbaar groen.

Binnen het domein openbare ruimte is de fractie wel bezorgd over de veiligheid van weggebruikers; dit in het bijzonder in het buitengebied. Bebording en bebakening zijn niet meer wat ze juridisch moeten zijn: ze moeten schoon zijn en voor voldoende reflectie zorgen. Na een aantal jaren te hebben

verzuimd om ze schoon te maken is er dit jaar weer mee begonnen. Maar zeer veel borden hebben geen reflectie meer, zodat bij ongevallen mogelijke aansprakelijkheid niet meer kan worden uitgesloten – dit mede gelet op de steeds minder openbare verlichting in het buitengebied. De vraag is of het college de bezorgdheid van Wakker Emmen deelt.

In de openbare ruimte bevinden zich ook veel speeltoestellen. De fractie stemt met volle tevredenheid in met het toegenomen budget voor onderhoud, herstel en vernieuwing. Maar overweegt het college ook om de omgeving meer te laten participeren in beheer en onderhoud – let wel: binnen de kaders van het Attractiebesluit? Graag de reactie van het college hierop.

EOP's vormen een belangrijke schakel tussen gemeente en samenleving. EOP's adviseren gemeenten bij beslissingen over hun leefgebied en hebben ook zelf budget om zaken in hun dorp of wijk te verbeteren. Wakker Emmen ziet wel verschillen in welke wijze EOP's hun taak invullen. De basis voor hun functioneren ligt in de gemeentelijke verordening: daar staan de rechten en de plichten in. De fractie vindt het tijd worden om de verordening te evalueren en daarbij ook te kijken of dit model nog steeds het beste is in verhouding tot de veranderende samenleving. Hoe zorgt de gemeente ervoor dat de EOP's het verlengstuk blijven van de gemeente, maar zij ook de belangen van het dorp of de wijk zo goed mogelijk behartigen? Zijn de huidige instrumenten voor de EOP's nog wel de juiste? EOP's zijn niet de enige aanspreekpunten voor de gemeente en het college: communicatie met de samenleving is van essentieel belang voor een goed proces. De fractie van de heer H.A. Bos heeft helaas moeten constateren dat het college er de afgelopen periode niet altijd even goed in slaagt dit vorm te geven. De samenleving verandert: 'meer van de samenleving' en 'de andere overheid' vragen ook een andere houding en gedrag van ambtenaren en bestuurders. Wakker Emmen vraagt de wethouder om op korte termijn te komen met een evaluatie over de werking en effecten van de EOP's over de afgelopen jaren.

Het Aanvalsplan Bouwen, Duurzaamheid en Jeugdwerkloosheid heeft in de periode 2013-2015 op hoofdlijnen de gemeentelijke inzet bepaald. Wakker Emmen heeft zich in het verleden ook hard gemaakt voor de doelen in dit plan. Men gelooft ook dat dit plan ertoe heeft bijdragen om de investeringen op gang te krijgen en daarbij de combinatie te zoeken met duurzaamheid en het bestrijden van jeugdwerkloosheid. Het plan loopt echter dit jaar af. Wat is het college voornemens te gaan doen? Het plan beëindigen en het geld opmaken? Of komt men met een evaluatie om te bezien op welke wijze dit een vervolg kan krijgen? Wakker Emmen vraagt het college om met name met dit laatste aan de slag te gaan.

En nu gaat de gemeente verder met de verschillende woonopgaven in haar gebied: de gemeente kent nog veel woonwijken en dorpen waar herstructurering van de woningbouw nodig is. Ook de opgestarte herstructurering in wijken en dorpen is nog niet af en dat kan toch niet de bedoeling zijn? 'De basis op orde' betekent ook: iets afmaken. Ook bij de herstructurering moet het bouwen steeds meer worden gestimuleerd. Gelukkig bereiken de fractie ook positieve berichten over de toename van de bouw in Nederland. Kan het college aangeven hoe dit in de gemeente Emmen is en wat het college aan stimulerende activiteiten in 2016 gaat doen? Wakker Emmen verwacht dat het college geen afwachtende houding aanneemt om toe te kijken hoe het herstel van de economie en de woningmarkt zal verlopen, maar proactief handelt en kijkt op welke wijze de gemeente Emmen kan profiteren van die aantrekkende markt. De fractie vraagt zich af of de gemeente goed voorbereid is. Zijn haar kavelprijzen nog wel marktconform? Zijn haar bestemmingsplannen wel flexibel genoeg om antwoord te hebben op de veranderde vraag? En biedt haar welstandsbeleid wel voldoende ruimte? De toegezegde C-discussie zal hier ook invulling aan moeten geven.

Twee belangrijke financiële punten in de Begroting zijn de 17 miljoen dekking als gevolg van het niet-verkrijgen van subsidie voor het CVE-project en de 10 miljoen voor de Hoofdstraatlocatie. Wakker Emmen heeft aangegeven dat het project binnen de financiële kaders moet worden uitgevoerd. Dit lukt alsnog via rentevoordeel als gevolg van de lage rente. Eerder geluk van een lage rentestand dan wijsheid, is het oordeel van de fractie. De 27 miljoen moet nu via de gemeentelijke begroting worden gedekt en Wakker Emmen vindt dit wel een heel fors bedrag. Maar beter nog is een college dat voorzichtig te werk gaat en zich baseert op subsidies of grondopbrengsten. Toch vindt Wakker Emmen dat het college en ook de raad leren van het verleden. De fractie verzoekt het college een feitenrelaas op te stellen over hoe een en ander is verlopen, dus vanaf de vermeende toezegging van de 17 miljoen euro subsidie tot het erkennen dat er niets komt en ook natuurlijk om dit feitenrelaas te delen met de raad. Wakker Emmen vraagt zich verder ook af hoeveel rentevoordeel er nog binnen het project zit om onverwachte zaken te dekken. En wat als de rente gaat stijgen? Graag een antwoord van het college.

In relatie tot deze vraag nog het volgende. Wakker Emmen heeft bij de Kadernota 2016 aangegeven, het onbegrijpelijk te vinden dat er geen onderhoudskosten voor het nieuwe centrumplan zijn geraamd. Nu wordt hier voor 200.000 euro gedekt uit de algemene middelen. Wakker Emmen vindt dat deze extra kosten ook uit het CVE-budget gedekt moeten worden. De fractie wil van het college weten of door middel van het rentevoordeel hier nog budget voor is en mogelijk zelfs meer budget.

Als de heer H.A. Bos het over geld heeft, dan heeft hij het ook over de belastingdruk voor de burgers en ondernemers in deze gemeente. Vanuit het Bestuursakkoord is er nadrukkelijk voor gekozen om de lasten niet te laten stijgen, maar te bevriezen. Het effect hiervan is in een staatje in de begroting te zien op bladzijde 131. Onlangs is bekend geworden dat het college ervoor kiest om de geplande verhoging van de rioolbelasting met 60.000 euro per jaar en per aansluiting niet door te laten gaan. Er dient eerst een nieuw GHP te worden vastgesteld en dit biedt mogelijkheden om lasten te beperken. De fractie van Wakker Emmen vindt dit een verstandig besluit en het draagt ook bij aan de verdere lastenbeperking. In de Begroting 2016 wordt wel een aanzet gegeven voor niveauhandhaving voor de jaren 2017 en 2018 door alleen maar de inflatiecorrectie door te voeren. Dit is een afspraak uit het Bestuursakkoord, maar Wakker Emmen zal bij de Kadernota 2017 zeer zeker kijken of de financiële ruimte, waar nu zicht op is, kan worden ingezet om de OZB en de sporttarieven ook in 2017 en 2018 te bevriezen.

Wakker Emmen dient samen met de PvdA en het CDA een motie in voor het versimpelen van aanvragen van evenementenvergunningen. Veel evenementen, met bijvoorbeeld een goed doel als uitgangspunt, worden mogelijk gemaakt door initiatieven van vrijwilligers. Helaas is het aanvragen van evenementenvergunningen voor deze vrijwilligers een moeilijke opgave en bij terugkerende evenementen moeten elke keer weer dezelfde gegevens opgegeven worden. Dit moet toch anders kunnen? Daarom het gestelde in de motie:

Motie 1: Vergunningverlening bij evenementen (Wakker Emmen, PvdA en CDA)

'De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- ***het aanvragen van een evenementenvergunning voor veel aanvragers, met name voor vrijwilligers, in de praktijk een moeilijke en tijdrovende aangelegenheid is;***
- ***bij jaarlijks terugkerende evenementen ongewijzigde basisgegevens telkens opnieuw moeten worden aangeleverd;***
- ***deze ongewijzigde basisgegevens bekend horen te zijn bij de gemeente Emmen;***

Overwegende dat

- ***veel evenementen worden georganiseerd door vrijwilligers en voor een goed doel;***
- ***kleinschalige evenementen een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid in dorpen en wijken;***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- 1. onderzoek te doen naar de ervaringen van aanvragers van evenementenvergunningen;***
- 2. op basis van de uitkomsten van dat onderzoek het proces rondom het aanvragen van een evenementenvergunning te vereenvoudigen;***
- 3. hierover een rapportage op te stellen en deze te delen met de gemeenteraad;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer H.A. Bos gaat hierna verder met het volgende onderwerp in zijn beschouwing.

Duurzaamheid. De gemeente heeft de Energienota, waarin vijf belangrijke speerpunten worden genoemd. Zij geeft inmiddels opdracht aan de opgelegde taakstelling van de provincie om windenergie te realiseren. Op het gebied van de zonne-energie ziet de fractie het college meters maken: er is een Structuurvisie Zonneakkers in de maak waarin grootschalige zonneparken mogelijk worden gemaakt. Kan het college aangeven wanneer deze Structuurvisie aan de raad aangeboden wordt? Want dat zonne-energie op meer draagvlak kan rekenen dan windenergie blijkt al uit het feit dat Emmen in de toptien staat van gemeenten met de meeste zonnepanelen. Wakker Emmen ziet in dit resultaat ook vooral een bevestiging dat de samenleving serieus werk maakt van verduurzaming door middel van zonne-energie. De uitwerking van de andere speerpunten uit de Energienota geeft de fractie minder redenen voor een positief geluid. Wat doet het college om geothermie c.q. aardwarmte uit de grond te krijgen? Op welke wijze faciliteert en jaagt de gemeente dergelijke initiatieven aan? Als laatste punt wil Wakker Emmen het verduurzamen van het gemeentelijke vastgoed noemen. Dit staat ook benoemd als aandachtspunt in de Begroting, maar wat mag de fractie concreet verwachten?

Sport. Wakker Emmen meent dat sport in alle breedte voor iedereen mogelijk moet zijn in goede accommodaties. Vorig jaar is besloten om de kleedaccommodaties over te dragen aan de sportverenigingen. Dat dit niet zonder slag of stoot is verlopen zal duidelijk zijn. De fractie van de PvdA zal hier verder op ingaan. Wakker Emmen wil het nu hebben over sporthal De Klabbe. In vervolg op de toezegging uit de Kadernota 2016 heeft de fractie recentelijk cijfers van de wethouder mogen ontvangen, waarvoor dank. Een keuze zal duidelijk te maken zijn, er zijn meer aspecten waarnaar gekeken moet worden. Zo is de gymzaal naast O.B.S. De Runde zowel technisch als economisch afgeschreven. Verder heeft de raad ook een brief van Emmer-Compasuum ontvangen met het standpunt van dat dorp. Al met al is het dus meer dan kale cijfers. Maar de tijd is te kort om nu nog een standpunt in te nemen voor de Begroting 2016. En daarom dienen de fracties van de coalitie de volgende motie in om de toekomst van De Klabbe nader te onderzoeken, de scenario's te doen toekomen aan de raad en bij de behandeling van de Kadernota 2017 aan de raad voor te leggen:

Motie 2: Sporthal De Klabbe Emmer-Compasuum (Wakker Emmen, PvdA en CDA)

'De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- ***bij de behandeling van de Kadernota 2016 het college van B&W heeft toegezegd een onderzoek te zullen uitvoeren naar de noodzakelijke werkzaamheden om sporthal De Klabbe te laten voldoen aan de hedendaagse maatstaven;***
- ***de uitkomsten van dit onderzoek recentelijk met de raad zijn gedeeld;***
- ***de gymzaal bij O.B.S. De Runde ook sterk verouderd is;***
- ***in de Begroting 2016 geen middelen zijn opgenomen voor renovatie dan wel nieuwbouw van sporthal De Klabbe;***

Overwegende dat

- ***sporthal De Klabbe een belangrijke functie vervult in het dorp Emmer-Compasuum;***
- ***het voor de leefbaarheid en vitaliteit van Emmer-Compasuum erg belangrijk is dat voorzieningen, zoals een sporthal, in stand worden gehouden;***
- ***het onderzoek naar de sporthal ingaat op renovatie en nieuwbouw;***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- 1. de scenario's renovatie en nieuwbouw voor de sporthal verder uit te werken;***
- 2. hierbij ook de verschillende belanghebbenden, waaronder O.B.S. De Runde, te betrekken;***
- 3. in de Kadernota 2017 de raad een keuze voor renovatie of nieuwbouw, met de hiervoor benodigde middelen, voor te leggen;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer H.A. Bos wil dan nog een laatste punt inbrengen. De Begroting 2016 geeft in navolging van de Kadernota 2016 aan dat een aanvullend deel van de dekking van de EMCO uit de Reserve Sociaal Domein komt. De post staat nu op 'p.m.', maar volgens Wakker Emmen kan dit geen structureel karakter krijgen. De Reserve Sociaal Domein is hier niet op ingericht. Wakker Emmen verzoekt het college dit te monitoren en dit bij een structureel karakter niet meer ten laste te laten komen van de Reserve Sociaal Domein.

De implementatie van de drie D's is overigens goed verlopen in deze gemeente: de evaluatie van de huishoudelijke hulpen is positief. Is het dan allemaal positief? Nee. De fractie hoort nog steeds negatieve geluiden over communicatie vanuit de gemeente, maar ook vanuit de burgers. Ook de geleverde kwaliteit wordt niet altijd als positief beoordeeld. In het bijzonder wordt de dialoog tussen de vragers, aanbieders en de gemeente als negatief ervaren. Ook het delen van onderlinge kennis is niet aanwezig. Wakker Emmen wil dat het menselijke aspect in de communicatie meer wordt gehanteerd. De fractie kan voorbeelden geven waarbij als er het menselijk aspect meer wordt gehanteerd, er minder onrust, minder inzet van tijd enzovoort zullen zijn. Zij wil graag een reactie van de wethouder op dit aspect en overweegt om hierover in tweede termijn een motie in te dienen.

De heer Scheltens heeft twee vragen. De fractie van Wakker Emmen geeft aan dat zij graag een feitenrelaas wil hebben over de toezegging van 17 miljoen. Maar bij weten van de heer Scheltens is er geen toezegging van 17 miljoen: er ligt een motie bij de Tweede Kamer en dat is, net zoals dat in de gemeente ook zo is, een verzoek en dus nooit een toezegging. Dus volgens de VVD kan Wakker Emmen zich dat verzoek wel besparen om daar een heel feitenrelaas van te laten opstellen als er geen toezegging is, maar slechts een verzoek. Is de heer Bos dat met de heer Scheltens eens?

De heer H.A. Bos zegt dat in de Begroting en wel in de dekking van alle rapportages uitgegaan van 17 miljoen subsidie. En dan kun je wel een verzoek indienen, maar je neemt het pas op als je subsidie verleend krijgt of een mondelinge toezegging daarover krijgt. Een verzoek à la ‘het zou zo kunnen zijn dat...’ neem je nooit op in een begroting. Dus wil Wakker Emmen toch wel graag weten hoe een en ander gelopen is. En als daaruit blijkt dat er inderdaad geen toezegging is geweest, dan weet de raad dat ook.

De heer Scheltens noemt dit antwoord helder.

Het tweede waar de heer Bos het over heeft is het ontbreken van de onderhoudskosten ad 200.000 euro voor de Centrumvernieuwing Emmen; hij vindt het vreemd dat dat nu uit de reserves komt. Andersom had de gemeente in dat hele Centrumvernieuwingproject Emmen ook een voordeel in de onderhoudskosten van het nieuwe theater. Dat heeft de gemeente aan de andere kant dus even heel snel weer begroot om daarmee het Fonds Dorpen en Wijken op te richten. Hoe ziet de heer Bos dat in verhouding tot elkaar? Want bij het ene was hij er heel snel bij om dat toch te begroten en het dus niet terug te laten vloeien naar de reserves, terwijl als het eruit wordt gehaald, hij het ineens wél vreemd vindt.

De heer H.A. Bos beaamt dat het Fonds Dorpen en Wijken vorig jaar is opgezet. De 200.000 euro daarvoor komt nu, dus zijn fractie wil graag weten of dit nog wel uit de rentebaten is te dekken. Is er wellicht nog meer? Er is een veranderd rente-inzicht in het geheel en de fractie wil daarom eerst graag even het antwoord daarop van het college afwachten.

Dat is prima, maar **de heer Scheltens** gaat toch even uit van de systematiek. Ten eerste zijn de onderhoudskosten niet begroot: omdat zij toch gemaakt moeten worden, worden die uit de reserves gehaald. En dat vindt Wakker Emmen eigenlijk niet goed: het zou binnen het CVE-budget moeten. Aan de andere kant is er nu een besparing geweest op de onderhoudskosten van het theater; die zijn in één keer buiten de Centrumvernieuwing Emmen getrokken en daar is iets anders mee begroot. Was het dan ook niet verstandig geweest dat de gemeente die eerst in de pot van de centrumvernieuwing had gelaten? Want dan had zij waarschijnlijk dat nadeel ook uit het voordeel van die 200.000 euro inzake de onderhoudskosten van het theater kunnen trekken.

Als de heer Scheltens het zo op de letter beschouwt, dan geeft **de heer H.A. Bos** hem groot gelijk: je moet niet eerst je oude schoenen weggooien voordat je je nieuwe schoenen hebt ingelopen. Alleen, de heer H.A. Bos denkt dat eerst even het antwoord van de wethouder afgewacht moet worden hoe dit verder is verlopen. En volgens Wakker Emmen was het Fonds Dorpen en Wijken, waar dat miljoen voordeel naartoe gegaan is, er eerder dan de 200.000 euro onderhoudskosten. Maar de heer H.A. Bos wil daartoe samen met de heer Scheltens het antwoord van de wethouder daarop afwachten.

Mevrouw Hoogeveen hoorde de heer Bos in het begin van zijn betoog over de EOP's spreken. En zij dacht dat hij zei dat Wakker Emmen EOP's als verlengstuk van de gemeente zag. Mevrouw Hoogeveen wou even zeker weten of zij dat goed verstaan had.

De heer H.A. Bos bevestigt dat Wakker Emmen EOP's als verlengstuk ziet, met name in de communicatie van de gemeente richting de burger en andersom. De burgers komen bij een EOP en die EOP gaat dan naar de gemeente. Dus het is op het gebied van de communicatie en niet om inderdaad alle werkzaamheden van de gemeente over te nemen.

De heer Wanders citeert Marty McFly – die men wel van de film ‘Back to the future’ kent – die dertig jaar geleden, op 21 oktober 1985, zei: *“If you put your mind to it, you can accomplish anything.”* De heer Wanders had natuurlijk namens de Partij van de Arbeid ook kunnen beginnen met het aanhalen van Nelson Mandela. Hij zei: *“It always seems impossible, until it is done.”* Oftewel: het lijkt altijd onmogelijk totdat het wordt verwezenlijkt.

Welnu, 2016 is aanstaande: een bijzonder jaar voor de gemeente Emmen. Een jaar waarin de grootste Atalanta-projecten hun voltooiing kennen. Een metamorfose die zijn weerga niet kent en die op vele enthousiaste reacties mag rekenen, ook van hen die eerst niet geloofden in deze sprong in de toekomst van een aantal jaren geleden. Atalanta is natuurlijk opgezet om deze gemeente een economische

stimulans te geven. Veel mensen verdienden hun boterham tijdens de realisatie en de eerste vacatures van Wildlands zijn recentelijk gepubliceerd. De PvdA roept nogmaals op, verder te bouwen aan het economisch huis op de fundamenten van de centrumvernieuwing.

Vierkant voor Werk is voor de Partij van de Arbeid een belangrijk punt in de strijd tegen inactiviteit. Nu de eerste resultaten van het bevorderen van uitstroom uit de bijstand bemoedigend zijn, is het zaak volop te blijven inzetten op werk en dus op Vierkant voor Werk. De fractie wil de sectoren waar Emmen traditioneel goed in is, stimuleren en ondersteunen. De combinatie van de biobased economy en de maakindustrie als basis voor de circulaire economie gaat volgens de PvdA-fractie de gemeente Emmen geen windeieren leggen. Zij roept op, met elkaar ervoor te zorgen dat de werkzaamheden van de commissie-Vollebregt straks kunnen worden uitgenut. ‘Werk voorop’ is dus het devies. Wat de PvdA betreft kan dit op meer beleidsterreinen een structurele oplossing brengen, bijvoorbeeld in de Wmo. De fractie van de heer Wanders ziet daar nog te vaak dat het oplossen van een zorgvraag leidend is bij een aanzienlijk deel van de cliënten. Dat is natuurlijk ook zo bij een aanzienlijk deel van de cliënten, maar lang niet bij iedereen. Er zijn ook velen bij wie de gemeente via een voorziening vanuit de Wmo een belemmering om de arbeidsmarkt te kunnen betreden, kan wegnemen. Zou het daarom niet goed zijn als dat werk of die participatie een vertrekpunt wordt?

De Partij van de Arbeid neemt dus een voorschot op de discussie over bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, die de gemeenteraad straks gaat voeren. De Partij van de Arbeid ziet voor zich dat de gemeente samen met inwoners, sociale partners – zoals werknemersvertegenwoordigers en het toekomstige leerwerkbedrijf – écht werk maakt van de uitvoering in eigen dorp of wijk. De schaal van gebiedsgericht werken verkleinen, gericht op een houdbare sociale voorziening en behoud van werkgelegenheid: dat geeft vele voordelen zoals het versterken van de sociale structuur. Dat dit iets betekent voor de organisaties, daar is de PvdA-fractie zich bewust van. Maar zoals het college zelf ook schrijft: ‘*We willen naar overheidsparticipatie.*’ Dan moet je daar als organisatie ook naartoe bewegen en dan is de schaal van gebiedsgericht werken, zoals de gemeente die nu kent, volgens de Partij van de Arbeid niet de juiste.

Dat brengt de heer Wanders ook bij de inbreng tijdens de behandeling van de Kadernota. Ook toen heeft de PvdA betoogd, zaken dichterbij de inwoners te regelen en dat bijvoorbeeld via de burgerbegroting meer vorm te geven. Natuurlijk heeft de fractie ook in de tussenliggende tijd niet stilgezeten en is zij zelf ook de boer op gegaan. In gesprekken met EOP’s en Sedna is het haar helder geworden dat er nog een wereld te winnen is, bijvoorbeeld als het gaat om bij het meer in positie brengen van wijk of dorp bij het welzijnswerk. De waarneming van de fractie van de heer Wanders is dat veelal nog steeds de vraag waar behoefte aan is – centraal in dit huis, dus – wordt ingevuld. Voor de Partij van de Arbeid was dat aanleiding om een motie samen met Wakker Emmen en het CDA in te dienen. De PvdA-fractie ziet graag dat het college in ieder geval in één dorp en één wijk écht werk maakt van dorps- en wijkgericht werken met de bijbehorende middelen. Wat de PvdA betreft wordt desnoods een aspirine genomen uit de grote pot die de gemeente heeft aangelegd onder de naam Reserve Sociaal Domein:

Motie 3: Ophalen welzijnsvraag in dorp en wijk (Wakker Emmen, PvdA en CDA)

‘De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- ***de Begroting 2016 slechts summier ingaat op de voortgang van de burgerbegroting en de burger- c.q. overheidsparticipatie;***
- ***de landelijke overheid doende is het Right to Challenge op het gebied van de Wmo vorm te geven;***
- ***het ‘ophalen van de welzijnsvraag’ nog veelvuldig binnen de muren van het gemeentehuis plaatsvindt en de rol van bewoners(organisaties) hierin onderbelicht is gebleven;***

Van mening zijnde dat

- ***het voor de blijvende betrokkenheid van bewoners van belang is dat concrete resultaten worden geboekt;***
- ***een voortdurende en actieve ondersteuning van overheden hiervoor een belangrijke stimulans is;***
- ***nieuwe impulsen op dit terrein een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de sociale samenhang en saamhorigheid in dorpen en wijken en daarmee aan de leefbaarheid;***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

1. *bij de Kadernota 2017 aan de raad concrete voorstellen te doen ter versterking van de rol van bewonersorganisaties in het vaststellen én (doen) uitvoeren van de welzijnsvraag in één wijk en één dorp;*
2. *dit in nauwe samenhang te doen met de verdere ontwikkeling van de burgerbegroting; En gaat over tot de orde van de dag.'*

De PvdA is volgens **de heer Wanders** erg benieuwd naar de vorderingen rondom de blijversleningen. Een motie van de partij om hierover bij de Begroting een voorstel neer te leggen, werd uiteindelijk door het college overgenomen. Voor de goede orde: een blijverslening is een lening voor mensen die bij banken vanwege bijvoorbeeld leeftijd geen hypothecaire lening meer krijgen voor het levensloopbestendig maken van het eigen huis.

Bij wonen hoort de PvdA-fractie natuurlijk ook terug te komen op de discussie in juni over de Woonvisie, de Woningwet en het Lokaal Akkoord. Onlangs ontving de raad een uitnodiging om bij de ondertekening van het nieuw Lokaal Akkoord aanwezig te zijn. De fractie is erg nieuwsgierig naar wat daarin staat en hoe zich dat verhoudt tot de discussie met de raad over volkshuisvesting, zeker in het licht van de nieuwe Woningwet. Lefier gaf als reactie op een publicatie van de PvdA Emmen aan dat men uitstekende afspraken met de gemeente had gemaakt. Dit is iets wat de fractie wel verbaasde, temeer omdat zij – en niet alleen zij – regelmatig in de raadszaal en daarbuiten heeft aangegeven dat zij de ontwikkelingen bij de corporatie op z'n zachtst gezegd ongunstig vindt voor deze regio.

In het verlengde daarvan ook een opmerking over de Omgevingswet. Deze komt in 2017 in zijn geheel in werking en de PvdA maakt uit de Begroting op dat er weinig ruimte is voor voorbereidingen op deze wet. Kan het college de garantie geven dat Emmen tijdig klaar is voor de uitvoering?

De heer Wanders wil namens de PvdA op deze plaats wederom aandacht vragen voor de overdracht van de kleedaccommodaties van de buitensportverenigingen. De fractie heeft de indruk dat daar op de achtergrond hard aan gewerkt wordt, dat de clubs welwillend zijn, maar dat er ook drempels zijn. Bijvoorbeeld: de verschillen in de staat van onderhoud van de onderscheidenlijke complexen. Dat zou verenigingen ten opzichte van elkaar in een vervelende concurrentiepositie kunnen brengen. De PvdA wil tegelijkertijd ook aan verenigingen de erkenning geven voor de rol die ze in de sociale structuur van wijk of dorp vervullen. In de ogen van de fractie zou het daarom goed zijn als de gemeente de overdracht van de accommodaties, die zij nog steeds nodig acht, kan faciliteren. Zoekend naar een oplossing kwam de fractie van de heer Wanders uit bij het Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken. In juni is naar aanleiding van de inbreng door de VVD gesproken over het ingebrachte startkapitaal in 2015. Misschien komt de VVD daar straks nog op terug, de PvdA in ieder geval nu. Zij dient samen met het CDA en Wakker Emmen een amendement in, waarbij zij ook de kleedaccommodaties van de buitensportverenigingen binnen de kaders van het Stimuleringsfonds brengen. Het nog niet-benutte startkapitaal 2015 kan dan worden ingezet om een overdracht van de kleedaccommodaties tot stand te brengen:

Amendement 1: Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken en overdracht sportaccommodaties (Wakker Emmen, PvdA en CDA)

'De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015, Constaterende dat

- *per 1 januari 2015 het Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken is ingesteld;*
- *naast de reguliere voeding aan dit fonds voor het begrotingsjaar 2015 eenmalig een startkapitaal van 1 miljoen euro is toegevoegd;*
- *dit startkapitaal nog niet ten volle is benut;*
- *de gemeente Emmen voornemens is de kleedaccommodaties buitensportvereniging in eigendom over te dragen aan de verenigingen;*
- *deze overdracht nog niet heeft plaatsgevonden en overleg gaande is;*
- *er aanzienlijke verschillen bestaan in het onderhoudsniveau van de diverse accommodaties;*

Van mening zijnde dat

- *het niet wenselijk is dat deze overdracht leidt tot grote verschillen in de lasten voor de diverse sportverenigingen;*
- *sportverenigingen in wijk of dorp vaak een centrale rol spelen in de sociale structuur;*
- *het niet wenselijk is dat door eventuele noodzakelijke contributieverhogingen als gevolg van de overdracht van een kleedaccommodatie, deelname aan sporten wordt belemmerd;*

- *het niet-benutte startkapitaal in het Fonds Dorpen en Wijken kan worden ingezet om de overdracht van kleedaccommodaties te faciliteren;*

Besluit:

1. *het faciliteren van de overdracht van de kleedaccommodaties buitensportverenigingen als passend binnen de kaders van het Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken te beschouwen;*
2. *dat het niet-benutte startkapitaal 2015 in het Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken hiervoor kan worden ingezet;*
3. *de verdere uitwerking, nodig voor de overdracht van kleedaccommodaties, door het college te laten bepalen en uit te voeren;*
4. *het college te verzoeken de raad na de overdracht te rapporteren over de wijze waarop dit amendement is uitgevoerd;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Wanders wil namens zijn fractie ook zijn verbazing uitspreken over de invulling van de garantiebanen. Enerzijds verbazing omdat de gemeente schijnbaar nog niet is gestart met de invulling, maar anderzijds ook omdat in de Begroting wordt gesproken over het wettelijke minimumloon en te behalen voordelen op bestaande vacatures. De Partij van de Arbeid kan zich niet voorstellen dat de gemeente niet het loon, behorend bij de functie, gaat betalen aan iemand die toevallig wat lastiger zijn of haar plek op de arbeidsmarkt kan veroveren. Ook voor andere nieuwe banen zal toch ook gaan gelden dat deze conform de functiewaardering worden betaald? Kan het college hierover opheldering geven?

Ten slotte terug naar de Begroting. De PvdA herkent een rustiger beeld in de Begroting ten opzichte van voorgaande jaren. Er is ruimte gebleken binnen de Atalanta-budgetten voor de afdekking van de 17 miljoen voor de Hoofdstraatlocatie en door de lage rentestand ook nog voor de startmiddelen voor de herinrichting. Men kan dus concluderen dat van meet af aan het Atalanta-project goed is gemonitord en gebudgetteerd. De PvdA gaat ervan uit dat de gemeente dat tot het eind gaat volhouden. Er wordt conform de in juni dit jaar gebruikte beeldspraak 'een grote pot aspirine' aangelegd. De fractie roept op, zoals zojuist al betoogd, dat de gemeente juist geen aspirine nodig heeft straks. Als dat betekent dat de reserve voor een deel moet worden ingezet om nieuw beleid vorm te geven: wat de PvdA betreft is dat prima. De kosten gaan voor de baten uit.

Wel heeft de fractie nog zorgen over de jeugdzorg. Kijkend naar bestedingen en budgetten komt bij haar de vraag boven: heeft de gemeente wel de totale vraag in beeld?

En als laatste wil de fractie – maar niet nadat zij de organisatie en het college hebben bedankt voor de samenstelling van de Begroting – de waardering uitspreken voor het invullen van de motie over regiomarketing. Immers, zoals de heer Wanders reeds in het begin namens de Partij van de Arbeid stelde, is de sprong van Emmen in de toekomst uit 2008 volgend jaar voltooid. En die mag – sterker nog: móét – aan de man en vrouw gebracht worden, opdat er met elkaar, wonend in deze prachtige gemeente, volop van zal worden geprofiteerd.

De heer Schoo vond dit verhaal wat dat betreft luid en duidelijk. Maar die 17 miljoen triggert de heer Schoo toch een beetje, want dat stond toch als bijdrage van VROM geboekt c.q. die zou de gemeente mogelijk binnenhalen. Daar is alles ook op begroot en nu zegt de heer Wanders dat het goed is dat het eventjes geparkeerd is en nu geleend wordt omdat de rente laag is. Maar het blijft toch wel een gat van 17 miljoen dat de gemeente nu op moet vullen en dat was eerst niet gepland. Het blijft derhalve een zure appel – zo kijkt de DOP daar tenminste tegenaan. De heer Wanders stapt daar nogal gemakkelijk overheen. Als je dit gaat doen, dan is het nadeel daarvan dat de gemeente die 17 miljoen waarschijnlijk ook nooit gaat krijgen. Want dan gaat VROM natuurlijk zeggen dat de gemeente Emmen het al opgelost heeft. Hoe kijkt de heer Wanders daartegenaan?

De heer Wanders hoort de heer Schoo eindigen met een vraagteken, dus in die zin is het een vraag. De heer Schoo geeft zelf aan waarom de gemeente volgens de PvdA een aantal jaren lang heeft gezegd om dat nu niet in te vullen. Want er ligt een motie in Den Haag waarbij de minister is verzocht te zoeken naar die 17 miljoen. Het college heeft bij het opstellen van de budgetten in de voorgaande bestuursperiodes wellicht en schijnbaar – althans, zo heeft de PvdA-fractie het geïnterpreteerd – rekening gehouden met het feit dat er binnen de kapitaalslasten nog wat opgevangen moet worden. Maar dat wil niet zeggen dat je nu op voorhand moet gaan zeggen dat die 17 miljoen niet komt en die alvast ingeboekt moet worden. Maar daar kan best in het achterhoofd rekening mee gehouden worden

– althans, zo heeft de PvdA-fractie het geïnterpreteerd. De rentestand daarentegen maakt volgens de heer Wanders het ook mogelijk – door het nu eenmalig op projectrente te zetten – dat er geld wordt gevonden binnen de bestaande kapitaalslasten zoals ze altijd in de Begroting hebben gestaan voor Atalanta. Dit om ook een stap te maken met de herinrichting van de Hoofdstraatlocatie. Dus dat is de winst hierbij. De indruk van de fractie is dat die 17 miljoen in die zin altijd binnen de bestaande kapitaalslasten opgevangen had kunnen worden.

De heer Scheltens hoort de aankondiging van de Partij van de Arbeid van een amendement om de beleidsregels van het Fonds Dorpen en Wijken op te rekken en daarmee ook de overdracht van de kleedaccommodaties mogelijk te maken. Op zich is dat, denkt de heer Scheltens, een hartstikke nobel streven. Maar de reden dat dat nu onderdeel van gesprek is, is dat het vorig jaar een bezuinigingspost was: de gemeente zou 80.000 euro gaan bezuinigen. Hoe ziet de heer Wanders in dat kader het oprekken van deze voorwaarden? Heeft hij enig idee wat die opgave van de kleedaccommodaties dan gaat kosten? Want als de gemeente aan de ene kant een bezuinigingspost gaat inboeken van 80.000 euro en hem aan de andere kant weer weggeeft in dit fonds, dan is het per saldo nul. En dan heeft de gemeente volgens de VVD-fractie een jaar lang heel veel mensen in sportverenigingen aan het werk gehouden, maar, nogmaals, als dat per saldo niets opbrengt, wat is dan de achterliggende gedachte om dat op deze manier mogelijk te maken?

De heer Wanders beaamt dat de bezuiniging structureel is, daar heeft de heer Scheltens gelijk in. Maar de indruk van de fractie is dat de kosten hier in deze zin ook voor de baten uit gaat, omdat vanuit het Fonds Dorpen en Wijken met dit startkapitaal, vorig jaar als eenmalig geld ingebracht en met de toevoeging van kader B aan de rol van de sportverenigingen – waarin een aantal sociale structuren in dorpen en wijken wordt genoemd – de gemeente bij met deze eenmalige investering op termijn een structurele bezuiniging kan realiseren.

De heer Scheltens zegt dat dat klopt, maar de reden waarom de gemeenteraad die 1 miljoen in die pot heeft gedaan is om als startkapitaal het mogelijk te maken dat er in 2015 al mee gestart kan worden. Nu blijkt dat dit in 2015 eigenlijk helemaal niet had gehoeven, want er zit volgens de heer Scheltens nog ruim voldoende in die grote pot. De heer Wanders heeft het al aangekondigd: de VVD komt daar ook inderdaad zometeen nog wel op terug in haar bijdrage. Volgens de heer Scheltens zou het gewoon weer terugmoeten naar de algemene reserves, waar het ook vandaan komt.

De heer Wanders beluistert dat dat een afweging is die de VVD maakt. De afweging van de PvdA was om het aan de samenleving ten goede te laten komen, zeker als het gaat over het realiseren van de overdracht van de sportaccommodaties en de rol die de sportverenigingen hebben. Als de gemeente het op deze manier kan invullen zonder dat zij daar verder haar reservepositie mee aantast – de VVD heeft haar argumentatie daarvoor gebruikt – en kijkend naar hoe het weerstandsvermogen is weergegeven in de Begroting, acht de PvdA-fractie het verstandig – in ieder geval mogelijk – dat dit bedrag op deze manier wordt ingezet.

‘Zouden er na zeven magere jaren dan tóch nog zeven vette jaren komen?’ Dat was de vraag die volgens **de heer Oldenbeuving** velen zich stelden. Hij denkt dat het goed is dat de aanwezigen hun kennis even opfrissen. In het verhaal met de droom van de Egyptische koning werd dit als volgt geïllustreerd: het is van groot belang om in de zeven vette jaren te sparen, zodat je, als er zeven magere jaren komen, nog wat overhebt. Dit verhaal zou over de huidige tijd kunnen zijn gegaan. Tot en met 2007 heeft de gemeente de relatief vette jaren gehad en daarna tot en met 2014 haar magere jaren. Het is overigens maar wat je ‘mager’ noemt als je kijkt naar de rest van de wereld. Het verhaal van de zeven vette en zeven magere jaren is jammer genoeg geen verhaal dat zichzelf in de praktijk herhaalt. Anders zouden de gemeente nu weer zeven vette jaren wachten. Wel wijzen de eerste signalen erop dat zij richting ‘normaal’ gaat, maar zij is er nog niet. In dat licht is een ratio weerstandsvermogen van 1,04 nog geen reden voor een feestje. Simpel vertaald: een concrete tegenvaller van een miljoen en je zakt door het ijs. De gemeente zal dus nog wel meer spek op de ribben moeten krijgen, om maar in de beeldspraak van de vette en magere jaren te blijven.

In juni sprak de raad over de Kadernota en toen heeft het CDA de werktitel *‘Aanpakken door los te laten’* gekozen. In de Kadernota stond: *‘In de tweede helft van 2015 komen wij met een voorstel om ‘de andere overheid’ uit te werken.’* Nu is in de Begroting te lezen dat de ervaringen met de zeven

experimenten zullen worden gebruikt bij het vormgeven van de overheidsparticipatie. Het college moet nu wel opschieten. Graag een reactie van de betreffende portefeuillehouder op de termijnen. Deze dag behandelt de gemeenteraad de uitwerking van de Kadernota en de beraadslagingen daarover. Het CDA heeft bij de bespreking van die Kadernota voor een drietal zaken expliciet aandacht gevraagd: onderwijs, zorg en breedtecultuur. De fractie wil op die punten dan ook de Begroting bezien.

Onderwijs. Het CDA vindt dat scholen onderling moeten kunnen verschillen, maar laat schoolbesturen ongeacht denominatie wel samenwerken en de gemeente Emmen moet wel durven loslaten en de rol van regisseur invullen. Dat geldt niet alleen voor het basisonderwijs, maar ook voor het voortgezet onderwijs. De fractie ziet dit in de Begroting nog niet uitgewerkt. Daarom bij dezen een oproep aan het college: roep die besturen bij elkaar. Een eerste opstap richting samenwerken op het terrein van de VMBO is gemaakt, maar er zijn meer terreinen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het vormgeven van het gymnasium met specifieke technische, bedrijfskundige maar ook culturele profielen en de overheid als aanjager, als regisseur en als verbinder. Dat ziet de CDA-fractie als ‘een andere overheid’.

Zorg. Bij de behandeling van de Begroting 2015 heeft het CDA erop aangedrongen om een bedrag van 200.000 euro in te zetten voor chronisch zieken en gehandicapten, teneinde een deel van de eigen bijdrage te vergoeden. Het amendement waarin de fractie dat had verwoord, is toen ook unaniem aangenomen. Bij de behandeling van de Kadernota in juni heeft de CDA-fractie de wethouder tot enige spoed gemaand op dit punt. En dat heeft gewerkt: het toegezegde forfaitaire bedrag van 325 euro is in de zomer uitbetaald aan cliënten die een maatwerkvoorziening hebben – zo hebben deze cliënten dat aan de fractie teruggekoppeld. Dank aan de wethouder hiervoor. Maar de fractie bereiken helaas ook andere berichten. Berichten over ervaringen met het systeem, over procedures, over formulieren, terwijl zorg over mensen moet gaan, over mensen die voor mensen zorgen. Digitalisering en procesmatig werken horen bij deze tijd: het moet efficiënt – daar is niets mis mee. Tenzij zij doorslaan en kwetsbare mensen de dupe worden omdat er iets misgaat in de procedure of in het proces. Eén verkeerd woord of het ontbreken van een kruisje in een vakje kan veroorzaken dat een burger niet de ondersteuning krijgt die dringend nodig is. De aanvraag blijft dan ‘hangen in het proces’, zoals dat heet en dat kan niet, dat mag niet. Het CDA vindt dat het menselijker moet. Niet het proces en de procedures zijn leidend, maar het doel: kwetsbare mensen moeten snel en goed geholpen worden. Jos de Blok, oprichter en baas van Buurtzorg, schreef een zeer lezenswaardig boekje op dit punt met de titel ‘*Menselijkheid boven bureaucratie*’. Beter kan de CDA-fractie het niet zeggen. Daarom het verzoek aan het college deze handschoen op te pakken.

In datzelfde kader komt de fractie samen met Wakker Emmen en de Partij van de Arbeid met een amendement op de Begroting. Een tekstueel amendement, omdat de coalitiepartijen hebben begrepen dat er in ieder geval in 2015 nog sprake is van onderuitputting van de middelen voor het armoedebeleid. De CDA-fractie stelt daarom voor, in samenwerking met maatschappelijke partners, een noodfonds in te stellen om in urgente gevallen hulp te kunnen bieden waar het systeem daarin niet voorziet of niet tijdig in een kans voorziet. Dat fonds zou bijvoorbeeld een eerste voeding kunnen krijgen vanuit de resultaatbestemming over 2015. Of de samenwerking met de maatschappelijke organisaties moet worden uitgewerkt in de vorm van bijvoorbeeld een Stichting Urgente Noden (SUN), zoals die in veel gemeenten en provincies in Nederland al bestaat, laat het CDA in dit stadium even aan het college over. De fractie ziet de voorstellen daarover graag tegemoet.

Amendement 2: Fonds voor hulp bij acute noodsituaties (Wakker Emmen, PvdA en CDA)

‘De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- ***in de Begroting 2016 staat dat de gemeente Emmen extra aandacht wil hebben voor inwoners met acute financiële problemen;***
- ***er steeds meer mensen in financiële problemen komen, die via reguliere instanties op dat moment niet direct geholpen kunnen worden en toch dringend hulp nodig hebben;***
- ***acute financiële noodsituaties, die om maatwerkoplossingen vragen, soms niet goed ondervangen kunnen worden doordat bijvoorbeeld wettelijke en/of andere voorliggende voorzieningen ontbreken of te lang duren;***
- ***ook de Notitie Armoedebeleid 2015-2018 voorstelt extra aandacht te hebben voor gezinnen met kinderen en mensen met acute financiële nood;***
- ***gebiedsgerichte aanpak ook voor armoede een speerpunt is voor 2016;***
- ***daar het verstrekken van noodhulp uitvoering wordt gegeven aan het armoedebeleid;***

- *er onderuitputting optreedt in het armoedebeleid;*

Overwegende dat

- *het bestrijden van acute nood effectief is ter voorkoming van opeenstapeling van problemen met structurele gevolgen of escalatie;*

Besluit de Begroting 2016 met betrekking tot programma 6 te wijzigen

1. *door onder punt 2 ('Wat willen we bereiken') op te nemen: 'Burgers van Emmen in acute financiële noodsituaties hulp kunnen bieden';*
2. *en onder punt 3 ('Wat doen we ervoor') op te nemen: 'Samen met partners, die bekend zijn met de doelgroep, opzetten van een noodfonds voor hulp bij urgente noodsituaties die laagdrempelig is en niet gekoppeld is aan inkomens- of leeftijdsgrenzen';*

En het college te verzoeken zo spoedig mogelijk een voorstel hiervoor aan de raad voor te leggen;

En gaat over tot de orde van de dag.'

Breedtecultuur. Het derde punt in de Kadernota waarover gesproken is, was volgens **de heer Oldenbeuving** de breedtecultuur. De CDA-fractie is blij dat het college de door haar ingediende motie in deze Begroting is vertaald. Boter bij de vis: daar houdt de fractie wel van. Zij hoort graag wat de wethouder voor acties gaat ondernemen om ervoor te zorgen dat de verbindende rol wordt ingevuld. Het gat dat daarin door het faillissement van CQ is geslagen, dient te worden opgevuld. Hoe vindt men elkaar? *'Laat honderd bloemen bloeien'*, zei ooit iemand, *'maar alleen kruisbestuiving zorgt voor vernieuwing.'* En dat kan als die bloemen elkaar vinden. Graag hoort de fractie van de heer Oldenbeuving wat het college gaat doen met de prikkelende zin in de Begroting: *'Investeren in samenwerking binnen de culturele sector, die verbindt en verrijkt.'*

Dan de inkomstenkant van deze Begroting en dat over 7 procent van de Begroting die de gemeente door het heffen van belasting binnenkrijgt. Op pagina 22 is te lezen dat het college in de Meerjarenbegroting vanaf 2017 uitgaat van een jaarlijkse stijging van de OZB van 1 procent en dat bij het bespreken van de Kadernota 2017 – dat is dus over acht maanden – wordt bekeken of de gemeente dat kan of moet verlagen. Dat zal de raad wat het CDA betreft dan zeker gaan bekijken. Opvallend is overigens dat bij de andere tarieven nog steeds wordt gerekend met 2,5 procent en dat terwijl de inflatieverwachtingen voor de komende jaren nog steeds rond de 1 procent schommelen. Het CDA blijft het college op dit punt kritisch volgen, maar 'minder van de overheid' betekent ook 'minder vóór de overheid'.

Een andere inkomstenpost roept meer vragen op. Er wordt in deze Begroting gerekend met bijna een verdubbeling van de opbrengsten uit de toeristenbelasting. Om in begrotingstermen te blijven: wat gaat de gemeente daarvoor doen? Toch niet de tarieven verhogen? neemt de CDA-fractie aan. Zij is zeer benieuwd naar het initiatief op dit punt. Hoe slaagt de gemeente erin om de aantrekkelijkheid van de stad Emmen – de aanwezigen in de raadszaal hoeven alleen maar naar buiten te kijken, zou de heer Oldenbeuving willen zeggen – om te zetten in meer toeristen die hier verblijven?

Tot slot een tweetal moties. De eerste is wat technisch van aard, maar daarmee niet onbelangrijk. Het CDA roept, samen met Wakker Emmen en de Partij van de Arbeid, het college op, werk te maken van de rol van grootaandeelhouder van Wildlands, dit bedrijf dus een expliciete plek te geven in het overzicht van verbonden partijen en het college verzoeken om op korte termijn te komen met een beleidsnotitie hoe men vorm denkt te geven aan de rol van aandeelhouder:

Motie 4: Wildlands als verbonden partij (Wakker Emmen, PvdA en CDA)

'De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- *in de notitie van raadsadviseur Balance van 22 oktober 2015 het volgende wordt gesteld: 'De financiële belangen van de 'gemiddelde' gemeente Emmen in het Noorder Dierenpark zijn zeer groot. Als we dit afzetten tegenover het toegenomen risicoprofiel voor de sociale taken en voor het grondbedrijf, dan is sprake van een zware verantwoordelijkheid. De komende vijftien jaar zal het heel veel aandacht vragen om deze belangen te beschermen.';*
- *in de Begroting 2016, paragraaf 'Weerstandsvormen', wordt gesteld dat het exploitatierisico van het nieuwe theater en Wildlands onder de rapportagegrens vallen;*
- *in de paragraaf 'Verbonden partijen' wel de stichting tot instandhouding van het Noorder Dierenpark c.q. het Noorder Dierenpark B.V. voorkomt, maar Wildlands nog niet is benoemd;*

Overwegende dat

- *in de Begroting 2016, het jaar waarin de exploitatie van zowel het nieuwe theater als Wildlands van start gaat, deze exploitatie nog onvoldoende plaats heeft gekregen in het bepalen van het risicoprofiel en in de paragraaf ‘Verbonden partijen’;*
- *een goede en renderende exploitatie van met name Wildlands voor de huishouding van de gemeente Emmen van groot belang is;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

1. *vóór de start van de exploitatie van Wildlands een kaderstellende notitie ten aanzien van het toezicht op de exploitatie van Wildlands voor te bereiden, waarin ook wordt ingegaan op de verschillende rollen die de gemeente ten aanzien van Wildlands heeft;*
 2. *deze notitie ter bespreking aan de raad te doen toekomen;*
- En gaat over tot de orde van de dag.’*

En laat **de heer Oldenbeuving** dan afsluiten met een wat luchtigere motie, maar ook deze is zeker niet onbelangrijk. Het CDA-fractielid Van Dijken heeft reeds vele malen uitgelegd – binnen het gemeentehuis, maar ook daarbuiten – wat het belang is van een groot scherm op de voorzijde van het nieuwe theater.

Motie 5: Beeldscherm Atlas Theater (CDA)

‘De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- *Emmen met het Atlas Theater een prachtig nieuw theater krijgt;*
- *het Atlas Theater een nog niet-ingevulde ruimte aan de voorkant van het theater heeft;*
- *het Raadhuisplein is ontworpen op het kunnen ontvangen van een groot aantal bezoekers;*
- *actuele informatievoorziening op het Raadhuisplein over Wildlands, over het Atlas Theater en over Emmen nog niet voorhanden is;*

Overwegende dat

- *een beeldscherm de aantrekkingskracht van het Raadhuisplein, het Atlas Theater en Wildlands zal versterken;*
- *actuele informatieverstrekking, bijvoorbeeld in de vorm van beelden (webcambeelden, trailers), enorm kan bijdragen aan Wildlands, het Atlas Theater en Emmen;*
- *actuele informatievoorziening bijdraagt aan goed gastheerschap;*
- *een beeldscherm daarnaast vele andere gebruiksmogelijkheden heeft die de functionaliteit van het plein nog verder kunnen vergroten;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

1. *de ruimte op de gevel van het Atlas Theater te voorzien van een beeldscherm;*
2. *het beeldscherm de grootte te geven van de afmetingen van de gereserveerde ruimte;*
3. *de aansturing van het beeldscherm dusdanig vorm te geven dat het mogelijk wordt tv-uitzendingen, film, internet en specifieke informatie weer te geven;*
4. *het betreffende beeldscherm zo spoedig mogelijk werkend te hebben;*

En gaat over tot de orde van de dag.’

De CDA-fractie ziet, nu de bouw vordert, dat architect en aannemer de boodschap van de heer Van Dijken al heel goed begrepen hebben. Ze hebben de randvoorwaarden al geschapen, zal **de heer Oldenbeuving** maar zeggen. De fractie vraagt nu aan het college, er ook voor te zorgen dat op dit punt het plein tot de mooiste pleinen in de wereld gaat behoren en het plein aan te melden voor de European Prize for Urban Public Space 2016.

De voorzitter erkent dat de architect en de aannemer de boodschap hebben begrepen, maar het Nederlands Elftal niet. De beide moties en het amendement maken deel uit van de beraadslagingen.

Dan wil mevrouw Hoogeveen interrumperen namens D66. Eigenlijk moet de voorzitter nu ‘Democraten’66’ zeggen, want het is traditie dat hij de partijnaam op deze hoogtijdag volledig uitspreekt. Het woord is nu aan mevrouw Hoogeveen.

Mevrouw Hoogeveen hoort dat het een hoogtijdag wordt: dat belooft wat.

'De begroting is net als een deken in de winter: als de een hem naar zich toe trekt, ligt de ander in de kou.' Een citaat van iets dichterbij, van Hans van Mierlo. De fractie van D66 dacht dat het traditie schijnt te zijn om met citaten te komen, dus wilde zij niet achterblijven.

De complimenten van D66 voor eenieder die bezig is geweest met het tot stand komen van deze begroting. De fractie vindt het een goed leesbaar en vertrouwenwekkend stuk. Ook de wijze waarop haar technische vragen zijn beantwoord geeft vertrouwen. D66 spreekt met het college de hoop uit dat zaken en plannen als Vierkant voor Werk, alle projecten van de CVE, het leer-werkbedrijf van Zuidoost-Drenthe en de Strategienota 2030 gaan leiden tot een aantrekkelijke gemeente waar veel mensen, op welke wijze dan ook, actief in kunnen participeren. Fijn ook dat er nu een nieuwe methode is waarbij het weerstandsvermogen in relatie tot de risico's goed in kaart zijn gebracht en waarop te sturen is.

Maar D66 heeft ook nog wel wat opmerkingen en kanttekeningen. In algemene zin zijn dit de volgende. D66 mist duurzaamheid vanuit milieuoverwegingen, maar ook de duurzaamheid om budgetneutraal te blijven en te voorkomen dat de kinderen en kleinkinderen in de toekomst met veel kosten zitten opgezadeld. En het eerste wat hierbij opvalt is dan ook het veelbevraagde en gevreesde achterwege blijven van de 17 miljoen, die nu door middel van de afdekking van de kapitaalslasten op basis van een afschrijvingstermijn van 40 jaar en een projectrente van 2 procent binnen de beschikbare budgetten van CVE is geregeld. D66 blijft hameren op het terugdringen van kosten; de fractie deelt dan ook de meegegeven winstwaarschuwingen zoals die bij de uitkomsten van de septembercirculaire zijn verwoord. Denk alleen maar aan de consequenties van de huidige boekwaarde van 20,1 miljoen van het Rundedal waar straks geen kosten meer aan mogen worden toeberekend.

Aangezien belofte schuld maakt, laat mevrouw Hoogeveen hierbij de heer Oldenbeuving – hij zat er al langer op te wachten, vermoedt zij – weten dat zij het bij de behandeling van de Kadernota beloofde boekje van D66 *'Ordering op orde'* voor hem heeft meegenomen. Het betreft weliswaar de Engelse versie, maar dat moet hier lukken.

Mooi dat de kindcentra in 2016 tot tastbare resultaten leiden, maar om nu te zeggen dat dit in 2016 al tot resultaten leidt, gaat de D66-fractie wat te ver. Hier wordt namelijk al sinds 2004 over gesproken voor wat D66 noemt 'beginspraak', het vanaf het begin mee laten praten van inwoners en andere betrokken partijen. In de afgelopen anderhalf jaar heeft de fractie toch een aantal dossiers van de agenda af zien gaan, omdat er van meet af aan niet goed gecommuniceerd is. Daarnaast ziet zij ook dat de raad soms onvoldoende wordt geïnformeerd. Ook wijst D66 op het belang van de doorontwikkeling in de gemeentelijke organisatie. Om écht te komen tot overheidsparticipatie is die mentaliteitsverandering ook laag in de organisatie noodzakelijk. Het besef dat de gemeente haar rol moet omvormen van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat', vindt D66 erg goed. De fractie is dan ook benieuwd of de nieuwe werkwijze met de overheid als facilitator ook gewaardeerd wordt door de burgers. En dat brengt mevrouw Hoogeveen meteen bij een vraag. Wordt hier wel naar gevraagd? Of wordt dit wel geëvalueerd? Graag hierop een antwoord. Daarnaast vindt D66 dat de gemeente haar rol moet oppakken om met goede communicatie en controle te bewerkstelligen dat partners waarmee zij samenwerkt, zich blijven ontwikkelen en aanpassen aan de veranderende maatschappij.

Dan nog enkele opmerkingen of vragen per programmaonderdeel. In programma 3 *'Veiligheid'* staat dat de gemeente Emmen de veiligste gemeente met meer dan 100.000 inwoners wil worden. En D66 vindt dat geen doel op zich; de inwoners willen toch gewoon dat Emmen een veilige gemeente is om in te wonen, werken en recreëren?

In programma 4 *'Onderwijs en jeugd'* leest de fractie: *'In 2016 zal een aanzet worden gegeven voor een beleid dat vrouwen gestimuleerd worden om zich te ontwikkelen naar leidinggevende functies.'* Dat lijkt D66 niet meer nodig: kwaliteit zou de enige voorwaarde moeten zijn. Ook wordt er gesteld dat 56 pedagogische medewerkers van de voorscholen zijn geschoold in taalniveau 3F. D66 vindt dat dit taalniveau voor alle pedagogische medewerkers verplicht moet zijn en ook zeker inderdaad moet worden ingezet op HBO-medewerkers. D66 blijft pleiten om te komen tot één stichting voor het bestuur van het openbaar onderwijs – het CDA noemde hier ook al iets over – en op een ander moment zal de D66-fractie hiervoor een motie indienen, anders worden het te veel.

Programma 5 *'Bouwen, wonen en milieu'*. De nieuwe Woningwet geeft de gemeenten een stevigere, regisserende rol. D66 is benieuwd hoe de gemeente Emmen denkt deze in te vullen. De fractie denkt dat de gemeente erop kan wachten dat er met de enorme aanwas aan vluchtelingen uiteindelijk ook veel statushouders bij komen, voor wie een woning moet worden gevonden. Dat gaat om een andere verdeelsleutel vragen. Hoe gaat het college daarmee om? Verder is iets over de integrale visie voor

Emmen-centrum te lezen: is eind 2016 niet wat laat om te komen tot die visie? Graag een antwoord daarop.

Programma 6 *'Inkomensondersteuning'*. Bij de zorg, de Wmo, het PGB etcetera wordt niets gezegd over de handhaving. De fractie van mevrouw Hoogeveen vindt dat bij alles waarbij de gemeente geld verstrekt aan externe partijen, controle plaats moet vinden en denkt dat handhaving breder getrokken moet worden dan alleen in het domein Werk en Inkomen. Op pagina 67 is een tabel met metingen te zien. D66 vindt dat de streefwaarde van de preventiequota erg raar is. Mevrouw Hoogeveen weet niet of iedereen deze gezien heeft, maar het lijkt nu alsof de gemeente steeds meer ingediende aanvragen wil afwijzen met alle administratieve gevolgen van dien. Het echte doel is natuurlijk te voorkomen dat die aanvragen worden ingediend en dat zoveel mogelijk van de ingediende aanvragen gehonoreerd kunnen worden. Daarmee wordt gelijk ook een enorme administratieve rompslomp voorkomen.

In programma 7 *'Openbare ruimte en verkeer en vervoer'* staat wat de gemeente wil bereiken: een betere balans vinden tussen de verschillende modaliteiten onderling door het aandeel fietsen en openbaar vervoer te vergroten, maar nergens staat hoe en wanneer. Ook mist de fractie hier het aspect duurzaamheid. Zorg om sport- en speelvoorzieningen op pagina 70: voor het onderhoud speelvoorzieningen komt er extra budget vrij. Bij de Kadernota heeft D66 al aangegeven dat, ondanks het zogenaamde Attractiebesluit, dit budget wat de fractie betreft prima naar de EOP's kan gaan. Haar vraag is dan ook: wordt dit budget overgeheveld naar de EOP's of zal de gemeente dit blijven uitvoeren? Kan de wethouder de D66-fractie uitleggen wat *'gastheervrijheid'* betekent? Zij kent de termen *'gastheerschap'* en *'gastvrijheid'*, maar is onbekend met *'gastheervrijheid'*. De gemeente Emmen liep ooit voorop met burgerparticipatie – denk aan de EOP's en Emmen Revisited. Nu staat er dat de gemeente wil voldoen aan de spelregels van de Nationale Ombudsman. Heeft de gemeente haar koploperspositie weer weggegeven?

Bij programma 8 *'Sport en cultuur'* de vraag: wil de gemeente het initiatief nemen om een sportvertrouwenspersoon aan te stellen? Graag verneemt de fractie het antwoord van de wethouder. En dat brengt D66 bij de bouw van het nieuwe zwembad: die zal in 2016 in gang worden gezet – althans het proces van de bouw. Is al bekend waar? Vanaf 2014 is Emmen al JOGG-gemeente. De vraag van D66 is: waarom is nog zo weinig – in ieder geval voor de fractie – zichtbaar gedaan met JOGG?

Programma 9 *'Sociaal domein'*. Als de fractie van mevrouw Hoogeveen leest over de nieuwe Wmo en de nieuwe Jeugdwet op pagina 86, blijkt de gemeente hier nog een regierol te vervullen. Daar moet zij vanaf. Later wordt er wel over het faciliteren gesproken, maar het lijkt nog niet helemaal consistent. D66 is benieuwd of de gebiedsagenda's de basis kunnen vormen voor populatiegebonden bekostiging. Aangezien er erg veel belangrijke zaken in 2016 af lijken te lopen en er weer nieuw beleid wordt gemaakt, verzoekt D66 het college de raad hier op tijd bij te betrekken om de last aan het einde van het jaar te beperken.

Tot slot nog een paar opmerkingen en vragen over de paragrafen. In paragraaf 1 *'Lokale heffingen'* met de beleidsuitgangspunten op pagina 107 een vraag: kan de grens van 110 procent van het bijstandsniveau voor kwijtschelding van bijdrage aan de gemeente niet omlaag? Dit kan ook via de bijzondere bijstand: dan wordt dit traploos meeberekend en helpt het de armoedeval te voorkomen. Bij de tarieven voor 2016 op pagina 111 is te zien dat de tarieven voor de leges gelijk staan. De fractie weet bijna zeker dat die omlaag lijken te gaan, dus in haar beleving zou dat ietwat conservatiever begroot moeten worden. Dit lijkt D66 meer op zijn plek. Ook kan de fractie zich niet voorstellen dat de implementatie Vpb niet getalsmatig al wat beter in kaart gebracht kan worden. Het is toch bekend welke commerciële activiteiten de gemeente onderneemt en welke daarvan winstgevend zijn? Graag een toelichting van de wethouder. Liggen de exploitatierisico's voor het nieuwe theater en Wildlands en de risico's van het grondbeleid écht onder de rapportagegrens? D66 is hier niet helemaal gerust op. En dan paragraaf 6 over de verbonden partijen: al jaren staat er bij het Stadionbedrijf iets over de grootschalige evenementen. Hoeveel zijn er nu geweest? Wat heeft de wethouder met zijn stemrecht hieraan gedaan?

De D66-fractie is haar eerste termijn begonnen met de complimenten, maar ook met zorg over de duurzaamheid en de budgetneutraliteit. Zij weet dat de budgetten in het sociaal domein in de toekomst lager zullen worden, dus moet de gemeente ervoor zorgen dat zij de kosten blijft terugdringen als zij de opdracht om budgetneutraal te werken, serieus wil blijven nemen. Verder wil de fractie van mevrouw Hoogeveen duurzaamheid niet alleen terugzien in de kunstwerken, maar als een integraal onderdeel van alle aspecten waar de gemeente invloed op heeft. Mevrouw Hoogeveen sluit dan ook af met de missie van D66 over duurzaam: *'D66 Duurzaam streeft naar democratisch overheidsbeleid op alle bestuursniveaus, die onze samenleving hervormt naar een duurzaam sterke samenleving. Een*

samenleving die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties in gevaar te brengen om in hun eigen behoeften te voorzien.'

De heer Schoo meldt dat de DOP-fractie de Begroting op de belangrijke hoofdlijnen heeft bestudeerd. In zijn algemeenheid constateert zij dat in feite de betekenis van bepaalde financiële kengetallen nog geformuleerd moeten worden. Daardoor is het uiteindelijke oordeel over de Begroting een lastige zaak. Om toch tot een afweging te komen heeft de Drentse Ouderenpartij onder andere gekeken naar de solvabiliteit op bladzijde 131; dat is de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. De DOP constateert dat die is afgenomen van 10,1 procent in 2014 naar 7,0 procent in 2015. Dat is een daling van wel 30 procent. De fractie had verwacht dat dit in 2016 verbeterd zou worden, maar dat blijft helaas op 7,0 procent steken. Zij hoopt dat de Auditcommissie deze problematiek snel ter hand zal nemen, want anders krijgt de raad op gegeven moment mogelijk het verwijt dat zij op dit punt niet op verbeteringen heeft aangedrongen. Het is enigszins vergelijkbaar met het Fyra-rapport, waarbij de Tweede Kamer het verwijt krijgt dat zij blafte, maar niet beet. Het citaat uit de samenvatting van het Fyra-rapport luidt: *'Door steeds in te stemmen met keuzes van het kabinet en NS is ook de Tweede Kamer verantwoordelijk.'* Of de voorliggende Begroting zonder al te veel opmerkingen als zoete koek wordt geslikt, de raad van Emmen loopt een soortgelijke kans op een financieel probleem als belangrijke financiële kengetallen blijvend te laag blijken te zijn.

Uiteraard zijn er ook pluspunten. Een volgens de DOP belangrijk pluspunt is dat de structurele exploitatieruimte wordt omgebogen van minus 2,1 procent in 2014 via minus 0,3 procent in 2015 naar een positieve 0,8 procent in 2016 – ook op bladzijde 131 te lezen. De fractie van de heer Schoo hoopt dat het college en de raad die lijn blijven vasthouden. De DOP heeft geconstateerd dat de baten en de procentuele aandelen van de algemene uitkering en de doeluitkering ten opzichte van 2015 verwisseld zijn op bladzijde 174; dit ten gunste van de doeluitkering, die circa 45 procent van alle inkomsten is. De fractie is blij dat het overgrote deel van de doeluitkering bestemd is voor het sociale domein, de bijstandsverlening en de zorgvoorzieningen. Toch vindt de DOP het vreemd dat aan het eind van 2016 de bestemmingsreserve ten aanzien van het sociale domein bij de participatie, zorg en welzijn oploopt van circa 1,8 miljoen naar circa 3,3 miljoen volgens bijlage C op bladzijden 12 en 50. Ook bij de verdere toenames in de jaren na 2016 zet de fractie vraagtekens.

Ten aanzien van haar vraag over de verdubbeling van het bedrag van de langlopende leningen en de meer dan verdubbeling van de rente en afschrijvingen merkt de Drentse Ouderenpartij op dat het gegeven antwoord dat de lasten worden verantwoord in het jaar waarin ze optreden, correct is – dit is te lezen op bladzijde 16. Maar een kenmerk van langlopende leningen met daarnaast rente en afschrijvingen is juist dat de lasten in de toekomst ontstaan. De DOP is daarom van mening dat de lasten meer naar de toekomst worden doorgeschoven. En als het tot een verdubbeling van het soort lasten in 2019 komt zet de fractie daar vraagtekens bij.

Dan de uitvoering van de Wmo, het PGB en de jeugdzorg. De heer Schoo valt maar direct met de deur in huis: dit is in de gemeente Emmen zeer slecht geregeld en wordt als zodanig zeer beroerd uitgevoerd. De heer Schoo heeft zelf, nadat hij veel signalen heeft doorgekregen, zeer sterk de indruk dat de nodige kennis bij de ambtenaren ontbreekt of niet aanwezig is. Het vrij besteedbare bedrag van de PGB-houder is in 2015 nog niet bij elke cliënt vastgesteld en als zodanig door de gemeente aan de SVB doorgegeven. Vraag aan de wethouder: waarom niet? De Drentse Ouderenpartij heeft signalen ontvangen dat er per 1 januari 2016 nog vele zaken in de Wmo schoonmaakondersteuning zullen veranderen en de cliënten zouden hierover allang een brief hebben gekregen. Klopt dit? Welke brief is dit en wanneer is deze dan verzonden? De DOP weet namelijk van niets. De fractie krijgt vele klachten binnen over het zelfstandige PGB, vele worden in zorg in natura gedrukt of verwezen naar de Wlz. Vraag aan de wethouder: hoeveel cliënten is een zelfstandig PGB voor het jaar 2016 ontzegd en hoeveel euro's besparing is hierdoor door de gemeente Emmen gerealiseerd?

De DOP-fractie krijgt vele klachten binnen over de jeugdzorg en wel over de juiste vaststelling van hun biljet 2015 – wat dus niet gebeurt door de gemeente Emmen; daardoor kunnen en durven mensen geen zorg in te kopen, bang dat ze vele kosten terug zullen moeten betalen. Er is de heer Schoo een case bekend dat er inzake jeugdzorg iemand begon met een bedrag van 37.000 euro op jaarbasis en nu, na de vele aanpassingen, dat bedrag is gezakt naar 6.000 euro. Vraag aan de wethouder: heeft hij inzichtelijk inzake jeugdhulp en Wmo hoeveel PGB's in 2015 niet of nagenoeg niet gebruikt worden? Bij contacten met vele instanties – onder andere Per Saldo, Wlz, de SVB, Ieder(in) en VWS – spreken zij openlijk van een chaotische uitvoering en toepassing van diverse regels bij de gemeente Emmen en deze staat daar dus reeds als zodanig bekend. Wethouder en college moeten zich dat, net als de raad,

aantrekken en de heer Schoo is van mening dat het feit dat de algemene voorziening wassen en strijken (AVW) is teruggedraaid voor alleen diegenen die bezwaar hebben gemaakt, puur onrecht is. Dit terwijl de gemeente volmondig erkent dat er een overgangperiode in acht genomen had moeten worden.

De heer Oldenbeuving zou bijna zeggen: Ton Schoo is ‘back in town’. Er was helaas geen rondvraag, anders had de raad een aantal van deze vragen in de rondvraag kunnen hebben, zoals zij dat gewend is. Één zinnetje in dat lange betoog prikkelde de heer Oldenbeuving en dat was dat de heer Schoo op gegeven moment, bijna aan het eind, zei dat ‘de gemeente Emmen als zodanig reeds daar bekend staat’. De heer Oldenbeuving is nu wel heel benieuwd wáár de gemeente als zodanig bekend staat en wat dan ‘zodanig’ is.

De heer Schoo antwoordt dat hij het met het woordje ‘zodanig’ misschien wat beroerd heeft omschreven, maar het feit dat de gemeente bekend staat dat haar regels op dat gebied van de jeugdzorg inconsistent zijn en de uitvoering daarvan beroerd is. Zo staat de gemeente bekend bij de genoemde organisaties en daarop doelde de heer Schoo met het woordje ‘zodanig’.

De heer Oldenbeuving hoorde de heer Schoo allemaal organisaties opnoemen en destilleerde daaruit de stelling dat de gemeente Emmen het niet goed zou doen – laat de heer Oldenbeuving het maar netjes formuleren. De heer Schoo eindigt dan vervolgens met de conclusie dat de gemeente aldaar zo bekend staat. En als hij met ‘aldaar’ alle organisaties bedoelt, dan is het een beetje ‘de pot verwijt de ketel’. Dan zegt de heer Oldenbeuving dat niet zoveel.

De heer Schoo heeft met de organisaties die hij genoemd heeft, diverse keren contact gehad om mensen verder op weg te helpen. En als je dan met een ambtenaar of medewerker daar praat, zegt die dat hij meerdere klachten krijgt uit Emmen, meerdere zaken kent die niet goed lopen en zich afvraagt of de Emmense regels afwijken van die in de rest van Nederland. Toen is de heer Schoo tot de conclusie gekomen dat dus er meerdere organisaties zijn die niet goed nadenken en niet goed interpreteren wat er in Emmen gebeurt met dat het volgens hen hier niet volgens de regels gaat. Dat geven zij de heer Schoo mee en dat is wat hij hier wil zeggen. Hij wil ook de wethouder deze boodschap meegeven om daar ook eens intern nog eens goed naar te laten kijken. Dat is de reden waarom de heer Schoo dit hier naar voren brengt.

De heer Eggen wil iets weten in het verlengde van de vraag van de heer Oldenbeuving – hij was de heer Eggen net voor. Is de heer Schoo wellicht bekend met het feit dat dit zeer problematisch is in het hele land, omdat de gemeenten opgezadeld zijn met regelgeving die heel lastig uitvoerbaar is? Heeft hij ook nagevraagd of dit ook bij andere gemeenten speelt?

En ten tweede: heeft de heer Schoo kennisgenomen van het feit dat de wethouder in gesprek is gegaan met een paar mensen daarover, op dit moment ‘on speaking terms’ is en probeert daar de zaken nog concreter te regelen?

De heer Schoo antwoordt dat Almere, Rotterdam en Emmen in Nederland bekend staan als gemeenten waar de regels niet goed lopen en de instanties daar grote problemen ermee hebben.

En wat betreft het tweede punt: van die gesprekken weet de heer Schoo niet, maar dat zal hij straks dan wel van de wethouder horen en als dat zo is, dan hoort hij dat graag straks.

De heer Scheltens citeert de volgende passages: ‘*Grote twijfels over de betrouwbaarheid van de cijfers in de voorliggende Begroting en de Meerjarenbegroting.*’, ‘*In de politiek gaat het om het maken van keuzes en als de cijfers niet betrouwbaar zijn, dan kan dit de ruimte voor het maken van politieke keuzes, terecht of onterecht, vergroten.*’ en ‘*Zorgen over de algehele kwaliteit, leesbaarheid en transparantie van de Begroting. En dit betekent dat het college de controlerende taak van de raad bewust bemoeilijkt of onmogelijk probeert te maken.*’

Dergelijke openingszinnen zijn college, raad en overige aanwezigen in de raadszaal niet van de VVD Emmen gewend. Schrikken zij hiervan? De heer Scheltens mag het hopen. Deze zinnen zijn namelijk ook niet van de VVD-fractie. Het zijn citaten uit de Algemene Beschouwing die door Wakker Emmen in november 2012, mede namens een aantal andere fracties, zijn uitgesproken. Wakker Emmen voerde toen oppositie – en hoe: er deugde niet veel van het collegebeleid, van het college zelf en van de

Begroting al helemaal niet. Wakker Emmen wilde in 2012 dat het college en in het bijzonder de toenmalige wethouder sociale zaken – de heer Scheltens citeert: *‘een eind maakt aan het onzalige en asociale Wmo-beleid’*. Wakker Emmen verzette zich toen met hand en tand tegen de plaatsing van windmolens en mobiliseerde de bevolking om in opstand te komen.

Maar nu, nu Wakker Emmen in 2015 drie van de vijf wethouderszetels bezet, ziet zijn wereld er geheel anders uit. Natuurlijk heeft het college nu wél een deugdelijke begroting. En natuurlijk is het Wmo-beleid, ingezet door het vorige college, overgenomen. En natuurlijk komen er windmolens met zelfs een Wakker Emmen-wethouder als verantwoordelijk wethouder voorop. De wind waait nu uit een geheel andere hoek bij Wakker Emmen. Over betrouwbaarheid in de politiek gesproken. Maar genoeg over Wakker Emmen.

De VVD staat in Emmen in de traditie van het verantwoordelijkheid nemen voor de taken van de gemeente. Zowel als collegepartij, maar óók als oppositiepartij. In die rol benadert de fractie het beleid van het college positief-kritisch. Men kan dat ook uit het stemgedrag van de VVD in de afgelopen twee jaar aflezen. Dat geldt ook voor deze Begroting. Natuurlijk heeft de fractie vragen, kanttekeningen en wensen: die maakt de VVD kenbaar, eventueel via een amendement of motie. Maar de Begroting als geheel, met alle inhoudelijke hoofdstukken, ziet er net als andere jaren goed uit; er is prima werk verricht. Dank daarvoor aan het college, maar ook aan de ambtelijke organisatie.

In de bestuurlijke overwegingen richt het college zich op drie overkoepelende pijlers: werk, leefbaarheid en de relatie tussen overheid en inwoners. De VVD loopt de thema’s samen met de hier aanwezigen langs, maar voegt er nog een pijler aan toe: veiligheid. En daar wil men mee beginnen.

Veiligheid. De VVD vindt het onbegrijpelijk dat in de bestuurlijke overwegingen met geen woord gerept wordt over het vraagstuk asielzoekers en vluchtelingen. En dit terwijl na de discussie in deze raad van september het probleem allerm minst is opgelost. Als de VVD kijkt naar hoe er in den lande gereageerd is op de komst van noodopvang, is het onderwerp van gesprek bij velen en bij menigeen leeft een gevoel van angst en onveiligheid. In de bestuurlijke overwegingen, maar ook in de Begroting zelf is er geen zinsnede aan gewijd. Natuurlijk, het college is verdeeld – dat weet de raad inmiddels. Maar de Emmense samenleving is ermee gediend dat dit college ten minste een poging waagt om tot consensus te komen over hoe de gemeente Emmen hiermee omgaat. De VVD doet een dringende beroep op dit college, ondanks zijn interne verdeeldheid, om als dagelijks bestuur van de gemeente over dit onderwerp een duidelijk gezicht aan de bevolking te laten zien en dit ook goed te communiceren. Daar heeft de bevolking van Emmen behoefte aan.

Economie en werk. Dan de pijler werk. De fractie van de heer Scheltens doopt dit om tot ‘*economie en werk*’: want dit klinkt voor de VVD veel logischer. Werk volgt immers de economische ontwikkeling, ook hier in Emmen. De openingszin van het college komt de fractie daarom vreemd over. Het college stelt: *‘Wij blijven onverminderd investeren in werk.’* Het gegeven dat de werkloosheid in Emmen langzaam terugloopt wordt als een logisch gevolg gezien van de inspanningen van het college. Natuurlijk hebben opeenvolgende colleges hun nek uitgestoken om de werkgelegenheid aan te jagen en gaat de VVD ervan uit dat de gehele centrumvernieuwing van Emmen en Wildlands structureel meer banen opleveren. Maar dat de economie in Nederland in de volle breedte aantrekt en daarmee meer werk oplevert is primair een gevolg van de internationale ontwikkelingen en het noodzakelijke, succesvolle – soms pijnlijke – hervormingsprogramma van de huidige regering van VVD en PvdA. Dat Emmen met zijn Emmense ondernemers daarvan meeprofiteert is prachtig – met dank aan het kabinet-Rutte.

Er is 3 miljoen voor Vierkant voor Werk binnengehaald – de Partij van de Arbeid haalde dit ook al aan – en nu is het wachten op de voorstellen van de commissie-Vollebregt. De VVD ziet uit naar haar voorstellen. Want het is natuurlijk prachtig dat de gemeente zich oriënteert op de komst van nieuwe grote internationale bedrijven, maar de hier in Emmen gewortelde ondernemer wil, als hij de mogelijkheid heeft, doorgroeien en kunnen investeren in zijn eigen bedrijf. En ook dát levert banen op, vaak structureel en zonder subsidie. Maar als de fractie dan kijkt naar hoe dit college denkt om te gaan met het windenergie-initiatief van de tuinders, dan vraagt zij zich wel af of B&W met de ene hand niet weggooien wat zij met de andere hebben opgehaald.

De VVD blijft kritisch op allerlei subsidieprogramma’s om de werkgelegenheid te stimuleren. De fractie ziet vooral een rol in het wegnemen van belemmeringen voor ondernemers, de koppeling van onderwijs met bedrijfsleven en vice versa en het stimuleren van innovatieve ontwikkelingen, bijvoorbeeld de biobased economy. Maar dit soort nieuwe ontwikkelingen kennen een lange adem. Vasthoudendheid en het hebben van een langetermijnvisie zijn dan ook noodzakelijk. De VVD ziet dan ook uit naar de discussie over de Kadernota Economie 2016-2020 en de Strategienota 2030.

Als overheid moet de gemeente Emmen zeker haar rol en verantwoordelijkheid oppakken om zelf ook banen te creëren voor mensen met beperkingen. Het college heeft daarin de steun van de VVD-fractie. Maar pas op voor concurrentievervalsing. Want hoe moet je je voelen als warme bakker in Emmen, als ineens blijkt dat er met behulp van medewerkers van Buurtsupport vanuit Woonwijkcentrum Holdert Limburgse vlaaien worden verkocht?

De gemeente Emmen heeft de afgelopen tien jaar ondernemerschap getoond door met risico te investeren in de Centrumvernieuwing Emmen. De VVD is van mening dat de gemeente nu samen met de ondernemers van Emmen-centrum de koers naar de toekomst uit moet stippelen. Immers, stilstand is achteruitgang.

Leefbaarheid. De tweede pijler in de bestuurlijke overwegingen in de Begroting is het brede onderwerp leefbaarheid. Voor wat betreft de transitie van het sociale domein vraagt de VVD-fractie nogmaals aandacht voor de communicatie met de samenleving – meerdere partijen hebben daar al iets over gezegd. Want de VVD maakt zich hierover zorgen ondanks de toezeggingen van de wethouder. De tijd is hier te kort om er dieper op in te gaan, maar de VVD zal niet schromen om hier in iedere commissievergadering op terug te komen.

De korting op de huishoudelijke ondersteuning is een lastige, maar noodzakelijke opgave. De VVD begrijpt dat het college daarin kiest voor een zorgvuldige en niet-overhaaste benadering. Dat klinkt op het eerste gezicht sympathiek; de fractie wacht het debat daarover af.

De relatie met de samenleving. De derde pijler van de bestuurlijke overwegingen gaat over de relatie met de samenleving. Het college stelt dat men een werkwijze van bestuur en ambtelijke organisatie wil, waarbij de inwoners centraal staan. Bij initiatieven vanuit de samenleving wil men op zoek gaan naar het 'ja'. Als goed voorbeeld daarvan noemt het college de samenwerking binnen het sociale domein. Maar hoe gaat het dan met het overleg met de Emmense sportverenigingen over de overdracht van de kleedkamers? Dat overleg verloopt stroef. De complexiteit van het overdragen van de kleedkamers wordt onderschat. De VVD heeft begrepen dat er nu eerst een nulmeting komt op de kwaliteit van de onderhoudstoestand. De fractie wil graag op de hoogte gehouden worden van dit proces. Brengt dit ook financiële consequenties met zich mee? Kan het college hier de raad zo snel en volledig mogelijk over informeren?

Milieustraat AREA. De overheid is ook dienstbaar aan de samenleving. De beperkte openingstijden van de milieustraat van AREA in Emmen zijn de VVD al enige tijd een doorn in het oog. De fractie zou graag zien dat de milieustraat ook 's maandags open is en de gehele zaterdagmiddag. Dat is anno 2015 toch niet te veel gevraagd? De VVD zal over deze gewijzigde openingstijden daarom de volgende motie indienen:

Motie 6: Openingstijden milieustraat AREA (VVD)

'De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015, Constaterende dat

- ***de milieustraat van AREA in Emmen op dit moment 's maandags de gehele dag gesloten is en op zaterdagen tot 13.30 uur geopend is;***

Overwegende dat

- ***het de voorkeur heeft dat de milieustraat van AREA zo ruim mogelijke openingstijden voor haar klanten kent;***
- ***er uit klantperspectief geen reden is om 's maandags gesloten te zijn;***
- ***ditzelfde voor de zaterdagmiddag geldt, temeer daar de zaterdag voor velen een dag is waarop veel opruimwerk en tuinwerk gebeuren;***
- ***het maatschappelijk perspectief vanuit bedrijfsleven en burgers op 'openingstijden' verandert en vandaag de dag ruime openingstijden gewenst zijn;***
- ***het verruimen van openingstijden in de regel in een flexibele bedrijfsvoering niet hoeft te leiden tot prijsstijging (lees: tariefstijging);***

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- 1. bij AREA de wens van de gemeenteraad kenbaar te maken om de milieustraat van AREA in Emmen ook op maandag en zaterdagmiddag open te laten zijn;***
- 2. er bij AREA op aan te dringen dat de door de gemeenteraad gewenste veranderingen zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk per de start van het voorjaar 2016 gerealiseerd moet zijn;***

En gaat over tot de orde van de dag.'

Voorts stelt de VVD-fractie in aanvulling hierop de vraag wanneer de raad de discussie over de toekomst van AREA mag verwachten. En nu de VVD toch met het thema milieu bezig is: zij heeft van de hand van dit college nog geen enkel milieujaarprogramma of jaarverslag mogen ontvangen en dat terwijl dat laatste toch een wettelijke verplichting is.

Financiële positie. Dan nu de financiële positie van de gemeente Emmen. De VVD vraagt hierbij aandacht voor de omvang van het weerstandsvermogen – door het CDA maar ook door D66 al genoemd. Er is een nieuwe berekeningsmethode. De paragraaf ‘*Weerstandsvermogen en Risicobeheersing*’ geeft daar goed inzicht in. De berekende ratio voor de weerstandsreserve is voor de gemeente Emmen 1,04. Daarmee scoort zij een uiterst magere voldoende, want de grens met de kwalificatie ‘matig’ is slechts vierhonderdste punt. De VVD vindt dan ook dat het weerstandsvermogen te klein is. Het nu gehanteerde zekerheidspercentage van slechts 75 procent is arbitrair. Bij een slecht iets hoger percentage van 80 procent scoort de gemeente een ratio van 0,98: dat is al ‘matig’. Het CDA omschreef dit net ook al dat de gemeente in dat geval ‘door het ijs zakt’. Het lijkt alsof het college met het in de begroting gehanteerde zuinige uitgangspunt van 75 procent naar een resultaat heeft toegewerkt. Uitgaande van dit in de begroting gehanteerde zekerheidspercentage van 75 procent heeft de gemeente, om een ‘gemiddeld voldoende’ te scoren, eigenlijk minimaal 1,5 miljoen euro méér aan weerstandsvermogen nodig.

Dit brengt de VVD bij haar motie die zij bij de behandeling van de Kadernota heeft ingediend over de in 2015 niet-bestede 1,0 miljoen euro uit het Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken. Deze 1,0 miljoen euro incidenteel geld is indertijd uit de bestemmingsreserve gehaald om verwachte uitgaven in 2015 ten behoeve van de dorpen en wijken te financieren. Nu, aan het eind van dit jaar, blijkt dat de gemeente dit geld niet volledig nodig heeft gehad. Daarom lijkt het de VVD het logisch dat dit geld weer teruggaat naar waar het vandaan komt, namelijk naar de reserves. Met dit VVD-voorstel wordt de ratio van het weerstandsvermogen bij een zekerheidspercentage van 75 procent alweer 1,08. Niet zoals de fractie het eigenlijk wil, maar in ieder geval iets beter dan nu wordt voorgesteld. De VVD zal over deze 1 miljoen euro het volgende amendement indienen:

Amendement 3: Amendement 1 miljoen euro (VVD)

‘De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- *in de raadsvergadering van 26 maart 2015 het raadsvoorstel ‘Actieplan Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken’ is vastgesteld;*
- *in dit actieplan een bedrag van 1 miljoen euro is voorzien als eenmalige voeding uit de bestemmingsreserve voor het boekjaar 2015;*
- *de VVD bij de behandeling van de Kadernota 2016 etc. constateerde dat de genoemde 1 miljoen euro waarschijnlijk niet zou worden uitgegeven en gezien de magere positie van het weerstandsvermogen beter daaraan kon worden toegevoegd;*
- *diverse fracties (CDA, PvdA) het bij de bespreking van de motie wijs leek deze aan te houden, omdat het jaar 2015 pas halverwege gevorderd was en eind 2015 ook het onderzoek naar de omvang van het benodigde weerstandsvermogen afgerond zou zijn;*
- *de fractie van de VVD de motie daarom op 25 juni 2015 heeft aangehouden en zonodig opnieuw in bespreking wilde brengen bij de begrotingsbehandeling in november 2015;*

Overwegende dat

- *de eenmalige voeding van 1 miljoen euro uit de bestemmingsreserve, zoals besproken op 26 maart 2015, bedoeld was om, alvorens het aanbestedingsvoordeel van het theater kon worden benut, al in 2015 projecten te kunnen honoreren die voldoen aan de voorwaarden van het Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken;*
- *voor zover bekend nog steeds geen plannen bekend zijn die in aanmerking komen voor het Stimuleringsfonds;*
- *het onderzoek naar de omvang van het benodigde weerstandsvermogen is afgerond;*
- *daaruit blijkt dat de berekende ratio van het weerstandsvermogen per ultimo 2016 met een gehanteerd zekerheidspercentage van 75 procent 1,04 is en daarmee als ‘voldoende’ kan worden gekwalificeerd, echter daarmee slechts vierhonderdste boven de kwalificatie van ‘matig’ uitsteekt;*
- *het weerstandsvermogen qua omvang aan de magere kant is en het daarom gewenst is dit zomogelijk extra te voeden;*

- *van de genoemde 1 miljoen euro een groot gedeelte niet besteed is, daarmee voor wat betreft haar bedoeling vrijvalt en daarom kan worden teruggestort naar waar zij vandaan kwam;*

Besluit

- *het resterende bedrag van de 1 miljoen euro, die op 26 maart 2015 vanuit de reserves is overgeheveld naar het Stimuleringsfonds Dorpen en Wijken, terug te storten naar de reserves ter versterking van het weerstandsvermogen van de gemeente Emmen;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Verder verwacht de VVD-fractie dat het college eventuele meevallers in het meerjarenperspectief voor een deel ten goede laat komen aan het verbeteren van de reservepositie. Graag de mening van het college daarover.

Slotwoord. 2016 staat op de drempel van beginnen. En zoals veel Emmenaren kijkt ook de VVD uit naar de opening van Wildlands en het Atlas Theater. Het voelt alsof de gemeente aan het begin staat van een nieuwe periode. Nieuwe kansen, nieuwe mogelijkheden voor toeristische verbindingen en accommodaties en nieuwe werkgelegenheid. Het is niet alleen het centrum van Emmen dat profiteert, het is de hele gemeente Emmen en misschien wel de hele regio. Maar om kansen volop te benutten is samenwerking nodig, over je eigen schaduw heen stappen en de politieke agenda in dienst stellen van die kansen. De VVD-fractie zit die ambitie nog niet van dit college afstralen. De VVD ziet de wethouders krampachtig hun eigen portefeuille beheren en ziet ook dat de wethouders moeite hebben om hun politieke ambitie ondergeschikt te maken aan hun bestuurlijke verantwoordelijkheid. De VVD-fractie begon haar Algemene Beschouwing daarmee, zij eindigt daarmee. Emmen kreeg ooit de kans om zichzelf opnieuw uit te vinden. Die kans is gegrepen en waargemaakt. Het is aan dit college om al die kansen te verzilveren. De gemeente Emmen heeft deze kans gekregen. De VVD zou zo'n kans nooit laten lopen.

De voorzitter constateert dat de VVD één motie en één amendement heeft ingediend; beide maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan is nu het woord aan de heer Leutscher van de LEF!-fractie. Volgens de voorzitter heeft de naam LEF! verder geen betekenis, maar daar komt de heer Leutscher nog op terug.

Het doet nu niet meer opgeld, maar **de heer Oldenbeuving** weet dat die afkorting vroeger nog stond voor de 'Leutscher EenmansFractie'. Maar dat is nu niet meer zo.

De heer Huttinga wilde het wat sympathieker maken, maar dat is slechts fonetisch: 'Leutscher En Volgers'.

De heer Leutscher wil nog even hierop ingaan – buiten de officiële spreektijd om. De afkorting zou ook kunnen staan voor 'Leutscher-Ensink Fractie', want het aantal zetels is inmiddels verdubbeld. Dus dat betekent dat zij bij de volgende verkiezingen een ruimere naam krijgt. Maar laat de heer Leutscher serieus beginnen: 'lev' – en het CDA en de ChristenUnie zal dit aanspreken – komt uit het Jiddisch en betekent: 'uit het hart en met het hoofd'. Daar komt het vandaan. In het Hebreeuws is het 'lev' met een v aan het eind, in het Nederlands is het met een f. En het uitroepteken betekent dat de partij haar mannetje c.q. vrouwtje wel durft te staan.

En als de fractie begint vanuit de redenering van LEF!, dan moet de heer Leutscher even terug naar juni dit jaar: het overlijden van Chris Boerland, een van de oprichters van de partij. Het raakt de heer Leutscher nog steeds, het raakt zijn partij ook heel diep. En dat betekent dat als je met elkaar begonnen bent om een keuze te maken en je te willen onderscheiden in de politiek in Emmen, je iemand tot aan de dag van vandaag mist. Wat hij de leden van LEF! meegegeven is daadkracht, zelfverzekerdheid, maar vooral ook trots op de eigen regio, uitgaan van eigen kracht en vooral: nooit voor middelmatigheid kiezen. Dat heeft de heer Boerland meegegeven en de fractie en steunfractie voelen zich nog steeds op die wijze en op die manier moreel verplicht naar die toekomst toe om dat gedachtegoed te blijven uitdragen als partij LEF!. Dat betekent ook dat zij werkt vanuit visie, dat zij keuzes durven maken en een aanjaagfunctie durft te vervullen. In die zin kijkt de partij ook met vreugde terug, samen met de ChristenUnie, op de motie van vorig jaar om te komen tot een strategische visie tot aan 2030. Het mag niet bij dat jaartal ophouden, de gemeente moet verder kijken dan alleen maar het opleveren van die grote voorzieningen en met elkaar gaan nadenken. Wat LEF! betreft gaan de fracties in de raad volgend jaar een discussie aan met elkaar over een sociaal-

maatschappelijk Atalanta. Waar staat Emmen als samenleving en welke keuzes wil men maken naar de toekomst toe?

Dan kan het ook niet anders, pratend over de visie voor de toekomst, om dan ook eens de balans op te maken. Nu, met deze begrotingsvergadering is men ook halverwege de zittingsperiode: niet alleen van deze raad maar ook van dit college. En wat hebben de nieuwe politieke verhoudingen de gemeente Emmen gebracht? Als LEF!-fractie terugkijkt naar de afgelopen twee jaar, dan mag zij constateren dat de grootste en belangrijkste onderwerpen de keuzes die de vorige raad en het vorige college hebben gemaakt, keurig worden uitgevoerd en worden uitgewerkt naar de toekomst toe. In die zin is er totaal geen sprake van vernieuwing. Wat LEF! wél gezien heeft is het veranderen van de bestuurscultuur, waarbij de relatie met inwoners aardig is verstoord. Kijkend naar de hele discussie rondom de Parkeernota en de parkeerplaatsen, kijkend naar de opvang van dak- en thuislozen, kijkend naar de discussie waar het gaat om de opvang van asielzoekers en hoe de verhoudingen met betrekking daartoe liggen binnen het college en zelfs kijkend naar hoe de discussie verliep in de raadsvergadering van 29 oktober over de parkeerplaatsen van Wildlands – niet inhoudelijk, maar wel de hele procedurele manier van werken daaromheen – geeft dat wel te denken. Dan geeft dat een beeld van een college dat niet stabiel is, dat niet gericht is op samenwerken, waarbij de burgemeester vanuit zijn rol als voorzitter van het college alle zeilen moet bijzetten om de eenheid te bewaren – in ieder geval naar buiten toe. Maar zo langzamerhand wordt toch wel duidelijk dat dit college aan het einde van zijn Latijn is: de eerste scheuren zijn te zien en het wachten is op het naar beneden komen van de eerste plafondtegels. Het is dan ook opvallend dat in deze raadsvergadering, na al de perikelen die de heer Leutscher net benoemd heeft, de drie fracties zo eendrachtig optreden. Zie eens hoe eenduidig zij zijn naar de buitenwereld, maar die buitenwereld weet inmiddels wel beter. In die zin ziet de LEF!-fractie ook de periode van 2016 met belangstelling tegemoet als het gaat om een aantal majeure onderwerpen – de heer Leutscher komt daar straks nog wel op terug.

Dan komt hij toe aan de Begroting met een aantal inhoudelijke opmerkingen, deels in het verlengde van de Kadernota. De fractie van LEF! is in technische zin blij dat het college de 17 miljoen heeft gekapitaliseerd, omdat je daarmee het voorzichtigheidsprincipe toepast, dat toch ingebouwd is in het Meerjarenperspectief. En LEF! blijft hopen dat er her en der toch nog mogelijkheden gaan bestaan om delen van die 17 miljoen binnen te krijgen. Als de fractie kijkt naar de financiële aspecten en ook naar de kengetallen die worden gehanteerd, dan heeft daar een vernieuwingsslag plaatsgevonden. Dat is prima en goed, maar sluit niet aan bij de opmerking vanuit de Kadernota – de heer Leutscher kijkt hiertoe ook even naar zijn collega van het CDA – waarbij met elkaar is uitgesproken dat het niet alleen om die nieuwe kengetallen gaat, maar ook over hoe de gemeenteraad het weerstandsvermogen in de toekomst uit wil hebben zien. Dit om wat meer vet op de botten te krijgen en vooral om er zorg voor te dragen dat de gemeente ook reserves gaat opbouwen voor eventuele majeure onderwerpen in de toekomst.

Wat ook opvallend is trouwens, pratend over de zekerheid in de Begroting, is die 400.000 euro OZB die plotseling boven tafel komt. Toevallig valt die nu uit naar de goede kant, omdat die niet meegenomen is in die berekening, maar wat gebeurt er als de gemeente dingen niet heeft gezien en het de andere kant op valt? Dus in die zin heeft de fractie van LEF! toch wel vraagtekens bij de hardheid van het inzicht hebben in het cijfermateriaal.

Er is al door een aantal andere partijen gesproken over burgerparticipatie – ook voor LEF! een essentieel onderwerp, zowel nu als bij de discussie van volgend jaar. Kijkend naar de Begroting wordt er gesproken over nadenken over verantwoordelijkheden en nadenken over werkprocessen, maar daar wil de fractie van de heer Leutscher iets aan toevoegen. Als je met elkaar spreekt over burgerparticipatie en je praat over een burgerbegroting, dan moet je ook nadenken over wat deze gemeente dan zelf minder gaat doen, wat zij overlaat aan wijken en dorpen wat zij zelf niet meer doet – ook in formatieve zin.

De taakstellingen in de Begroting ten aanzien van het sociale domein zijn ook opvallend. Er wordt een aantal posten qua taakstellingen doorgeschoven naar de reserves. Dat kun je doen, maar eigenlijk is dat uitstel van executie. Want die keuzes maak je niet nu, maar die verschuif je. De fractie LEF! had liever gezien dat er aantal vraagstukken dat er nu ligt, bij de kop wordt genomen en wordt opgelost. Bijvoorbeeld het vraagstuk van de scootmobielen is daar een mooi voorbeeld van. Als de heer Leutscher kijkt naar de tekst van de Begroting, dan ziet hij ook dat er andere keuzes gemaakt moeten worden in de toekomst. En als je die reserves nu niet inbouwt, dan wordt het over één of twee jaar nog lastiger.

Het onderdeel 'Economie': daar staat veel in en er staat ook weinig als LEF! kijkt naar de tekst. Er staat veel in als het gaat om intenties en er staat iets minder in om dingen hard te maken. In die zin wordt ook daar een aantal zaken doorgeschoven naar strategische discussie richting 2030 van volgend jaar. Natuurlijk is de fractie blij met de internationalisering zoals die nu uitgevoerd wordt, bijvoorbeeld kijkend naar de reizen die worden ondernomen richting Vietnam. Maar wat LEF! een beetje mist in die hele discussie en ook in deze Begroting is natuurlijk de positieve hilariteit die er was bij de raadsverkiezingen en ook bij die van Provinciale Staten, waarbij het ging over de oosterburen: over Duitsland en over Duits op school. De fractie vindt daar niet veel meer van terug in deze Begroting, maar misschien dat de wethouder c.q. wethouders daar iets over kan c.q. kunnen zeggen.

De fractie van het CDA heeft al iets gezegd over toeristenbelasting. Kijkend naar het cijfermateriaal wordt uitgegaan van 353.000 overnachtingen in 2016 – de heer Leutscher gaat ervan dat dit een tikfoutje is. Er wordt uitgegaan van 600.000 betaalde overnachtingen: daar zit ook een hiaat in, in die zin zou eens even gekeken moeten worden wat dat betekent. Dat voert de heer Leutscher een beetje terug naar de discussie in de begrotingsraad van 2013 waar zich hetzelfde misverstand voordeed, omdat men namelijk de overnachtingen waarvan men was uitgegaan, de overnachtingen in de regio Emmen waren. Dus niet alleen die in de stad Emmen maar ook daarbuiten. Dus in die zin is de vraag wel helder: kan het college aangeven hoe men die 600.000 overnachtingen in deze gemeente weet te realiseren en ook of die betaald gaan worden? Is er wel voldoende capaciteit met elkaar om die overnachtingen allemaal binnen te halen?

Dan heeft de heer Leutscher nog iets toe te voegen aan de toeristenbelasting en dat is om misschien ook eens te kijken naar het voorbeeld van Amsterdam en het hele verschijnsel van Airbnb. De afgelopen week heeft de heer Leutscher nog eens even gekeken hoeveel particulieren in Emmen hun eigen woonruimte aanbieden. Daar is in elk geval niets op tegen, daar is LEF! een groot voorstander van. Maar het betekent wel dat de gemeente daarop een stuk toeristenbelasting mist en inmiddels heeft Airbnb met de stad Amsterdam een deal gemaakt die op jaarbasis 2 miljoen euro oplevert. Als Emmen zo'n toeristische aantrekkingskracht heeft – daar gelooft de heer Leutscher ook wel in op termijn – dan is het misschien wel handig dat de gemeente eens het initiatief gaat nemen richting Airbnb om te kijken hoe daar een aantal dingen financieel afgewikkeld zou kunnen worden.

Vergunningen: ook daar is iets over gezegd en wel ten aanzien van de relatie tussen de burger en de overheid. Wat op straat is te horen en op Twitter is te lezen – ook bij een aantal geachte collega's – en ook in diverse enquêtes is waar te nemen, is dat er irritaties zijn onder burgers als het gaat om het verlenen van vergunningen. En of die nu terecht zijn of niet, irritaties zijn irritaties. Maar soms is het ook goed om te leren van andere gemeenten. Want waarom zou je zelf het wiel opnieuw moeten gaan uitvinden? En in die zin komt de LEF!-fractie met een motie om aan het college te vragen om zorg te dragen voor de invoering van de mogelijkheid van flitsvergunningen, daarvoor de nodige voorbereidingen te treffen, vervolgens tot implementatie over te gaan en de gemeenteraad te informeren over de voortgang en de datum van de invoering. Voor de rest verwijst de heer Leutscher naar de tekst van de volgende motie:

Motie 7: Flitsvergunningen (LEF!)

'De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- *voor de invoering van flitsvergunningen en daarvoor benodigde aanpassingen een uitgebreide handleiding is opgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken, samen met de gemeenten Zoetermeer, Eindhoven, Utrecht en Coevorden, die dateert uit 2010;*
- *een kleine scan op internet leert dat inmiddels ruim twintig gemeenten, mede op basis van deze handleiding, tot de invoering van flitsvergunningen zijn overgegaan;*

Overwegende dat

- *invoering van flitsvergunningen ertoe bijdraagt dat inwoners en ondernemers snel en zeker zaken kunnen regelen, waardoor de dienstverlening van de gemeente Emmen een belangrijke positieve impuls krijgt;*
- *de mogelijkheid van een flitsvergunning bijdraagt aan het streven die inwoner en ondernemer centraal te stellen;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

1. *voor de invoering van de mogelijkheid van flitsvergunningen de nodige voorbereidingen te treffen, vervolgens tot implementatie over te gaan en de gemeenteraad te informeren omtrent de voortgang en datum van invoering;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Tot slot staat 2016 voor de deur. Een belangrijk jaar: het nieuwe dierenpark met een mooie nieuwe naam, een mooi nieuw theater met een mooie nieuwe naam, nieuwe ontwikkelingen aan de Hoofdstraat – de heer Leutscher komt daar straks nog even op terug –, een strategische notitie die ontwikkeld gaat worden, maar ook een jaar waarin de raad beslissingen gaat nemen over de windmolens – hét onderwerp van de verkiezingen de afgelopen keren. Het is ook het jaar waarin met elkaar moet worden nagedacht over de Begroting van 2017, het jaar vóór de volgende verkiezingen. Wat gaat er gebeuren binnen partijen en tussen partijen? Wat gaat er gebeuren met dit college? Hoe gaan de oude partijen – voorheen genoemd 'de oude politiek' – om met de vorige verkiezingsuitslag? Hoe gaat men voorsorteren op de nieuwe situatie? Dus in die zin zou het nog weleens een heel turbulent jaar kunnen worden als het gaat om de politieke cohesie in deze gemeente.

Neemt niet weg dat de LEF!-fractie razend enthousiast is over die nieuwe ontwikkelingen waar het gaat om het nieuwe dierenpark, om het nieuwe theater, om het nieuwe plein – en inderdaad, Raadhuisplein heet dat tegenwoordig. Maar een zorgpunt is toch wel – en dat deelt LEF! samen met de ChristenUnie en daar had LEF! ook in de vorige periode al regelmatig op gehamerd – dat de Hoofdstraat wel een lastig punt is. Dat is ook wel te merken in de discussie: langzamerhand begint er iets van een beeld te ontstaan. Alleen, wat niet zou mogen gebeuren is dat straks de gemeente de sleutel in handen krijgt van Dierenpark Emmen en daar een jaar lang niets gebeurt. En dat terwijl de ondernemers aan die kant zich zorgen beginnen te maken en gaan ontdekken volgend jaar dat het accent van de toerist en de inkopende burger gaat verschuiven naar de westkant van Emmen. Daarom vindt de LEF!-fractie dat aan die kant volgend jaar iets moet gaan gebeuren. Tot slot wil de heer Leutscher op hoofdlijnen dan ook de volgende motie voorlezen, mede namens de ChristenUnie:

Motie 8: Locatie Hoofdstraat 2016 (LEF! en ChristenUnie)

'De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Constaterende dat

- *in maart 2016 Wildlands Adventure Zoo zijn deuren op de nieuwe locatie opent;*
- *de gemeente Emmen daarna als nieuwe eigenaar de sleutel verkrijgt van de oude locatie (Hoofdstraat);*

Constaterende eveneens dat

- *het (oude) Dierenpark Emmen voor een zeer groot deel zorgdraagt voor toe- en aanloop van winkelend publiek ('traffic') naar de ondernemers in het centrum van Emmen en daarmee van invloed is op de omzet en de werkgelegenheid;*
- *ook de (nieuwe) Wildlands Adventure Zoo deze economische aanjaagfunctie zal (blijven) vervullen, doch door de verhuizing de 'traffic' aan de oostzijde van het winkelcentrum zal afnemen;*
- *door de gemeente Emmen nog wordt nagedacht over de precieze nieuwe invulling van de locatie Hoofdstraat;*

Overwegende dat

- *op de schouders van de gemeente Emmen een morele verplichting rust richting de ondernemers aan de oostkant van het winkelcentrum van Emmen met betrekking tot het in stand houden van 'traffic', gelet op de aard van en de aanleiding tot de verhuizing van het (oude) Dierenpark Emmen;*
- *het jaar 2016 geen verloren jaar mag zijn met betrekking tot het stimuleren, dan wel het in stand houden van 'traffic' aan de oostzijde van het centrum van Emmen;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

1. *in 2016 een culturele seizoensexpositie c.q. seizoensevent wordt georganiseerd op de locatie Hoofdstraat, waarbij regionale en (inter)nationale kunstenaars vanuit diverse disciplines verbinding leggen tussen de historie, de eigenheid en de (landschappelijke) ruimtes van deze unieke locatie;*
2. *bij de uitvoering hiervan gebruik wordt gemaakt van leer-werkervaringsplaatsen voor lokale en landelijke onderwijsinstellingen;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

De heer Slijepčević heeft even een opmerking naar de heer Leutscher toe. Want met enige moeite beluistert hij het weer hoe de heer Leutscher over de gemeenteraad denkt: links- of rechtsom, wat er

ook gebeurt, het is nooit goed. De heer Slijepčević hoort hem zeggen dat de buitenwereld dat ook wel door heeft wat er gebeurt, zoals de scheuren in het college etcetera. Maar aan de andere kant wil de heer Slijepčević ook die buitenwereld erop wijzen dat men ook daar wel doorheeft wat de heer Leutscher hier telkens doet: onnodig verdeeldheid zaaien binnen deze raad en dat men een sceptische houding. De heer Slijepčević heeft het even opgezocht: 'lef' betekent ook 'de uitdaging aangaan'. Als hij voor zichzelf spreekt, dan gaat hij met alle plezier de uitdaging van de heer Leutscher aan de komende jaren en dan kan het in 2018 wel opnieuw worden bekeken. Hoe vindt de heer Leutscher dat?

De heer Leutscher vindt het mooi om te zien dat de heer Slijepčević al een voorschot maakt voor het politieke leiderschap van de Wakker Emmen-fractie: dat is al een hele aardige.

Het tweede is: wat kan de heer Slijepčević nu anders van de heer Leutscher verwachten? Wakker Emmen heeft zulke grote woorden gebruikt vóór de laatste verkiezingen, Wakker Emmen heeft zulke grote woorden gebruikt binnen deze raad – de heer Leutscher verwijst hiertoe ook even naar de bijdrage van de VVD –, Wakker Emmen heeft zulke grote woorden gebruikt om de kiezer te verleiden en heeft daar zo weinig van waargemaakt. Hoe kan de heer Slijepčević de heer Leutscher dan verwijten dat hij hem daarmee confronteert? En heel vaak als de heer Leutscher Wakker Emmen daarmee confronteert, blijft het vaak zo stil bij die partij. Het is zo 'stil aan de overkant'.

De heer Slijepčević antwoordt dat dat komt omdat de fractie van Wakker Emmen wel gewend is dat de heer Leutscher – en ook 'de buitenwereld' zoals hij die noemt – dit doet. De heer Slijepčević neemt hem dat ook helemaal niet kwalijk. Maar aan de andere kant vindt hij het zó onterecht om te zeggen dat er niets van terecht is gekomen. Wakker Emmen is in de coalitie nu een jaar of anderhalf bezig en in deze Begroting zitten toch dingen, die fundamentele veranderingen inhouden waarvan de heer Slijepčević wil aangeven dat het heel onnodig is dat de heer Leutscher steeds zo'n verdeeldheid zaait. Het is op zich compleet terecht, maar hij moet niet tegen de buitenwereld zeggen dat Wakker Emmen niets heeft gedaan van wat men gezegd heeft in aanloop naar de verkiezingen.

De heer Leutscher stelt dat er aantal plekken is om dit naar buiten te brengen. Dat kan hier in de raad, dat kan Wakker Emmen ook zelf doen naar zijn eigen achterban: uiteindelijk beslist de kiezer zelf. De heer Leutscher moet helaas constateren dat die partij – om even naar de buitenwereld aan te geven hoe Wakker Emmen daarin staat – zelfs een van zijn communicatiekanalen dichtgegooid heeft omdat de fractievoorzitter niet meer wil praten met het *Dagblad van het Noorden*. Dus in die zin maakt Wakker Emmen het zichzelf al een beetje lastig.

Het tweede is – hoe met de heer Leutscher dat nu zeggen, hij moet zijn woorden nu even zorgvuldig kiezen – dat de underdog zijn vaak een variant is op waar je vroeger in de positie hebt gezeten waar je een grote mond zou kunnen hebben. Misschien doelt de heer Slijepčević wel op het verantwoordelijkheid nemen, om er een positieve wending aan te geven. Maar nu Wakker Emmen in het college zit, blijkt dat in de praktijk best wel heel lastig te zijn en blijkt dat je niet van alles meer kunt roepen, maar dat je dingen waar moet maken. Dat betekent dat je soms wat uitgebalanceerder met dingen om moet gaan. Als Wakker Emmen dat wil tentoonspreiden, dan krijgt die partij van de heer Leutscher een compliment. Alleen, hij is er bang voor dat dat niet het geval is. Want als LEF! kijkt naar een aantal discussiepunten hier in de raad, dan is het óf stil aan de kant van Wakker Emmen, óf die partij stemt tegen, óf gaat met een aantal dingen akkoord. Maar in de observatie van de heer Leutscher is LEF! een oppositiepartij en dan mag men daarvan verwachten dat hij Wakker Emmen aardig kietelt en stimuleert.

De voorzitter memoreert nog even dat de heer Leutscher twee moties heeft ingediend: die maken deel uit van de beraadslagingen – dit even voor de boekhouding.

Heeft Emmen nota bene het mooiste plein van Nederland, ziet **de heer Huttinga** dat het college daar op de begrotingsfoto voor gaat staan. En hoe. De heer Huttinga denkt dat alleen de gemeentesecretaris er goed vanaf komt. Je zou er een cabaretesk verhaal over kunnen houden en misschien moet de heer Huttinga dat nog maar een keer gaan doen. Maar dan vanuit een andere positie.

Over de Begroting op zich zou de ChristenUnie-fractie deze keer kort kunnen zijn. Er is sprake van een meerjarig sluitende begroting, als ook van een materieel begrotingsevenwicht. De diverse programma's zijn een stuk compacter en inzichtelijker van opzet, met veelal activiteiten en doelstellingen die behoorlijk realistisch zijn en waarover goed gerapporteerd kan worden. Het college

is een behoorlijk eind op streek met de uitvoering van de ChristenUnie-motie van vorig jaar over de kwaliteit van de Begroting. De reservepositie wordt goed in de gaten gehouden, hoewel er qua weerstandscapaciteit nog wel een schep bovenop mag in de ogen van de fractie gezien de toename en grootte van de risico's in de afgelopen en komende jaren. En de gemeente slaagt maar met de hakken over de sloot voor de nieuwe ratio van het weerstandsvermogen. Dat in ogenschouw nemend het nog niet geheel vertaald zien van bijvoorbeeld de transitierisico's in het sociaal domein en het onderhoudsniveau van veel zaken, moet het college doen beseffen dat de gemeente er nog niet is. Verder hoeft er zo te zien in 2016 per saldo maar een relatief klein beroep op de reserves worden gedaan en dat is verheugend.

Is het dan ook allemaal even stevig en gunstig en goed? Nee. Maar gezien wat hier het afgelopen decennium allemaal is gebeurd aan grote bezuinigingen, aan grote veranderingen, aan grote en kleine projecten voor de samenleving, economie en werk, aan het op orde brengen en houden van de gemeente, aan stads- en dorpsvernieuwing en aan het grote centrumproject en dan nu tóch deze Begroting kunnen neerleggen: daar mogen de inwoners de medewerkers van de gemeente, de diverse betrokken colleges van B&W – de heer Huttinga zegt bewust 'colleges' – en de gemeenteraad zelf best gelukkig mee zijn.

Namens de fractie van de ChristenUnie wil de heer Huttinga nog wel wat kanttekeningen maken, waarbij hij als het ware door het begrotingsboek wandelt van voor naar achter. Het is wat bizar in de ogen van de fractie dat er vorig jaar een budget voor externe ontwikkelingen is gevormd en dat het college het nu alweer als algemeen dekkingsmiddel inzet. Het geknutsel met de rente van 3,5 of 4 procent met betrekking tot de investeringen in de riolering kun je creatief gebruik van de rekenrente noemen. Want het college geeft geen valide onderbouwing, het lijkt B&W gewoon beter uit te komen. Hoe het college de dekking voor de tot nu toe niet-verkregen MIRT-gelden à 17 miljoen euro voor Atalanta organiseert, is op z'n minst gewiekt te noemen. Men wijkt namelijk af van de rekenrenteregels voor de Begroting door van 2 procent uit te gaan en het 'projectrente' te noemen. Is voor dit bedrag specifiek een langlopende annuïtaire lening aangegaan van 2 procent, als ook voor de 10 miljoen dekking van de lasten voor de Hoofdstraatlocatie? Hoe matcht dit alles met de huishoudelijke regels? Intussen is mede door deze afdekking wel elke rek uit de begrotingsjas voor CVE/Atalanta gedrukt. Ook ziet de ChristenUnie bijvoorbeeld nog kapitaalslasten afgeboekt worden op de bestemmingsreserve Atalanta. Hoe gaat het college dit in de toekomst allemaal managen? Ook dit is van invloed op de weerstandscapaciteit en de gemeente is nog niet klaar met CVE: het voor de gemeente uiteindelijk mogelijk nadeligste deel komt nog en wat de ChristenUnie-fractie betreft doen B&W ten aanzien van het in ere houden en brengen van het oude park – ofwel het nieuwe mensenpark – geen water bij de wijn voor wat betreft de landschappelijke en stedenbouwkundige kwaliteit. Het moet eigenlijk een blijvende herinnering zijn voor de lokale bevolking én een plek om te genieten en te ontspannen voor iedereen die er komt. Emmen is straks de stad van Wildlands én 'Peaceland'.

Over 'peace', ofwel vrede, gesproken: de heer Huttinga doet even een zijstapje – met permissie van de voorzitter. Een week vóór deze vergadering bezocht een grote delegatie Palestijnse burgemeesters vanuit de Westbank Emmen, samen met een aantal ambtenaren voor economische ontwikkeling. Onder meer de burgemeester van Ramalla, Jericho en Hebron waren hier en de raadscollega's Scheltens, Özkan en Huttinga van de Werkgroep Internationale Betrekkingen hebben ze rondgeleid. Zij hebben enorm genoten van alles wat hier gebeurt, maar ook van de oude dierentuin, de winkels en – wat zij specifiek noemen – de rust. En dat terwijl het hartstikke druk was: kun je zien wat zij gewend zijn. Zij zijn ondanks alles zéér gericht op vrede en samenwerking, juist ook op Israël, en nodigden de raad van Emmen uit, een tegenbezoek te brengen. Wethouder Arends was er die avond ook bij, samen met een afvaardiging van Emmense ondernemers; graag geeft de heer Huttinga het college mee – vanuit het oogpunt van internationale bewustwording en betrekkingen – om in relatie tot het eigen idee van zo'n tien à vijftien jaar geleden ten aanzien van Qalqiliya, hier wat mee te gaan doen.

De heer Huttinga keert nu terug naar zijn reguliere betoog. Graag benadrukt zijn fractie in deze fase van de Atalanta/CVE-ontwikkelingen nog eens extra dat er geen suboptimale ontwikkelingen moeten worden toegelaten of plaatsvinden. Wie het ambitieniveau en de kwaliteit van het prachtige vernieuwde centrum van Emmen in gevaar brengen of op de tocht zetten, daar waar het zo goed ging en gaat, tegen de ideeënvorming en suggesties van velen in – ook van een deel in deze raad – mogen die raad niet laten verleiden de opgaande lijn te schaden. Daarnaast verzoekt de ChristenUnie het college de raad tijdens de maandelijkse bijpraatgelegenheid in de commissie BM&E op een niet-aflatende wijze juist ook van de laatste stand ten aanzien van de ontwikkelingen, kansen en

bedreigingen, als ook van de voortgang ten aanzien van de uiteindelijke totale financiële dekking op de hoogte te brengen.

Over de voortgang van de drie decentralisaties houdt het college de raad maandelijks op de hoogte. Ondanks dat er veel fout zou kunnen gaan, lijkt het erop dat er relatief, ten opzichte van de hoeveelheid dossiers, niet zoveel fout of erg fout gaat – hoewel de heer Schoo anders deed denken, maar goed, daar wordt vast wel weer op gereageerd van zijn zijde. Nu drukt de heer Huttinga zich maar even voorzichtig uit in dit kader, vooral ook omdat een totaalinzicht niet voorhanden is en de raad vooral af moet gaan op mondelinge rapportages en de negatieve geluiden uit de samenleving wat lijken mee te vallen door de bank genomen – met overigens het PGB jeugdzorg wellicht nog als grootste zorgpunt. Maar de echt bezuinigings- en veranderingsoperatie moet nog doorgezet worden. De gemeente heeft het eerst opgepakt in dit huis, wat al een enorme klus was voor alle betrokkenen en is daar nog steeds heel druk en zoet mee. Maar het echte aanpakken, bijsturen, bijschaven of veranderen moet nog meer en meer gaan komen. 2016 wordt daarin een cruciaal jaar en de heer Huttinga kijkt er met belangstelling naar uit hoe dit huis, samen met alle betrokken partners, het voor alle cliënten passend en goed weet te organiseren. De ChristenUnie volgt het college hierin op de voet en roept het college op, de raad alstublieft blijvend accuraat op de hoogte te houden.

Het is bekend dat de ChristenUnie geen voorstander is van de reclamebelasting, omdat het een oneigenlijk gebruik van het belastinginstrument inhoudt. Nu zij er eenmaal toch is en functioneert zoals het dat doet, ware het gezien de ervaringen beter wanneer het college komend jaar met de ondernemersvertegenwoordigingen van de diverse centra tot een eerlijkere en adequatere lastenverdeling binnen de centrumgebieden komt, door bijvoorbeeld een andere tariefsdifferentiatie en zonering. Graag nodigt de ChristenUnie-fractie het college uit, daarmee aan te vangen en de raad op de hoogte te houden.

Eerder heeft de fractie van de heer Huttinga aandacht gevraagd voor de stand van zaken van de ambtelijke organisatie en de ontwikkelingen die doorgemaakt moeten worden. Terwijl de samenleving almaar complexer wordt, het takenpakket van de gemeente groter en de organisatie relatief kleiner, zullen steeds meer inlevings-, aanpassings- en verandervermogen, openheid en accuratesse getoond moeten worden. Daarbij moet de geleverde kwaliteit op niveau of zelfs veelal beter worden, omdat de mondige samenleving dit vraagt. Dit moet samengaan met coöpereren met diezelfde samenleving, anders komt dit huis er niet meer uit. De relatie tussen inwoners en overheid staat daarbij letterlijk op het spel. Binnen het sociaal domein staat dan zo ongeveer wel de allergrootste uitdaging voor de komende jaren geformuleerd.

Het college geeft aan, studenten te willen trekken. Voorwaarde is dan wel een breed opgezette hogeschool binnen de gemeente te hebben. Die breedte laat wat de ChristenUnie betreft nog wel wat te wensen over. De ambitie van B&W lijkt te blijven steken in techniek, economie en hospitality.

Het lijkt de fractie verstandig dat het college bij de waardering van de ontwikkelingen in het stationsgebied als belangrijke stadsentree rekening houdt met wat de provincie mogelijk van plan is met de treinlijn Emmen-Stadskanaal.

De oversteek voor fietsers en wandelaars vanuit Snippenveld over de Nieuw-Amsterdamsestraat is en blijft een risicovol punt. Daar is eerder indringend aandacht voor gevraagd. Ook in verkiezingstijd is er vanuit de wijk door inwoners een dringend appèl op de politiek gedaan, hier adequate maatregelen te nemen. Daarom dient de ChristenUnie deze dag een motie in, samen met de fracties van Wakker Emmen en Senioren Belang Noord, waarin zij het college verzoeken dit gevaarlijke punt door middel van handbediende oversteekverkeerslichten veilig te maken. De heer Huttinga zal zometeen hiertoe deze motie aan de voorzitter overhandigen:

Motie 9: Verkeerslicht Nieuw-Amsterdamsestraat (ChristenUnie, Wakker Emmen, Senioren Belang Noord en GroenLinks)

‘De raad van de gemeente Emmen in vergadering bijeen op maandag 2 november 2015,

Overwegende dat

- ***de verkeersveiligheid een belangrijk onderdeel is van het programma Veiligheid;***
- ***90 procent van alle verkeersongevallen wordt veroorzaakt door menselijke fouten;***
- ***de gemeente wil blijven inzetten op een gecombineerde aanpak van het beïnvloeden van het gedrag van alle verkeersdeelnemers en gerichte fysieke aanpassingen in het openbaar gebied;***
- ***de scholen in Emmen goed bereikbaar moeten zijn;***
- ***er een goede scheiding tussen gemotoriseerd verkeer en niet-gemotoriseerd verkeer, waar mogelijk in woon- en werkgebieden, plaats moet vinden;***

- *deze scheiding plaats kan vinden door veilige fietsroutes naar scholen te realiseren;*
- *verkeerslichten de kans op verkeersongevallen sterk verkleinen;*
- *fietsers regelmatig verkeersslachtoffers zijn en de veiligheid van de fietsers door de aanwezigheid van verkeerslichten zal toenemen;*

Constaterende dat

- *de afslag Nieuw-Amsterdamsestraat/Snippenveld (in de Rietlanden) voor fietsers onveilige situaties oplevert;*
- *bij deze afslag verkeerslichten ontbreken;*
- *de snelheid van het gemotoriseerd verkeer op de Nieuw-Amsterdamsestraat ter hoogte van deze afslag vaak hoger is dan de toegestane snelheid;*
- *de kans op ongelukken hierdoor toeneemt;*

Verzoekt het college van burgemeester en wethouders om

- 1. op korte termijn zorg te dragen voor plaatsing van een handmatig te bedienen verkeerslicht aan beide zijden van de Nieuw-Amsterdamsestraat, ter hoogte van de afslag naar het Snippenveld;*
- 2. het gebruik te monitoren en de ervaringen mee te nemen bij andere en volgende verzoeken voor een voorziening;*

En gaat over tot de orde van de dag.'

Ten slotte gaat de gemeente opnieuw zeer uitdagende, pittige jaren tegemoet, hopelijk gesteund door een bestendig aantrekkende economie waardoor allerlei zaken weer wat beter van de grond te krijgen zijn en de voorwaarden om dingen te bereiken, ruimer worden. Maar dat alles niet zonder veel denken en werkracht van mensen binnen en buiten dit huis als een soort kopgroep en achterhoede van de Emmense samenleving, natuurlijk samen met alle inwoners, instellingen en bedrijven. De ChristenUnie-fractie wenst daarom alle medewerkers, het bestuur en de raad Gods onmisbare zegen toe voor het nieuwe begrotingsjaar 2016 en zegt nu alvast op z'n noordelijks: 'Veul hail en zeeg'n'. Ook al lijkt dat nog wat vroeg.

Voordat **de heer Schoo** alle ambtenaren over zich heen krijgt: het gaat zijn fractie met name bij de onderwerpen waar hij het over had – PGB jeugdzorg en dat soort zaken, dus dat wil de heer Schoo wel even nuanceren. De heer Huttinga deed voorkomen alsof alle ambtenaren niet goed zijn, maar dat heeft de heer Schoo niet zo gezegd.

Het was ook niet de bedoeling van **de heer Huttinga** dat de heer Schoo dat voor deed komen: hij gaf aan dat er behoorlijk wat mis was. Er zijn ook dingen die niet goed gaan, maar dat weet het college ook en dat heeft de raad ook wel van de wethouder gehoord. Maar 'im Großen und Ganzen' lijkt het vrij goed te gaan. En daar waar het moeilijk loopt is er veel overleg en worden calamiteiten snel opgepakt. Maar met name als het gaat om PGB en de jeugdzorg hoort de ChristenUnie nog de meeste geluiden dat er problemen zijn. En daar is de fractie extra alert op. Vandaar dat de heer Huttinga daar ook een opmerking over maakte.

De voorzitter vindt het mooi dat de heer Huttinga afsloot met 'monden-Drents'.

De heer Huttinga vraagt wat de voorzitter daarmee bedoelt.

De voorzitter hoorde het Huus van de Toal zeggen dat dat Monden-Drents is. De heer Huttinga denkt dat dat Gronings is, maar dat heeft hij helemaal mis. Het is Monden-Drents.

De heer Huttinga weet dat men in het Gronings altijd 'veul zeeg'n' zegt. Maar dat vond hij zo kort, dus dat heeft hij maar niet gedaan. Dus bij dezen.

De voorzitter ziet dat inmiddels de heren Gijlers en Velzing en mevrouw Woelders ook binnengekomen zijn, dus iedereen die verwacht kon worden, is er ook. Mevrouw Louwes is weggegaan ter compensatie. De voorzitter mist de heer Van Dijken ineens ook, maar hij hoort dat die zo terugkomt.

Dan is het woord aan mevrouw Van der Woude van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Van der Woude zegt dat GroenLinks een heldere partijnaam is, zonder afkortingen ofzo. Met het uitspreken daarvan heeft de voorzitter dus geen problemen.

Vóór ligt de Begroting van 2016 en laat mevrouw Van der Woude dan beginnen met haar dank uit te spreken voor onder andere de verbeterde leesbaarheid. Voor haar persoonlijk is het de tweede keer dat zij als raadslid de Begroting mag behandelen. En zij ziet hierin echt een verbetering ten opzichte van het vorige jaar. En de Begroting is sluitend, wat óók goed is.

De Begroting moet echt niet alleen in financiële zin kloppen. Ook maatschappelijk en op milieuvlak moet zij op orde zijn. Ondanks de licht optimistische geluiden over het begin van het economische herstel blijft in deze regio dit wel een punt van aandacht. De afgelopen tijd zijn om de gemeente Emmen heen niet zo opbeurende berichten te horen over inkrimping, verhuizing en reorganisaties van bedrijven. Het is van belang om werkzoekenden tijdig te signaleren en te registreren, zodat ze niet van de regen in de drup belanden.

Dan kijkend naar de inhoud: de budgettaire positie. GroenLinks ziet een aantal verwachtingen over financiële meevallers, zoals het voordeel op de rentekosten op langlopende leningen, extra OZB-opbrengsten en de verlaging van de bijdrage aan de RUD namens de gemeente. De fractie zou graag zien dat er nu extra geïnvesteerd wordt in duurzame ontwikkelingen. Die zullen zich in de toekomst ook nog gaan terugverdienen.

Wat verder naar de programma's toe de fractie opvalt is in het programma *'Inwoners en bestuur'* de verantwoordelijkheid die bij de EOP's ligt. Dat is niet zo vreemd, zij weten immers als geen ander wat er nodig is in een wijk of dorp. Wakker Emmen heeft ook al gevraagd naar een evaluatie om te kijken hoe het gaat. De EOP's hebben er een hoop taken bij gekregen en dat nog met een efficiencykorting van 10 procent. Is dit reëel? GroenLinks ontvangt signalen dat dit niet altijd toereikend is voor de gestelde taken. De gemeente weet hoe vervelend het is om alle taken toebedeeld te krijgen voor minder budget: kijk hiertoe naar het decentralisatieverhaal en kijk hoe de gemeente hiermee om moet gaan. De fractie vraagt het college dan ook te kijken naar het bedrag en of het reëel is.

De Stichting Regiomarketing Drenthe is op dit moment zeer actief in deze gemeente. GroenLinks kijkt uit naar de evaluatie over de afgelopen periode en de verbeterpunten die er op dit gebied nog mogelijk zijn.

In programma 2 is te lezen dat de werkloosheid in Emmen in het eerste halfjaar daalde van 13,6 naar 13,3 procent, ondanks dat het landelijk gelijkbleef. Die daling zou je positief kunnen noemen, alhoewel het gezien de eerdergenoemde berichten van de bedrijven de vraag is of die trend zich in het tweede halfjaar net zo zal doorzetten. Het percentage blijft beduidend hoger dan in de rest van het land en de GroenLinks-fractie steunt ook alle projecten die er op dit gebied zijn om de werkgelegenheid te bevorderen, zoals Vierkant voor Werk.

Waar de fractie zich afvraagt betreft de uitgifte van bedrijventerreinen: hoe simpel is dat terwijl er nu al bedrijven leegstaan? Zou het niet verstandiger zijn om de huidige terreinen eerst beter ingevuld te krijgen en dan te kijken naar de nieuwe uitgifte? Wat nog meer opvalt is dat er bijna een miljoen begroot wordt voor het ondernemingsklimaat en de economische promotie. Natuurlijk is economische promotie van deze gemeente binnen het land heel belangrijk. Maar zoveel? Is dat nu noodzakelijk?

Dan het thema veiligheid. De gemeente Emmen spreekt haar ambitie uit om in 2018 de veiligste 100.000+-gemeente te zijn. Prijzenswaardig om die ambities te hebben: mede daarom pleit GroenLinks daarom al jaren voor de legalisering en regulering van de hennepeteelt – het blijft een stokpaardje. De fractie is ook blij met de discussieavond die door D66 onlangs is georganiseerd op dit gebied. Door regulering houd je de controle en ga je onveilige situaties tegen die je nu nog op zolderkamertjes vindt. En dan kan de politie zich richten op zaken als het tegengaan van onder meer huiselijk geweld en de highimpactcrimes. In het kader van de verkeersveiligheid hoopt de fractie dat de gemeente niet weer zal investeren in het principe shared space zoals in de Wilhelminastraat, dat niet heeft bijgedragen aan een betere verkeersveiligheid.

GroenLinks vindt het goed te zien dat de Jongerenraad actief betrokken wordt bij de uitwerking van nieuwe jeugdbeleid binnen deze gemeente. Voor het welslagen van dit gemeentebeleid is het van belang om als eerste te luisteren naar de jongeren zelf en de wensen die zij hebben.

De fractie van mevrouw Van der Woude zet ook in op het verplichte taalniveau van pedagogische medewerkers op 3F. Het is belangrijk dat ook vanuit de pedagogische medewerkers het taalniveau op peil blijft.

En dan de vrouwen op leidinggevend niveau: dit zou gestimuleerd moeten worden. Heeft het college daarin dan niet een voorbeeldfunctie? GroenLinks is wel blij dat er nu een vrouwelijke

gemeentesecretaris met grote kwaliteiten aanwezig is, maar mevrouw Van der Woude verder naar de colleegetafel kijkt, dan ziet zij daar verder weinig vrouwen zitten.

De voorzitter ziet achter die colleegetafel anders wel een hoop kwaliteit zitten.

Mevrouw Van der Woude bevestigt dat daar zeer veel kwaliteit gezeten is. Maar als zij om zich heen kijkt, ziet zij die ook bij de vrouwen die in de raad zitten. Dus wellicht voor de volgende periode een puntje van aandacht.

In het programma *'Bouwen, wonen en milieu'* is een aantal doelen te zien dat de gemeente heeft op dit gebied. Wat GroenLinks zou willen toevoegen is het zogenaamde bij-vriendelijke bermenbeleid. Dit draagt bij aan de grotere soortenrijkdom en het biedt een fourageergebied en broedgelegenheid voor verschillende vogelsoorten. Ook vinden kleine zoogdieren er een schuilplaats en overwinterplek. Ten slotte zijn bij-vriendelijk bloemrijke bermen goed voor de omwonenden en voor de toeristen aantrekkelijk. En op de juiste manier toegepast is het ook nog goedkoper dan de huidige vorm van beheer.

Wat GroenLinks verder nog meer zou willen zien van dit college is meer actie op het gebied van geothermie, of aardwarmte – ook gezien de ambitie om klimaatneutraal te worden.

Ook bij de inkomensondersteuning heeft de GroenLinks-fractie al langer gepleit voor een basisinkomen voor iedereen. Zij blijft voorstander van de mogelijkheid om te experimenteren met de bijstand en de regelvrije bijstand, zodat de middelen die bespaard blijven, effectiever kunnen worden ingezet in begeleiding en scholing.

Dan programma 7 *'Openbare ruimte, verkeer en vervoer'*. Het openbaar vervoer is meer dan alleen het vervoeren van mensen van punt A naar punt B: het heeft een belangrijke, sociale functie, met name voor mensen die niet beschikken over eigen vervoer en er bestaat een directe relatie tussen de leefbaarheid op het platteland en de vervoersmogelijkheden voor de inwoners. In de hele discussie over de ontwikkelingen van krimpgebieden is hiervoor onvoldoende aandacht. Het sociale aspect speelt ook een rol bij mensen die door de financiële beperkingen belemmerd worden in hun mobiliteit. GroenLinks heeft ook weleens aangekaart dat de gemeente de mogelijkheden heeft tot het vormen van ondersteuning voor deze groep. Kijk onder meer naar de initiatieven die er zijn in Eindhoven en Schiedam. Een hogere frequentie op het tracé van Emmen naar Zwolle van vier keer per uur is een mooi streven: het zal echter wel problemen opleveren bij de verkeersafwikkeling op de Boslaan, wanneer de slagbomen twee keer zoveel dicht zijn. Het OV is een keten van diverse vervoersvoorzieningen en de keten is zo sterk als de zwakste schakel. En binnen dat openbaar vervoer hoort het station een sterke schakel te zijn. Binnen deze gemeente zijn er drie stations: een hoofdstation dat verouderd is, Nieuw-Amsterdam waar geen aanvullend vervoer aanwezig is en Emmen-Zuid waar de belbus dreigt te verdwijnen. Het beleid is gebaseerd op het GVVP. Het GVVP lijkt echt verouderd wanneer de fractie de actuele ontwikkelingen en de toekomstvisie voor het openbaar vervoer in ogenschouw neemt. Actualisering van het GVVP is noodzakelijk om in te spelen op deze nieuwe ontwikkelingen.

Waar cultuur soms wat ondergesneeuwd werd door de sportactiviteiten, is GroenLinks nu blij met een aantal initiatieven, zoals men ook blij is met de muzikale uiting voorafgaand aan de raadsvergaderingen. Donderdag 29 oktober kon men nog genieten van een jonge groep muzikanten in De Koepel, die eerlijk gezegd wel wat meer aandacht verdient. Verder wacht GroenLinks af wat de Cultuurnota 2017-2020 zal brengen, die volgend jaar zal verschijnen. Bij de verdieping van de cultuur wil mevrouw Van der Woude ook aandacht vragen voor het mensenpark – de ChristenUnie heeft daar ook al wat over aangegeven. GroenLinks hoopt dat het mensenpark in deze visie ook cultureel een mooie betekenis heeft voor de oostzijde van Emmen en niet zal eindigen als een plantsoentje voor de woningen die eromheen liggen.

Dan verder naar programma 9 *'Sociaal domein'*. De problemen rond de jeugdhulp en de PGB's zijn bekend en de fractie vraagt het college om aan de oplossing hiervan blijvende prioriteit te geven. Door alle bezuinigingen dreigt een kwetsbare groep mensen tussen wal en schip te raken: dit mag de gemeente niet laten gebeuren. Ook met het oog op de algemene leefbaarheid is het van belang dat de begeleiding op orde blijft. Verder moet afgewacht worden of het economische herstel zich zal laten vertalen in een hogere uitkering aan het Gemeentefonds. Het is in ieder geval een zaak om op orde te hebben en te houden en de financiële processen goed in de gaten te houden.

Als de fractie kijkt naar de belastingen, heffingen en dekkingsmiddelen, is er nog wel iets wat haar opvalt. Bij de bouwleges, afvalstoffenheffingen en toekomstige grafrechten is te zien dat zij

kostendekkend moeten zijn. Dat zou toch ook voor de parkeertarieven moeten gelden? GroenLinks plaatst zijn vraagtekens bij de drang om zoveel mogelijk parkeerplekken binnen de gemeente te creëren. De investeringen kunnen naar mening van de fractie veel beter ingezet worden in alternatief vervoer. Ook vraagt zij wel wat verduidelijking over de arbeidsmigranten die tijdelijk in Emmen ingeschreven staan onder het kopje 'toeristenbelasting'. Hoe denkt de gemeente dat op te lossen? Ze zouden feitelijk vallen onder toeristenbelasting omdat ze hier tijdelijk zijn en niet ingeschreven staan in de GBA. Mensen die in een hotel verblijven vallen ook onder de toeristenbelasting, dus ga je dan de mensen actief opzoeken en controles uitvoeren? GroenLinks is benieuwd hoe de gemeente dat probleem wenst op te lossen.

De fractie maakt zich ook wel wat zorgen over de komende kostendelersnorm bij het kwijtschelden van belastingen, ondanks het feit dat de exacte normen nog moeten worden vastgesteld. GroenLinks voorziet dat dit voor de groep, die toch al in een kwetsbare positie zit, nog verder een verslechtering zal zijn.

Dan het kopje '*Weerstandvermogen*'. Er is al door andere partijen aangehaald dat het ratiocijfer van 1,04 niet echt een ruime voldoende genoemd mag worden. Een kind dat met een dergelijk cijfer thuiskomt, verdient ook niet zozeer een schouderklopje maar dat vraag je ook om alert te blijven en misschien toch nog wat stappen extra te zetten. Een paar tienden naar beneden en je zit een klas lager en dan is het al een stuk minder. GroenLinks vraagt dan ook aan het college om hier de nodige aandacht aan te geven.

Tot slot wil de fractie toch wel afsluiten met nogmaals woorden van dank voor de sluitende Begroting en tegelijkertijd de vraag om de verantwoordelijkheid te nemen om te voorkomen dat de inwoners van deze gemeente onaanvaardbaar zwaar geraakt worden in hun portemonnee, gezondheid en welzijn en te blijven kijken naar de duurzame mogelijkheden.

De heer Hoeksema meldt vooraf dat de bijdrage van de fractie van Senioren Belang Noord wordt verwoord als '*Mensen achter cijfers*'. Allereerst de complimenten voor het duidelijke en goed leesbare verslag: dat was toch een hele verademing. En zoals hier deze middag al eerder werd aangegeven, heeft de Begroting een mooie omslag. De heer Hoeksema heeft al diverse mensen gehoord met de suggestie om daar een poster van te maken, dus dat geeft hij maar eens mee bij dezen.

'Honderden', 'duizenden' hoort men regelmatig om zich heen en ze blijven maar komen. Deze getallen slaan niet op de voorliggende Begroting 2016 maar op mensen: médemensen in opperste nood komen in deze omgeving die hen vijandig gezind lijkt. Steeds vaker en luider klinken namelijk geluiden die aan negativisme niets te wensen overlaten. Des te meer wil de fractie van Senioren Belang Noord nogmaals uitspreken dat de Emmense samenleving tot op heden van dergelijk negativisme gespaard is gebleven en dat de wijze waarop in Emmen – en dat mag nog weleens gezegd worden – met deze materie is en wordt omgegaan, blijvende waardering en steun verdient voor nu en in de nabije toekomst. Want – dat is ook het begin van het verhaal van Senioren Belang Noord – niet de cijfers tellen, maar de mensen.

Cijfers: om terug te keren naar de voorliggende Begroting 2016. Het voordeel van een Begroting is dat je ook enigszins kunt terugblikken – de heer Hoeksema heeft meerdere collega's dat deze middag horen doen. De cijfers van de Begroting 2016 laten zien dat het weerstandvermogen van de gemeente met een ratio 1,04 in ieder geval voldoende is. En dit is in de ogen van de fractie van Senioren Belang Noord een meer dan belangrijke constatering. Nóg belangrijker lijkt de constatering dat, let wel, het voor 75 procent zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt en dat heel nadrukkelijk met de huidige beschikbare weerstandscapaciteit. De heer Oldenbeuving heeft hier al aan gerefereerd en ook de heer Scheltens kwam hier in zijn betoog op terug. Hiermee wordt de indruk gewekt dat de gemeente Emmen zich nog geen grote financiële zorgen hoeft te maken voor wat haar toekomst betreft. De vraag van de fractie aan de verantwoordelijk wethouder is dan ook: is dat wel zo? Kan hij bevestigen of deze 75 procent inderdaad ook ruim voldoende is? Ook in vergelijking met andere gemeenten? En wie bepaalt nu wat voor de gemeente Emmen het beste percentage moet zijn? De heer Hoeksema hoopt dat de wethouder daar wat duidelijkheid over kan geven.

Kijkt de fractie van de heer Hoeksema verder in de Begroting, dan mag zij constateren dat de langlopende schulden afnemen met ruim 16 miljoen en dat de algemene reserves toenemen met 1,9 miljoen euro – zie pagina 181. Verder kijkend is de aflossing van de langlopende schulden 16 miljoen euro hoger dan nieuwe langlopende leningen. De vlottende passiva nemen toe met 10 miljoen en de overlopende activa dalen met 11 miljoen euro. Dit alles constaterende kan er meer worden afgelost zonder dat er nieuwe leningen moeten worden aangegaan. Ook al zouden de kortlopende en

overlopende schulden niet met 10 miljoen stijgen, dan nóg blijft het geschatte saldo 6 miljoen positief. Mede door de lagere overlopende activa van 11 miljoen hoeft de gemeente minder geld te lenen en dat is in de ogen van de fractie erg belangrijk. Het is hier deze middag al vaker gezegd: dit alles lijkt duidelijk positief, maar is ook noodzakelijk omdat in 2013 volgens cijfers van het CBS maar 12 procent van alle gemeenten een lager eigen vermogen heeft ten opzichte van het totale vermogen. De heer Hoeksema heeft begrepen – men moet hem maar corrigeren als hij dat verkeerd ziet – dat Emmen daarbij aan de onderkant zit. Voor de fractie van Senioren Belang Noord rest nog wel de belangstellende vraag: welke acties liggen ten grondslag aan de verlaging van de overlopende activa en hoe worden deze verzekerd?

Verbijsterd en geschrokken is de fractie wel van wat zij las op pagina 78 in de Begroting – de heer Hoeksema heeft hier trouwens deze middag niemand nog over gehoord. Hij citeert: *‘Een beëindiging van de sport- en beweegactiviteiten voor kwetsbare en niet-actieve senioren’* vanwege geen dekking voor senioren sportmedewerkers binnen de Begroting. Dit alles klemt des te meer nu in deze gemeente de groei van 65-jarigen en ouder met 2,3 procent gaat stijgen naar zegge en schrijve 22.580 65-plussers. Dit terwijl in de Kadernota Sportbeleid 2011-2015 juist wordt aangegeven dat een kwalitatief goed, voldoende en betaalbaar eigentijds sport- en recreatieaanbod centraal staat met hierbij als concrete doelstellingen met betrekking tot sport en bewegen: *‘Het stimuleren van een leven lang sporten. Actieve sportstimulering en gezond ouder worden voor meerdere doelgroepen per levensfase, waarbij buurtsportcoaches een grote rol spelen.’*

Juist voor de groep kwetsbare en niet-actieve senioren is, in rond Nederlands gezegd, een beëindiging van de sport- en beweegactiviteiten een ramp, veelal door hun psychische dan wel lichamelijke problematiek, onder andere dementie en overige ouderdomsziekten. Zelf zullen zij veelal niet zelfstandig en zeker niet zonder begeleiding tot een verantwoorde en op hun situatie van toepassing zijnde sport en beweging komen. Tel daarbij op mogelijk toenemende kosten voor de maatschappelijke zorg, onder andere vereenzaming, en het zal duidelijk zijn dat een stopzetting voor nu en straks veel negatieve gevolgen heeft voor goed en gezond ouder worden. Ook zal het problemen geven om de zelfstandigheid en zelfredzaamheid te behouden, waardoor ook mogelijke opnamen in een instelling voor zorg kunnen worden voorkomen dan wel kunnen worden uitgesteld. Waarom geen ruimte meer voor deze kwetsbare en belangrijke doelgroep? Waarom dit in enkele korte zinnen opnemen in de Begroting? Belangrijk voor Senioren Belang Noord is ook: wordt er bij een eventuele stopzetting ook meer gebudgetteerd – zeg maar: begroot – voor de gevolgen van minder beweging voor deze kwetsbare groep ouderen? Voor de fractie kan het voorgestelde op geen enkele wijze haar goedkeuring verdragen. Zij roept het college dan ook met klem op om vanuit haar voorbereidende taak, met duidelijk zicht op waar mogelijkheden liggen voor financiële ondersteuning, er dan ook alles aan te doen om deze bezuiniging teniet te doen in het belang van juist deze kwetsbare groep ouderen en een en ander ter definitieve besluitvorming voor te leggen aan de raad. Senioren Belang Noord ziet het antwoord van het college in eerste termijn graag tegemoet en verwacht dat dit antwoord van dien aard is dat de fractie in de tweede termijn niet met een motie met bovengenoemde strekking hoeft te komen.

Afsluitend wil de fractie van Senioren Belang Noord, de hele Begroting doorscrollend, nog meegeven dat er naar haar mening in de Begroting weinig aandacht is voor senioren en ouderen. Die aandacht is er wel als zij in het document zoekt op ‘ouder’: dan vindt zij vooral de woorden *‘wethouders’*, *‘aandeelhouders’* en *‘budgethouders’*.

De voorzitter kijkt even naar het college. In de planning staat dat er ongeveer een uur nodig zou zijn voor de schorsing. Is het ook mogelijk dat het college die in drie kwartier kan doen, zodat de vergadering om vijf uur verder kan gaan? De voorzitter ziet een aantal wethouders enthousiast jankken, maar de heer Arends geen teken van emotie geven – hij denkt daar kennelijk nog over na. Zo wekt hij wel het beeld van een verdeeld college, natuurlijk.

De voorzitter stelt daarom voor de schorsing drie kwartier te laten duren en schorst de vergadering tot vijf uur.

[Schorsing van 47 minuten.]

De voorzitter ziet dat het vijf uur is geweest en heropent de vergadering. Die is aangekomen bij de beantwoording door het college in eerste termijn. Als eerste is het woord aan wethouder Otter, die maximaal een half uur spreektijd heeft.

Reactie college

Wethouder Otter heeft heel duidelijk ‘maximaal een half uur’ gehoord. Hij heeft de vorige keer dat hij achter het spreekgestoelte stond daar ook wat op- en aanmerkingen op gehad, dus hij probeert het allemaal zo kort en bondig als mogelijk te houden.

Als de heer Otter de eerste termijn van de raad even samenvat, dan is er natuurlijk best een aantal opmerkingen gemaakt, maar over de hele linie constateert hij toch een bepaalde tevredenheid over de Begroting: in ieder geval over de financiën, maar ook over de presentatie en de leesbaarheid zijn er allerlei complimenten gegeven. Bij die complimenten sluit wethouder Otter zich graag aan richting de ambtelijke organisatie die dit allemaal weer voor elkaar heeft gekregen. Zelf is de heer Otter ook eigenlijk wel tevreden met deze Begroting: de gemeente heeft geen zware nieuwe bezuinigingen hoeven doorvoeren, de lasten voor de burgers en de bedrijven zijn niet verhoogd en er is ook nog ruimte gevonden om voor een aantal problemen geld te vinden en dan denkt de heer Otter even aan die 17 miljoen en aan die 10 miljoen voor het mensenpark. Hij heeft ook goed gehoord dat er verschillende partijen waren die hebben gezegd dat zij er heel blij mee waren, maar toch opriepen voorzichtig te blijven en wethouder Otter denkt dat ook het college zich daar echt wel bij aan kan sluiten. Want hij wil ook niet stellen dat de gemeente het zuur heeft gehad en het nu tijd is voor het zoet: de heer Otter denkt dat de gemeente gewoon nog voorzichtig moet blijven. Er is ook nog een septembercircularie ontvangen en de brief die de raad daar op 15 oktober over gehad heeft, geeft eigenlijk ook nog wel een extra positief beeld, maar daar zijn ook allerlei waarschuwingen in opgenomen en het kan ook allemaal zo weer veranderen. Dus de heer Otter denkt: ‘voorzichtigheid troef’, maar gelukkig is de Begroting aardig op orde en daar moeten raad en college met elkaar, denkt de heer Otter, blij mee zijn.

Wethouder Otter heeft een paar grotere thema's aan te kaarten en dat is allereerst de reservepositie waar heel veel opmerkingen over zijn gemaakt en eigenlijk even het hele verhaal rond de Woonvisie en de stimulering van de woningbouw. Maar eerst wilde hij even beginnen met een reeks kleine dingen, want die grote onderwerpen vragen alle tijd en dan komt wethouder Otter op het eind weer in tijdnood en gaat de voorzitter hem weer voortdurend manen tot snelheid. Dus hij gaat even in een hoog tempo bij wat kleine zaken bij langs.

OZB kent voor 2017 en 2018 geen verhoging; daar hoeft de wethouder het nu niet over te hebben, dat komt gewoon bij de Kadernota 2017 terug.

Over toeristenbelasting gaat collega Bouke Durk (Wilms) iets over zeggen, dus de raad hoeft de heer Otter niet vragen om daarop terug te komen.

De toekomst van AREA is genoemd. Wethouder Otter heeft al een keer aangegeven dat het fusieproces van AREA met ROVA voorlopig in ieder geval van de baan is – de motie daarover is in de raad aangenomen – en dat AREA gewoon verder kijkt welke strategische partijen er zijn waar men mee kan samenwerken. Dat is niet een proces dat vóór 31 december rond kan zijn, dat is gewoon een continu proces. En op het moment dat die strategische partner er is, kan ook worden gekozen voor losse samenwerking of welke vormen dan ook en dan wordt de raad daar ook weer over geïnformeerd. Dus nogmaals: het is niet iets van ‘het is al 31 december en dan hebben we nog niets gehoord’.

Dan iets over de buitenlandse werknemers die in deze gemeente verblijven en of ze wel of niet toeristenbelasting moeten betalen: daar is in het college nog geen definitief besluit over genomen en daar gaat men dus nog een keer op terugkomen.

Dan heeft Senioren Belang Noord een hele hoop technische vragen rond die balans genoemd. Wethouder Otter staat natuurlijk te pópelen om dat hier uitgebreid uit de doeken te doen, omdat dat toch een beetje zijn oude vak is. Maar hij stelt voor dat even schriftelijk af te doen, want dat is een heel technisch verhaal dat misschien niet voor iedereen even goed te volgen is.

Over de activiteiten die in 2016 in het mensenpark gaan plaatsvinden, gaat ook collega Bouke Durk (Wilms) op terugkomen.

De voorzitter weet dat het college een collegiaal bestuur is, maar zou graag willen dat de heer Otter zijn collega ‘Bouke Durk’ bij de achternaam noemt en niet bij de voornaam.

Wethouder Otter gaat daarmee akkoord.

Hij is even de datum kwijt, maar voor de raad is in ieder geval al een presentatie gehouden over de plannen die het college voor het mensenpark heeft. En één ding staat al wel vast: alles wat er aan activiteiten zal plaatsvinden in het mensenpark, móét gewoon gaan bijdragen aan de levendigheid van

het centrum. Want ook voor de middenstand in het hele centrum en die in het oostelijke deel in het bijzonder is dat heel belangrijk dat elke activiteit wat bij moet gaan dragen qua levendigheid. Maar inhoudelijk komt collega Wilms daarop terug.

De reclamebelasting is ook kort genoemd met het verzoek om dat te agenderen. Het college heeft dat ook al in de wandelgangen met De Koepel besproken: B&W gaan daar zeker op korte termijn met De Koepel over spreken wat daar wel of niet mogelijk is en of je tot een betere lastenverdeling kunt komen.

Evaluatie Aanvalsplan Bouwen, Duurzaamheid en Jeugdwerkloosheid: daar heeft Wakker Emmen naar gevraagd. Die evaluatie gaat er komen, daar heeft zeker ook het college behoefte aan om te kijken hoe men daarmee verder komt, hoe men verdergaat en ook wat men daarmee gedaan heeft tot op heden. Of dat nog dit jaar allemaal lukt? De heer Otter denkt dat het college nog wel dit jaar met die evaluatie gaat komen.

Dan is er een motie ingediend door het CDA – die noemt de heer Otter dan maar even de motie-Wildlands. En wat wethouder Otter betreft neemt het college deze motie gewoon over, want hij denkt dat Wildlands een hele belangrijke partij is: belangrijk voor Emmen, economisch gezien belangrijk, het is een belangrijke huurder van de gemeente, de gemeente leent wat geld aan Wildlands en zij heeft ook nog wat geld in het aandelenkapitaal van dit bedrijf gestort. Dus voldoende redenen om goed te kijken hoe het college dat gaat monitoren. Dat gebeurt nu ook, dat zal straks wel in een andere frequentie gaan gebeuren enzovoort, maar daar gaan B&W zeker op terugkomen. Dus wat dat betreft neemt het college die motie gewoon over.

De heer Oldenbeuving verzoekt de wethouder aan te geven wanneer hij met een notitie naar de raad komt. Want dat is wel onderdeel van de motie.

Wethouder Otter zou willen zeggen: als hij de motie overneemt, dan neemt hij de motie over. Daarin is ook een termijn genoemd, dus dat betekent dat het college het eerste kwartaal van volgend jaar met die notitie moet komen.

Er is ook nog een vraag over de vennootschapsbelasting gesteld: ook daar komt het college in een later stadium nog wel een keer terug naar de raad. Want ook dat is een vrij technisch verhaal waar de heer Otter eigenlijk in het kader van de Begroting nu even niet bij stil zou willen staan.

En als laatste van zijn lijstje met korte punten gaat het om het Stadionbedrijf waar FC Emmen in voetbalt en de vraag was waarom daar niet meer activiteiten worden georganiseerd. Ten eerste gaat de gemeente daar niet over, want het is een stadionbedrijf waar ook allemaal andere aandeelhouders en andere mensen het misschien wel een beetje voor het zeggen hebben. Maar wethouder Otter kan daar ook meteen wel bij zeggen dat er volgens hem heel veel belemmeringen zijn qua vergunningen en faciliteiten om daar grote festivals en dergelijke te houden. Dus wat dat betreft is dat misschien wel ooit zo bedacht, maar is dat lastig ten uitvoer te brengen.

Mevrouw Hoogeveen wil nog even terugkomen op de vennootschapsbelasting. 1 januari is het zover: zij mag aannemen dat het de ambtelijke organisatie al heel helder is welke commerciële en ook vooral welke niet-commerciële activiteiten zonder twijfel bij de Belastingdienst bekend staan als zijnde niet in aanmerking komende voor deze belasting? En de wethouder geeft nu aan dat hij hier op een later tijdstip bij de raad op terugkomt. De vraag van D66 was: kan dat op dit moment niet wat getalsmatiger worden ingeschat? Want mevrouw Hoogeveen denkt dat het redelijk duidelijk moet zijn welke exploitaties hier wel onder zouden kunnen vallen.

En dan even over het Stadionbedrijf: als de heer Otter zegt dat de gemeente hier niet over gaat, dan wijst mevrouw Hoogeveen erop dat de gemeente in ieder geval wel een behoorlijk verbonden partij is en zelfs aandeelhouder is. Het betoog dat de wethouder hierover houdt, wordt wel elke keer weer genoemd. Als dit niet realiseerbaar is om welke reden dan ook, zou mevrouw Hoogeveen het gewoon niet meer als een optie noemen om wat betere opbrengsten te krijgen.

Wethouder Otter denkt dat de problematiek rond de vennootschapsbelasting niet zozeer bestaat uit hoeveel belaste activiteiten de gemeente heeft, maar hoe je een hele hoop zaken rond de grondexploitatie er technisch allemaal aan mag toerekenen, zoals inbrengwaarden en dergelijke. Dit is een vrij gecompliceerd verhaal, maar zoveel belaste activiteiten heeft de gemeente niet, denkt de heer Otter, dus daar zal het probleem niet in zitten; het is meer een toerekenings- en waarderingsvraagstuk en dan met name naar de openingsbalans toe. Duidelijk moet worden met welke stand de gemeente op

de startdatum begint en wat zij daar allemaal wel of niet aan mag toerekenen. Dus daar zit een beetje de problematiek.

En over het Stadionbedrijf: de gemeente kan best een verbonden partij zijn, maar niets te koop hebben. Wethouder Otter zal even kijken hoe precies de inbreng omschreven staat als het gaat om het Stadionbedrijf, maar de gemeente heeft daar niet de beslissende stem in – om het zo maar even te zeggen.

Mevrouw Hoogeveen denkt dat het op 1 januari klaar en helder moet zijn: het moet met de accountant en met de Belastingdienst in overeenstemming zijn. Dus dan blijft haar vraag: wanneer geeft de wethouder de raad daar een beeld van? Op 1 januari moet het klaar zijn.

Wethouder Otter beaamt dat het op 1 januari klaar moet zijn, maar dat wil niet zeggen dat je dan alles moet kunnen opleveren. Je doet ook je belastingaangifte over 2016 pas in 2017, dus wat dat betreft zijn een hele hoop dingen allemaal in ontwikkeling en in voorbereiding. De heer Otter kan niet precies een tijdstip aangeven, maar zodra het college dat verhaal helemaal helder heeft, komt men daarmee naar de raad en dat zal in ieder geval in 2016 zijn.

Dan heeft wethouder Otter bijna het financiële gedeelte gehad en gaat hij nu over naar het woningbouwgedeelte. Als laatste financiële punt nog even iets over de reservepositie. De gemeente heeft daar een hele mooie nieuwe systematiek voor: die is ook uitgewerkt en zat ook als bijlage bij de Begroting. Er werd ergens een uitspraak gedaan – de heer Otter weet niet meer van wie – over dat er wel weer naar die ratio toe gerekend zou zijn: dat is niet het geval. De wethouder zal niet zeggen dat hij gespannen was, maar wel even nieuwsgierig was hiernaar. Toen die hele exercitie achter de rug was, bleek inderdaad dat de gemeente een voldoende scoort met 1,04 als ratio. Dit lijkt allemaal niet zoveel, maar het is in ieder geval gewoon een voldoende. En een voldoende is wat wethouder Otter betreft voldoende. Het gaat ook om het beeld dat daaruit komt en niet om het absolute getal. Hij heeft in de schorsing nog even gerekend met dat miljoen van de heer Scheltens en dan wordt het 1,08. Daar slaat wethouder Otter ook niet echt van achterover: van een stijging van 1,04 naar 1,08 wordt hij allemaal niet echt zoveel warmer. Uiteindelijk gaat het om het beeld: de gemeente heeft voldoende eigen vermogen, zij beschikt over een goed onderbouwde systematiek en zij heeft dat miljoen niet nodig om aan die voldoende te komen. Het college legt ook een helder perspectief neer naar de toekomst toe door te stellen dat het misschien nog niet helemaal voldoende is: men streeft nog naar meer, men streeft naar een hogere betrouwbaarheid en men streeft ook nog naar het niveau van ‘ruim voldoende’. Maar op dit moment is het gewoon voldoende en kun je zeggen dat de gemeente qua weerstandsvermogen is geslaagd en er geen aanleiding is om allerlei aanvullende of extra bezuinigingen door te voeren om het eigen vermogen nog op te krikken.

De heer Scheltens zegt dat hem helder en duidelijk is dat een getal een getal is. Maar goed, het is wel zo dat er een bandbreedte gehanteerd wordt van tussen de 75 en 90 procent. En er is nu gekozen om aan het minimum van die bandbreedte voldoen, dus die 75 procent. Het is gewoon een simpele constatering dat de gemeente qua eigen vermogen daarmee aan de grens zit: zo gauw die bandbreedte wordt opgetrokken naar 80 procent, zakt het eigen vermogen door de grens en wordt de ratio 0,98. Die 80 procent is niet veel meer dan 75 procent, maar de norm van 80 procent wordt wel veel meer gebruikt in de Begroting, onder andere bij de CROW-norm. Er kunnen allerlei systematieken en getallen op worden losgelaten onder het motto ‘het is maar een getal’. Maar dát is nu net waarom de gemeente die nieuwe systematiek heeft: de raad wil daar een gevoel bij hebben. En haar gevoel zegt de VVD-fractie in ieder geval dat de gemeente qua eigen vermogen aan de onderkant zit van die ‘voldoende’ en er hoeft maar iets te gebeuren of het eigen vermogen zakt door de ondergrens heen.

Wethouder Otter wijst erop dat daarvoor die uitgebreide risicoanalyse is met al die kansberekeningen en dergelijke. Dus het verhaal van ‘er hoeft maar iets te gebeuren’ is nu net de basis van al die berekeningen die eronder liggen: met al die verschillende risico’s is in principe allemaal al rekening gehouden. Dus eigenlijk voegt de VVD daarbovenop nog een extra risico aan toe. In welk risico is dan nog niet voorzien in de analyse? Want het uitgangspunt ‘er hoeft maar iets te gebeuren’ zit al in het pakket.

De heer Scheltens zegt dat dat heel simpel is: de VVD constateert dat de gemeente voldoende weerstandsvermogen heeft om in ieder geval met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid van

75 procent. Dus op het moment dat deze gemeenteraad – en dat is meteen punt B2 dat ook op deze agenda staat – vindt dat die bandbreedte geen 75, maar 80 procent moet zijn, dan moet er een miljoen bij.

Wethouder Otter erkent dat dat klopt: als je dat getal verhoogt, heeft de gemeente inderdaad meer eigen vermogen nodig. Het gaat hem alleen even over het volgende – een vraag die ook gesteld is, namelijk een waardeoordeel. Als in de breedte wordt gekeken hoe andere gemeenten daarmee omgaan, dan heeft het college van Emmen zeker niet het gevoel dat men ergens naartoe rekent en dat, omdat het eigen vermogen net niet door de ondergrens zakt, men eigenlijk allerlei zaken heeft bedacht om maar net een voldoende te scoren. De berekeningen zijn gemaakt, de gemeente heeft een bepaalde reservepositie en dan heeft zij gewoon voldoende eigen vermogen. Je kunt altijd discussiëren over dat oordeel, maar nogmaals: het gaat om het beeld. Dat beeld wordt naar de toekomst toe ook nog versterkt: wethouder Otter moet nog zeggen dat in het jaar 2016 er ook nog een eenmalige uitname van 2,5 miljoen ten gunste van de hele centrumvernieuwing uitgaat. Dus de reservepositie wordt ook nog een keer gedrukt het komend jaar door een incident. Wat dat betreft deelt de wethouder de mening van de heer Scheltens niet.

De heer Scheltens hoort de wethouder nu eigenlijk zeggen dat het weerstandsvermogen van de gemeente eigenlijk in 2016 met die uitname 2,5 miljoen lager wordt. Klopt dat?

Wethouder Otter ontkent dat: die 2,5 miljoen is er al in verwerkt. Dus de ontwikkeling van de reserveposities wordt in 2016 nog eens met 2,5 miljoen nadelig beïnvloed, maar dat is een effect uit het verleden. Bij het beeld is het veel belangrijker om naar de toekomst te kijken, dus in feite – de heer Otter herhaalt zichzelf een beetje – is het gewoon voldoende. Hij heeft de heer Scheltens weleens gezien op een wedstrijd – hij doet iets met paarden – en als je daar een prijs krijgt of je eindigt zelfs als eerste, dan kun je je ook elke keer wel weer afvragen of er overal wel goed naar is gekeken. Maar het is gewoon een oordeel en dat oordeel is gewoon voldoende.

De heer Scheltens herhaalt dat dat voldoende is, indien de raad de Beleidsnota Risicomanagement op deze wijze aanneemt. En dat hoort de raad dan aanstaande donderdag 5 november.

De voorzitter memoreert bij de opening te hebben gezegd dat dat punt inderdaad aanstaande donderdag zal worden besproken en dan wordt het ook in stemming gebracht. Dan heeft de heer Hoeksema over het laatste puntje nog een vraag?

De heer Hoeksema bevestigt ook nog een vraag te hebben over die 75 procent. Hoe zit dat nu in vergelijking met andere gemeenten en, in aansluiting op wat de heer Scheltens heeft gezegd, wie bepaalt nu dat percentage voor de gemeente Emmen? Want hij gaf ook aan dat als de bandbreedte 80 procent is, je een heel ander verhaal krijgt. Kan de wethouder daar nog iets over zeggen?

Wethouder Otter antwoordt dat bij die bandbreedte ook is bekeken met welke zekerheid je naar die dingen moet kijken. Dat is wel vergelijkbaar met hoe andere gemeenten daarmee omgaan. Dus Emmen steekt daar niet ongunstig bij af. En op zichzelf lijkt de heer Otter 75 procent wel een aardig percentage. Dat is altijd het lastige met normen: is een 6 voldoende of is een 6 niet voldoende?

De heer Huttinga heeft even een vraag, niet zozeer over de procentuele normering, maar over het volgende. Het aantal risico's dat meegenomen is, is in vergelijking met de vroegere risicoparagraaf veel dunner, veel geringer. Waarom is daarvoor gekozen? Zit dat in de systematiek? Kan de wethouder daar iets over uitleggen?

Wethouder Otter denkt dat juist het aantal risico's veel ruimer is meegenomen en wel in volledige breedte. Wat in de notitie is te zien is alleen een aantal risico's dat er even uit springt – hetzij qua percentage, hetzij qua bedrag. Het staat ook allemaal in de notitie, maar de heer Otter gelooft dat als je alles bruto zou optellen, je over 120 miljoen aan allemaal verschillende risico's praat. Dus per afdeling is wel een heel brede analyse gemaakt. Alleen, in de notitie zijn even de in het oog springende risico's van geld of qua kans eruit gehaald. Het ligt in feite veel breder, maar dan zou de raad wellicht weer een boekwerk hebben gehad van 70 à 80 pagina's en dat heeft het college de raad willen besparen.

De heer Huttinga vindt dat mooi om te horen, want de ChristenUnie streeft niet naar dikke boekwerken. En het college heeft daar ook de goede zaken uitgelicht, maar het is ook goed om in deze raadszaal van de kant van het college daar iets over te horen. Want iedereen kan wel met iPads of dikke stukken met elkaar communiceren, maar de mensen horen ook te weten waarom deze keuzes gemaakt worden.

Wethouder Otter beaamt dat en dankt de heer Huttinga voor deze aanvulling.

De heer Oldenbeuving doet alleen maar de constatering dat de Auditcommissie – want dat is haar taak – natuurlijk uitgebreid over deze systematiek heeft gesproken, alvorens deze hier op tafel kwam te liggen. Wellicht is het jammer dat hij hiervóór niet in commissieverband is besproken, want dan had dat wat uitgebreider aan bod kunnen komen. De heer Oldenbeuving wilde het eigenlijk de raad zelf, maar zeker ook de wethouder besparen om nu die hele systematiek toe te gaan lichten, want dat kost wel een halfuurtje. Misschien is het een idee om dat toch even in de commissievergadering BM&E van december te behandelen via een soort presentatie?

Ten tweede het volgende even naar de heer Scheltens. De heer Oldenbeuving heeft uit de eerste termijnen niet zo begrepen dat er een risico zou bestaan dat de raad agendapunt B2 niet aan gaat nemen. Als dat zo zou zijn, dan wordt het allemaal wel heel gevaarlijk, want dan kan zij ook die hele Begroting niet aannemen. Laat de heer Oldenbeuving het zo zeggen: als er partijen zijn in deze raad die nu overwegen om B2 niet aan te nemen, dan moeten die dat nu even duidelijk maken. Want in dat geval wordt het nog heel spannend allemaal de komende dagen. Dus de heer Oldenbeuving begrijpt dat de beleidsnota bij punt B2 twee stemmen tegen krijgt van de VVD-fractie?

De voorzitter denkt dat de heer Scheltens dat zelf even moet zeggen.

De heer Scheltens denkt dat het inderdaad een juiste constatering is van het CDA dat het een niet zonder het andere gaat. En op het moment dat de raad deze dag het stuk aan gaat nemen en het in december wordt gepresenteerd, is dat goed voor de uitleg maar het is wel een uitleg achteraf. Dus dat maakt het wel wat lastig. Maar als de heer Scheltens even kijkt naar het achterliggende stuk, staat daarin heel simpelweg: *‘De gemeente Emmen hanteert een zekerheidspercentage van 75 tot 90 procent, waarbij we binnen vier jaar streven naar het optimale zekerheidspercentage.’* In het raadsvoorstel ziet de VVD-fractie ook staan dat dat optimale zekerheidspercentage 90 is. Dus hiermee legt de raad zich de komende vier jaar al vast op het streven om van 75 naar die 90 procent toe te gaan. En dan is er die komende vier jaar wel werk aan de winkel: óf de gemeente zal haar risico’s moeten verminderen, óf zij zal haar weerstandsvermogen moeten gaan ophogen. De heer Scheltens vindt het eigenlijk jammer dat hij nu die uitleg moet geven, dat zou eigenlijk de wethouder van financiën moeten doen.

De voorzitter zou wat het eerste gedeelte betreft wel willen voorstellen – hij hoort het wel als de raad daar anders over denkt – om die presentatie te laten geven in de commissie Bestuur, Middelen en Economie van december. Is dat akkoord?

De heer Eggen constateert dat de heer Oldenbeuving hem vóór was. Maar de Auditcommissie heeft hier natuurlijk al heel lang over gesproken. Men heeft daar al een uitstekende uitleg gekregen en de commissie was het daar over het algemeen wel over eens. Het is prima om daar nog eens een keer een presentatie over te geven – daar is de heer Eggen het helemaal met de heer Oldenbeuving eens. Het was misschien beter geweest – maar dat is altijd gemakkelijk – om zoiets vooraf te doen, maar uiteindelijk is het vertrouwen in de Auditcommissie, neemt de heer Eggen aan, toch wel zo groot dat de raad van mening is dat de Auditcommissie daar geen rare beslissing over heeft genomen?

Vandaar volgens **de voorzitter** om het ook nu zo te agenderen. Alleen begrijpt hij dat de hele raad het gewoon goed vindt dat dit in de commissie nog een keer wordt toegelicht. Hij verzoekt de wethouder zijn betoog te vervolgen.

Wethouder Otter is bij de korte punten nog een vergeten: er waren nog enkele vragen gesteld over de ‘beroemde’ 17 miljoen euro subsidie. Het college rapporteert daar altijd over in de CVE-rapportages;

er wordt daarin ook al jaren aangegeven hoe het zit met die 17 miljoen. B&W zullen nog even kritisch kijken in hoeverre de tekst die in de Begroting staat, nog aanvulling behoeft om duidelijk te maken waarom die 17 miljoen uiteindelijk niet is gekomen. Dus daar gaan het college nog even in bij de komende CVE-rapportage.

Wethouder Otter kijkt nu even naar de klok: hij doet zijn best om binnen de tijd erdoorheen te komen.

De voorzitter memoreert dat de wethouder ook een paar keer onderbroken is door raadsleden en er is natuurlijk ook een redelijk groot aantal vragen aan hem gesteld, dus hij krijgt gewoon de ruimte om al die vragen te beantwoorden – laat daar geen enkel misverstand over zijn. Behalve natuurlijk als de wethouder in herhaling valt, dan zal de voorzitter ingrijpen.

Wethouder Otter dankt de voorzitter. Er zijn wat vragen gesteld over de rol van de gemeente, de veranderingen rond de Woningwet, de positie van Lefier, het Lokaal Akkoord: een hele hoop zaken die allemaal nog volop in beweging zijn binnen de gemeente, maar ook erbuiten.

De nieuwe Woningwet vraagt meer van de gemeenten, die vraag een veel sterkere rol en Emmen is nog wel bezig om die rol verder invulling te geven. Dus dat vraag ook vanuit de gemeentelijke organisatie best een inspanning. Daar komt bij – wethouder Otter heeft dat weleens eerder hier genoemd – dat de gemeente ook te maken krijgt met zoiets als de Ladder van de Stedelijke Vernieuwing, waarbij zij voldoende aan moet tonen hoeveel bouwplannen er zijn en of ze allemaal wel wenselijk en noodzakelijk zijn. En het instrumentarium daarvoor is op dit moment in ontwikkeling en dat moet onder andere neerslaan in de geactualiseerde Woonvisie. De heer Otter wil daarbij ook bewust niet spreken van ‘de nieuwe Woonvisie’, maar van een actualisering daarvan, waarin een aantal van dit soort zaken terecht moet komen.

Mevrouw Hoogeveen hoort de wethouder een aantal gestelde vragen opnieuw aan zichzelf stellen. Maar een van de vragen van haar fractie was hoe de gemeente Emmen deze nieuwe, stevigere rol gaat vervullen met het oog op de nieuwe Woningwet. En de wethouder stelt zichzelf die vraag, dus D66 is benieuwd naar het antwoord. Als hij zegt dat het nog in ontwikkeling is, wanneer kan de raad dan een voorstel tegemoetzien over hoe die invulling gaat plaatsvinden?

Wethouder Otter gelooft niet dat hij zichzelf een vraag stelde, hij gaf aan dat het college daarin nog een stuk instrumentarium nodig heeft dat de organisatie aan het ontwikkelen is en dat dat in ieder geval wel neer moet slaan in de nieuwe Woonvisie. Die hebben B&W toegezegd voor volgend jaar, dus ergens tussen nu en midden volgend jaar moeten zij wel een aantal zaken gewoon beter op een rij hebben. De heer Otter wil de raad er daarbij toch op wijzen dat Lefier, maar ook Domesta, behoorlijke afdelingen hebben waarin rond strategisch vastgoedbeheer allerlei zaken goed op een rij worden gezet en dat aan de gemeente even wordt gevraagd om aan te geven hoe zij vanuit hun optiek dat allemaal op willen pakken. Welnu, daar is wel iets voor nodig en dat is de organisatie op dit moment aan het ontwikkelen.

De heer Wanders wijst erop dat dit ook over het Lokaal Akkoord gaat en daarin is bepaald dat het gebaseerd moet zijn op een woonvisie binnen de gemeente. Wat staat er dan in dat nieuwe Lokaal Akkoord, bij de ondertekening waarvan de raad was uitgenodigd? En wat is dan de looptijd als de raad daar volgend jaar over in gesprek gaat met het college? Want nogmaals: volgens de heer Wanders maakt niet alleen de Partij van de Arbeid, maar ook andere partijen zich redelijk zorgen over de ontwikkelingen zoals die gaan op dit moment bij de corporaties – zoals de heer Wanders die ook in eerste termijn uitsprak.

Wethouder Otter vindt dat inderdaad een aardige: in feite had de gemeente misschien wel een aantal jaren moeten wachten met het Lokaal Akkoord om eerst haar hele Woonvisie op orde te brengen. Maar goed, dat betekent ook dat je alles even laat liggen, dus in de gesprekken binnen het Lokaal Akkoord is gewoon gekeken naar een hele hoop zaken waar je prima afspraken over kunt maken. Die staan ook allemaal in het akkoord, er is ook een aantal intenties heel duidelijk uitgesproken. Maar het is niet een statisch iets wat er ligt en wat aangeeft dat dit het allemaal is voor de komende vier jaar. Het is een product – zo staat het ook omschreven in het Lokaal Akkoord – waar je eigenlijk continu aan zult moeten werken en op onderdelen zullen de partijen ook steeds weer nieuwe afspraken met

elkaar gaan maken. Dus het is niet een statisch maar een dynamisch iets en dat is wat met elkaar afgesproken zal worden binnenkort.

De heer Wanders snapt dat de wethouder aangeeft dat het een dynamisch iets is; gelukkig maar, dan is de woningmarkt ‘in beweging’ – om het zo maar even te zeggen. Maar tegelijkertijd wat is dan het nieuwe Lokaal Akkoord? Want volgens de heer Wanders – houd hem de datum even ten goede – staat er ook in de Woningwet dat corporaties ook zelf een aantal keuzes hebben na 1 juli 2016. Vandaar dat deze raad echt wel iets met elkaar wil vinden over de volkshuisvesting in deze gemeente én de rol van de corporaties daarin. De heer Wanders baart het nu wel wat zorgen als de wethouder aangeeft dat het een dynamisch iets is. Waar zit dan de rol als gemeenteraad en als gemeente daarin?

Wethouder Otter antwoordt dat het Lokaal Akkoord binnenkort naar de raad gaat toe komen, dus daar kan zij zich ook een oordeel over vormen. Wat betreft de Woonvisie: die gaat ook gewoon naar de raad toe komen, dus is er nog voldoende ruimte om daar in ieder geval alle fracties hun inbreng bij te hebben. Van een aantal zaken moet nog blijken hoe daar handen en voeten aan gegeven moeten worden. De heer Otter noemt maar even de woningmarkt die gevormd moet worden om met name Lefier in positie te houden. Dat is een aantal zaken dat het college op dit moment aan het onderzoeken is en daar komt men op het moment dat daar keuzes in gemaakt moeten worden, zeker mee op terug bij de gemeenteraad.

De heer Wanders denkt dat de wethouder daar inderdaad een essentieel punt noemt: hij heeft het over ‘Lefier in positie houden’. Maar volgens de PvdA is dat nu juist een van de interessante discussiepunten op het moment dat raad en college met elkaar komen te spreken over wat de schaal van de corporaties is, die bij deze gemeente en haar beeld van de lokale volkshuisvesting past. De fractie van heer Wanders heeft er zorgen over dat de raad zich nu al gaat vastleggen op de uitkomst van die discussie.

Wethouder Otter deelt die zorg volledig en hij deelt te zijner tijd ook graag de problematiek met de raad, opdat de fracties daarin met elkaar een aantal keuzes kunnen maken. Want de keuze van het woningmarktgebied is zeer bepalend voor de positie van Lefier hier en dat ligt weer niet aan Lefier, maar aan de Woningwet en de mogelijkheden die Lefier daarbinnen heeft. Dus men is een beetje gevangen in allerlei regelingen en wetten en dat is nog niet allemaal even eenvoudig. Maar wethouder Otter komt daar zeker op terug hier in de raad.

De stimulering van de bouwactiviteiten is ook nog genoemd door Wakker Emmen. De heer Otter heeft al eerder hier aangegeven dat dit iets is waar hij zelf ook heel erg bovenop zit om op allerlei manieren proberen die woningbouw aan te zwengelen – dat doet hij al vanaf het begin dat hij in dit college zit. De noodzaak is eigenlijk alleen maar veel groter geworden. Als de wethouder het even mag koppelen aan de statushoudersproblematiek: dit jaar 250 à 260 woningen, volgend jaar wel 300 – misschien wel 400. Dus dit betekent dat de gemeente eigenlijk wel woningen nodig heeft en zo is te zien dat in heel korte tijd de discussie rond krimp en de overschot aan woningen eigenlijk heel snel omslaat naar wellicht een tekort. Dus op allerlei wijzen is het college bezig om daar invulling aan te geven. Er is ook door de Drentse Ouderenpartij een keer in een commissie een vraag over gesteld en daar komt nog een schriftelijke reactie op naar de raad met welke facetten rond de statushouders het college allemaal bezig is om in ieder geval invulling te geven aan de noodzaak van voldoende woningen. Maar de raad moet ervan overtuigd zijn dat B&W alle mogelijkheden op dit moment onderzoeken: van uit de verkoop halen van woningen tot en met het plaatsen van eventueel tijdelijke woningen om te voorzien in de behoefte en te voorkomen dat – als de heer Otter het zo mag zeggen – ‘reguliere’ woningzoekenden helemaal niet meer aan bod komen.

Mevrouw Hoogeveen hoort de wethouder voor een deel antwoord geven op een door D66 gestelde vraag. Uit haar hoofd dacht mevrouw Hoogeveen dat tot voor kort het aantal woningen 190 was, dat de gemeente Emmen in ieder geval beschikbaar moest hebben. Betekent dat inderdaad dat het nieuwe aantal nu bekend is? Geeft de wethouder dat nu net aan met die 200 extra?

Wethouder Otter zegt dat het voor dit jaar om 190 statushouders ging. Als je dat aantal door drie of vier deelt, heb je het aantal woningen. Het college probeert ook heel erg in te steken op grote gezinnen en dat betekent dat als je tien personen per gezin hebt, je dan minder woningen nodig hebt. Maar

gemiddeld zal het per gezin om drie à vier personen gaan. De instroom voor het eerste halfjaar van 2016 ligt 30 procent hoger, dus dan betekent dat dat het aantal naar de 130 gaat en op jaarbasis is dat 260. Maar de gemeente ontvangt per halfjaar een nieuwe prognose, dus de heer Otter gaat ervan uit dat de tweede helft van 2016 nog weer hoger komt te liggen en de gemeente nog meer woningen nodig heeft. Dat gaat wel steeds meer knellen en daarom proberen B&W op allerlei manieren toch woningproductie en het hebben van woningen op te voeren.

Volgens de heer Otter is hij door het beantwoorden van de vragen heen.

Tenzij **de heer Huttinga** het gemist heeft, maar anders hoort hij dat nog wel van de wethouder. Maar de ChristenUnie had nog iets gevraagd over de onderbouwing van waarom voor de 17 miljoen ten aanzien van de locatie Hoofdstraat een afwijkende afschrijvingssystematiek is gehanteerd. De heer Huttinga heeft naar die lening gevraagd en zou daar graag wat meer van de wethouder over horen.

Wethouder Otter stelt dat je in het leven meevallers en tegenvallers hebt. Een tegenvaller is dat de gemeente die 17 miljoen niet krijgt; de meevaller is dat de rente laag is. Dus uiteindelijk is toch geconcludeerd dat die lage rente een bepaald voordeel geeft: hoe kan de gemeente dat voordeel naar de toekomst toe effectief maken en misschien wegstrepen tegen die 17 miljoen euro? Kijk je dan naar welke budgettaire ruimte er is en je kunt financieren tegen 2 procent, dan is die tegenvaller op te vangen binnen het totale CVE-budget. Daarbij is wel afgesproken – dat was inderdaad ook nog een vraag – dat het college dat dan eigenlijk ook wel voor 40 jaar wil vastleggen en niet het risico wil lopen dat over tien of twintig jaar die rente veel hoger is en dat rekensommetje niet meer opgaat. Dus wil het college nu gewoon een beetje afwijken van het algemene beleid door een uitname te doen en het tekort apart te financieren door middel van een 40-jarige lening tegen 2 procent, zodat de gemeente ook zeker weet dat je in 40 jaar min of meer die tegenvaller van 17 miljoen weer tenietdoet. En het klopt helemaal dat er eigenlijk een kleine uitname wordt gedaan uit de totale financieringsgedachte van de gemeente.

De heer Huttinga vindt dat het op z'n minst natuurlijk opmerkelijk te noemen is dat de wethouder hiermee in feite afwijkt van zijn eigen begrotingsregels als het gaat om het gebruik van de rekenrente die de gemeente zelf toerekent. De wethouder geeft het ook aan: het is een projectfinanciering en daarmee kun je natuurlijk enigszins creatief iets 'uitnemen' – zoals de wethouder dat noemt – en apart noemen door er een aparte zegel op te plakken. Mits de raad straks haar zegen hierover geeft aanstaande donderdag 5 november, is dat akkoord natuurlijk. Maar het is wel bijzonder, moet de heer Huttinga zeggen; hij heeft dit nog niet eerder meegemaakt.

Wethouder Otter denkt dat de heer Huttinga het prima samenvat zo. Het is een kleine creatieve handeling om in ieder geval binnen het budget te blijven en ook gebruik te maken van die lage rente.

Luisterend naar het antwoord van de wethouder en wetend welk antwoord **de heer Wanders** aan de heer Schoo heeft gegeven in eerste termijn, heeft hij toch wel behoefte om even helder te krijgen of hij er wel erg ver naast zat. Ten eerste gebruikt de wethouder twee keer het woord 'tegevaller' bij die 17 miljoen: volgens de heer Wanders heeft de raad naar aanleiding van de kwartaalrapportages weleens gesproken over waarom zij daar geen rekening mee houdt dat die niet zou komen. En de algemene deler in de raad was dat als je op voorhand al aangeeft er rekening mee te houden dat je 17 miljoen vanuit die motie niet gaat krijgen, je dan in ieder geval zéker weet dat je dat bedrag niet gaat krijgen. Dus als nu afscheid wordt genomen van de gedachte dat die mogelijkheid er nog zou zijn, is dat een tegenvaller. Maar als de heer Wanders de wethouder nu goed begrijpt, dan kunnen de 17 miljoen én de voor de Hoofdstraatlocatie voorziene 10 miljoen gefinancierd worden binnen de bestaande kapitaalslasten van Atalanta. En dat kan met de lage rentestand zoals die nu wordt doorgerekend. Is dan de conclusie ook juist dat als de gemeente die lage rentestand niet had gehad, die 17 miljoen an sich gedekt had kunnen worden binnen de bestaande kapitaalslasten? En was er in het achterhoofd voorzichtigheidshalve binnen de kapitaalslasten al rekening mee gehouden dat de gemeente ooit níét zou krijgen?

Wethouder Otter kan daar zo even niet exact antwoord op geven. Want dan zou je dus moeten kijken naar wat die 17 miljoen zou kosten bij een financieringsrente van 4 procent. De heer Otter denkt dat dat niet binnen het budget past, maar daar komt hij nog even op terug.

De voorzitter ziet dat de heer Wanders opnieuw het woord wenst, maar de wethouder heeft zojuist een toezegging gedaan.

De heer Wanders erkent dat, maar het gaat hem even over het beeld. En of dat nu precies op de 100 euro nauwkeurig binnen de kapitaalslasten past, is nu minder relevant. Waar het de PvdA-fractie om gaat is dat de gemeente nu 17 miljoen binnen de bestaande kapitaalslasten vrijmaakt indien met deze Begroting wordt ingestemd dankzij een lage rentestand. Dat betekent dat bij een hogere rentestand een lager bedrag vrijgemaakt had kunnen worden en dat roept hier op z'n minst het beeld op dat ook in de vorige bestuursperiodes rekening is gehouden met het feit dat er misschien wel wat moest worden opgevangen binnen de budgettering. Dat je hoopt dat er een meevaller van 17 miljoen komt: daar kan de heer Wanders zich iets bij voorstellen, maar hij wil wel graag dat beeld bevestigd zien. Want dat is het antwoord dat hij de heer Schoo heeft gegeven.

Wethouder Otter geeft aan dat er financiële ruimte zat in het CVE-budget: dat klopt. Ook het ging daarbij ook wel om een substantieel bedrag: het gaat niet om 10.000 euro ofzo. Dus er zat ruimte in het CVE-budget, anders had het college dit sowieso niet kunnen dekken.

En misschien even ter aanvulling over die 10 miljoen: dat bedrag ligt natuurlijk iets anders. Die 10 miljoen is een beetje erop ingegeven dat de gemeente een budget nodig heeft om in het mensenpark aan de slag te kunnen gaan. Dat had ook in de vorm van een grondexploitatie wellicht gekund, maar het college streeft ook naar een organische ontwikkeling en dat betekent dat het ook vele jaren kan duren voordat het ingevuld is. Dus ook vanuit een soort voorzichtigheidsprincipe is deze 10 miljoen euro nu gedekt binnen de CVE en het zou best kunnen zijn dat dat, afhankelijk van de ontwikkelingen, de gemeente daar toch wel weer een deel van terug kan verdienen.

Laat **de heer Wanders** helder zijn. Als de gemeente, zonder de Begroting verder te belasten, met die 10 miljoen ruimte daarvoor vindt met het risico dat zij dit straks terug gaat verdienen voor een deel: daar heeft de PvdA ook helemaal geen op- of aanmerkingen over gemaakt. Het ging er even over wat binnen de bestaande budgettering voor Atalanta te dekken is.

Volgens **wethouder Otter** is het duidelijk zo.

De heer Oldenbeuving wil even reageren op de heer Huttinga, die aangeeft dat de gemeente dit nog niet eerder zou hebben gedaan. Dat heeft zij nog niet zo heel lang geleden gedaan – en daar is nog maar een heel klein stukje van over. Want toen P-Zuid en de Traverse werden gerealiseerd, is ook de projectfinanciering apart gedaan om daarmee de exploitatielasten voor het Dierenpark Emmen zo laag mogelijk te houden. Dus helemaal nieuw is dit niet, dus de gemeente raad is het wel gewend.

Ten tweede: of het nu een tegenvaller is of niet, laat met elkaar vastgesteld worden dat het wel even tegenviel dat die 17 miljoen uiteindelijk definitief niet kwam. De fractie van de heer Oldenbeuving vond dat wel even vervelend – laat hij dat zo formuleren. En gelukkig is het op de voorgestelde wijze op te vangen en dat is mooi.

Het mooie is dat toen de heer Oldenbeuving en **de heer Huttinga** hier samen toen ook al rondlopen. Alleen zat de heer Oldenbeuving toen op een heel ander plekje, heel dicht bij het beheer van dit hele gebeuren. Maar de heer Huttinga kan zich niet herinneren dat toen van de rekenrente afgeweken werd. Misschien weet de heer Oldenbeuving dat nog wel.

De heer Oldenbeuving weet dat nog heel goed: de rekenrente lag toen trouwens ook een stukje hoger dan nu. Toen is fors afgeweken van de rekenrente omdat de gemeente op dat moment een 25-jarige annuïtaire lening kon krijgen voor een belachelijk laag percentage bij de Waterschapsbank en die werd één-op-één doorbelast naar dit project. Het ging volgens de heer Oldenbeuving om 3,16 procent als hij het even precies aangeeft.

De voorzitter stelt vast dat de heer Oldenbeuving over een goed geheugen beschikt. Dan wenst tot slot over dit onderwerp de heer Scheltens het woord.

De heer Scheltens heeft dan toch even de controlevraag: klopt het dus nu dat de wethouder zegt dat de gemeente een 40-jarige lineaire lening heeft afgesloten tegen een rente van 2 procent voor zowel de 17 miljoen als de 10 miljoen?

Wethouder Otter antwoordt dat de gemeente dat inderdaad gaat doen.

De heer Scheltens ziet namelijk in de Begroting staan dat voor aan te trekken leningen in 2015 de projectrente van 2 procent geldt en in de aanvullende bezuinigingsvoorstellen staat dat de 10 miljoen pas per 1 januari 2017 wordt aangetrokken – tenminste, per die datum nodig is. Dus gaat de gemeente die lening in 2015 al aantrekken om deze voor die 2 procent te doen, terwijl zij die pas vanaf 2017 nodig heeft?

Volgens **wethouder Otter** zou het kunnen dat de gemeente die pas in 2017 nodig heeft. Hij denkt dat er in de loop van 2016 al meerdere hoge uitgaven worden gedaan, maar hij wil even wegblijven bij de exacte vervaldatum van de aan te trekken leningen.

De heer Otter is daarmee aan het eind van zijn betoog gekomen.

Wethouder Arends hoorde meerdere fracties noemen dat 2016 zo'n 'fantastisch' jaar wordt. En hij kan hen verzekeren: het wordt een fantastisch jaar, een bijzonder mooi jaar. '50-25-30', zou de heer Arends willen zeggen. Wat wil hij daarmee zeggen? Hij wordt in 2016 50 jaar, hij is volgend jaar 50 jaar getrouwd. Nu hoort de heer Arends de griffier vragen of dat aantal niet 25 moet zijn en dat klopt, maar soms lijken die jaren weleens dubbel te tellen. Maar het klopt: de heer Arends is volgend jaar inderdaad 25 jaar getrouwd en hij is dan bovendien 30 jaar bij de lokale politiek van Emmen betrokken. Dus al met al wordt het een fantastisch kroonjaar. Echt waar, het wordt mooi en daar komt nog bij dat het nieuwe theater opengaat en de nieuwe dierentuin opengaat: het kan niet mooier. En bij het NK wielrennen heeft de gemeente al een voorproefje gehad van hoe mooi het hier in Emmen kan worden en dat gaat zij zeker herhalen in 2016. Wat dat betreft is het soms goed om van tevoren een visie te hebben.

Als het gaat over de economie hebben heel wat fracties daar opmerkingen bij gemaakt. De heer Arends moet hen dankzeggen voor wat zij naar voren hebben gebracht, waaruit blijkt dat de fracties toch vertrouwen hebben in het economische beleid van dit college. Als het gaat over de acties die B&W uitgezet hebben in het kader van Vierkant voor Werk, hebben die nu geleid tot de instelling van de commissie-Vollebregt, die voortvarend aan het werk is en waarvan wethouder Arends ook overtuigd is dat zij ook zeer substantiële adviezen zal geven, gebaseerd op gesprekken met het bedrijfsleven. Het gaat daarbij om twee mensen die gepokt en gemazeld zijn in dat bedrijfsleven en die niet vanuit een politieke visie aangeven wat er zou moeten gebeuren in deze regio, maar juist vanuit het bedrijfsleven. En dat is, denkt de heer Arends, ook zoals de gemeente graag zou willen dat er gaat gebeuren: namelijk dat vanuit de samenleving naar voren wordt gebracht wat hier in dit huis besloten zou moeten worden om te komen tot verbetering van de economische structuur.

De wethouder is ook verheugd dat de ontwikkelingen zich de afgelopen tijd wat hebben verbeterd. Als hij kijkt naar eind vorig jaar – de raad weet dat ook als geen ander – dan speelde toen de tijding rondom de sluiting van Philips, Tjoapack, Teijin, het ziekenhuis en intern heeft het college in die periode de fractievoorzitters ook geïnformeerd over het feit dat Fresenius mogelijk een heel zwart scenario zou kunnen zijn. Opgeteld bedroeg het mogelijke verlies 1.500 arbeidsplaatsen. Op dit moment is Teijin niet meer aan de orde als het om verlies van arbeidsplaatsen gaat, het ziekenhuis is niet meer aan de orde, Fresenius is op een andere manier ingevuld – weliswaar nu met een verlies van 100 arbeidsplaatsen –, Tjoapack gaat wel verhuizen en dat betreft 60 arbeidsplaatsen en ten slotte is het van Philips nog even afwachten hoe dit zich gaat ontwikkelen. Maar het is toch een minder zwart scenario dan dat zich vorig jaar ontspoon. Overigens heeft het college dat zwarte scenario wel gebruikt om juist ook in de Vierkant voor Werk-regio en ook in de lobby naar Den Haag toe heel nadrukkelijk te pleiten voor het feit dat dit niet een regio is waar het er alleen maar zwart en teleurstellend aan toe gaat. Juist ook de goede kanten van deze regio moeten nader benut worden als het gaat om het HTSM-cluster – een cluster van hightechstysteemmaterialen – teneinde juist op dat soort moderne maakindustrie het accent te leggen. En de heer Arends is wat dat betreft ontzettend blij dat die lobby zijn vruchten afwerpt door het instellen van de commissie-Vollebregt. Dat daarbij vanzelfsprekend ook de biobased economy, en als onderdeel daarvan de circulaire economie, een speerpunt blijft, niet alleen voor deze bestuursperiode, maar wat wethouder Arends betreft – voor zover hij daar iets over te

zeggen zou mogen hebben – ook voor een aantal bestuursperiodes hierna. Want het gaat er hier namelijk juist om dat je vasthoudt aan die lange termijn, dat je heel nadrukkelijk lijnen uitzet en je daaraan vasthoudt, daarop in speelt en niet elke vier jaar iets anders gaat bedenken. Vasthoudendheid is in dat opzicht wel van groot belang als het gaat om de economie.

Als het gaat om de economie is het ook van belang dat de gemeente zich bewust is van het feit dat een groot deel van het lokale bedrijfsleven zijn omzet haalt in het buitenland. Er zijn, zoals de aanwezigen weten, ongeveer 8.000 bedrijven in de gemeente Emmen en wethouder Arends durft wel met grote zekerheid te zeggen dat zeker de helft daarvan – als het niet meer is – zijn omzet voor een groot deel haalt uit het buitenland. Daarbij is Duitsland zeker een heel belangrijke partner en de gemeente werkt ook nauw samen, zoals de Vereniging Parkmanagement Bargermeer met Duitsland. In Vierkant voor Werk is een pilot uitgevoerd voor bedrijven die meer exportkansen willen ontwikkelen of zich op de export willen gaan toelagen. Dus kijkend naar het grensoverschrijdende arbeidsmarktbeleid en naar de relatie met de Benelux, legt de gemeente Emmen heel veel relaties met Duitsland en ook de Benelux, juist om grensoverschrijdend arbeidsverkeer met het Emsland mogelijk te maken. Met Kreis Emsland is de gemeente Emmen volop in gesprek over economisch beleid en de heer Arends weet ook dat de voorzitter van de Werkgroep Externe Betrekkingen met de Stadt Meppen in gesprek is over dit soort zaken, daarbij ondersteund door ambtenaren van de gemeente.

Ook als het gaat over de koopstad Emmen zijn er wat opmerkingen gemaakt over hoe je nu in zekere zin ervoor zorgt dat het een aantrekkelijk klimaat blijft in deze stad, zodat er ook in de Hoofdstraat straks voldoende blijft gebeuren. Het is daarom dat collega Van der Weide vanuit de RO-invalshoek en de heer Arends zelf vanuit de EZ-invalshoek namens het college een stuurgroep hebben ingesteld, samen met Vlinderstad Emmen, om te komen tot een ruimtelijk-economische visie op Emmen-centrum. Het college heeft wat liggen als het gaat over het befaamde winkelvisie, maar ook als het gaat om de visie van de heer Slangen op het centrum; maar het moet een gedragen visie worden met de ondernemers, met vastgoedontwikkelaars en met bewoners van het centrum. Niemand zal ontkomen aan het besef dat de functie van de Hoofdstraat, die hij in decennia heeft verworven, een andere gaat worden: het accent van het koopcentrum gaat zich verschuiven naar de westkant en de oostkant zal een ander accent moeten krijgen. En welk accent dat zou moeten worden: daar kan de gemeente zelf over filosoferen, maar het is ook belangrijk dat zij ook anderen daarin laat meepraten en meedenken. Dan gaat het daarbij wel om de beginfase, want het is ook van belang dat de gemeente niet pas aan het eind iets neerlegt. Dat moet niet plichtmatig of iets dergelijks gebeuren, maar de gemeente daar juist in het begin met de betrokken partijen daar heel nadrukkelijk over in gesprek gaan.

De heer Leutscher memoreert samen met de collega's van de ChristenUnie een motie te hebben ingediend over de Hoofdstraat. De LEF!-fractie heeft van de vorige collega uit het college begrepen dat daarop zou worden geantwoord door de heer 'Bouke Durk'. Alleen, waar het hier om gaat is dat er een soort analyse is gemaakt van juist wat de heer Arends net aangeeft, namelijk de accentverschuiving die gaat plaatsvinden van de oostkant naar de westkant van het centrum. Herkent wethouder Arends zich in de vraagstelling en de richting van denken die LEF! geponeerd heeft in deze motie?

Wethouder Arends heeft de motie vooral opgevat als een motie over de locatie Hoofdstraat van het Dierenpark Emmen. Daarin wordt ook gesproken van een culturele invulling op die locatie. De reactie van wethouder Arends op de motie gaat vooral over de Hoofdstraat als winkelstraat en dus niet de hele locatie. Daar zal het nodige moeten gaan gebeuren, want wie daardoorheen rijdt – deze dag, morgen, overdag, 's avonds, 's morgens, het maakt niet uit – zal zien dat daar iets aan moet gebeuren.

De heer Leutscher bevestigt dat dit voor een deel wel klopt. Alleen, het vraagstuk dat hieraan ten grondslag ligt is niet dé locatie Hoofdstraat: dat is meer een fundamentele discussie die hier plaatsvindt en die ook deels al loopt. Maar wel juist door die verplaatsing van het Dierenpark ontstaat een verschuiving van oost naar west en daardoor ontstaat er volgend jaar, 2016, al een groot gevaar als het gaat om de aantasting van traffic. En het voorstel van LEF! gaat veel meer over hoe je al volgend jaar iets kunt doen om te voorkomen dat het jaar wordt waarin niets meer gebeurt en het aan die kant dood begint te vallen.

Wethouder Arends antwoordt dat collega Wilms op dat onderdeel zal ingaan, maar hij geeft hier even aan dat als het gaat om de Hoofdstraat in zijn totaliteit – dus niet de locatie an sich – er stappen zijn gezet om te komen tot een visie die eind 2016 ook in de raad zal worden ingebracht.

Mevrouw Hoogeveen hoorde de wethouder aankondigen dat er een plan klaarligt. Heel goed dat hij daarbij ook zegt dat het college met de belanghebbenden gaat praten in het kader van ‘beginspraak’. Dat moet dan uiteindelijk leiden tot die integrale centrumvisie. Klopt dat?

Wethouder Arends bevestigt dat. Het college heeft nog geen plan klaarliggen, anders hoefde men het interactieve proces niet meer in te gaan. Wel heeft men het procesplan klaarliggen.

Dan is er een opmerking gemaakt over Stenden. En de tekst nog eens doorlezend kan de heer Arends zich voorstellen dat dat inderdaad iets anders had moeten worden opgeschreven. Want het gaat niet om brede opleidingen, het gaat om het volgende. Stenden is een kleine hogeschool in Emmen en de gemeente zal niet of moeilijk in de gelegenheid zijn om het aantal opleidingen daar te gaan uitbreiden – in grote mate, althans. Er zijn misschien wel mogelijkheden, maar niet in grote mate. Maar waar je naar zou moeten streven – daar zijn B&W ook over in gesprek met Stenden – is hoe je hier nu een excellente HBO van maakt. Oftewel: als het gaat over een technische, chemische, PABO-opleiding – noem maar op: als je niet in Emmen bent opgeleid, dan hoor je niet tot de ‘top of the art’ – om het zo maar te zeggen. En die ambitie zou het college eigenlijk met Stenden willen opbouwen en uitzetten. Daarvoor zijn beide partijen ook met elkaar in gesprek en daar is ook wel interesse voor, maar daar zullen zij samen ook nog wel handen en voeten aan moeten geven. Maar op die manier kun je borgen dat ook een kleine hogeschool bestaansrecht houdt in een regio die aan de rand van Nederland ligt, maar, zoals wethouder Arends wel vaker heeft gezegd, ‘in het middelpunt van de wereld’.

De heer Huttinga is de wethouder heel erkentelijk dat hij er zo op ingaat. Wat hij ook aangeeft corrigeert ook wel enigszins de tekst die daarover in de Begroting staat. Maar tegelijkertijd staat op een andere plek in dat document dat het college van plan is om veel studenten aan te trekken. Als men heel specialistisch te werk gaat, wordt dat natuurlijk heel lastig. Emmen wordt dan nooit een studentenstad en een heel sterke en brede hogeschool krijg je dan nooit.

Wethouder Arends wil daar toch een kanttekening bij plaatsen, want Stenden steekt ook stevig in op het aantrekken van buitenlandse studenten. Je ziet dat op onderdelen de hogeschool erg in trek is bij buitenlandse studenten – althans, dat krijgt de heer Arends van de hogeschool terug. Dan komen ze ook echt uit de hele wereld zoals Brazilië enzovoort, dus het is daarbij wel van belang dat je ook voor studentenhuisvesting zorgt. Daarvoor is Stenden ook naarstig op zoek om dat ook op een goede manier invulling te geven.

Er zijn ook wat opmerkingen gemaakt over werkgelegenheid. Wethouder Arends heeft daar al iets over gezegd in relatie tot de sluiting van bedrijven en hoe die uiteindelijk heeft uitgekapt.

Over gebiedsgericht werken bij de Participatiewet: het lijkt de heer Arends niet meer dan vanzelfsprekend dat de gemeente bij de nadere invulling van de uitvoering van de Participatiewet conform het beleidskader, maar ook als het gaat om de opzet van het nieuwe leer-werkbedrijf, heel nadrukkelijk bekijkt hoe men in dorpen en wijken dat ook op een adequate wijze invulling gaat geven. Binnen het sociale domein wordt sowieso gekeken naar gebiedsgericht werken, maar het is vanzelfsprekend ook zo dat dat op onderdelen ook anders kan worden ingevuld. Want de problematieken zijn anders op de verschillende beleidsterreinen binnen het sociaal domein.

De heer Wanders hoort de wethouder in zijn antwoord twee termen door elkaar gebruiken, die de PvdA in haar eerste termijn juist uit elkaar probeerde te houden. Gebiedsgericht werken is de schaal die de gemeente nu kent. Het dorps- of wijkniveau is voor de Partij van de Arbeid in ieder geval een kleinere schaal dan de schaal die de gemeente nu kent. En dat wilde de heer Wanders toch wel even meegeven, misschien heeft de wethouder dat ook zo bedoeld. De heer Wanders gaat ervan uit dat er zometeen nog een portefeuillehouder ook over diezelfde schaal gaat praten, vandaar dat hij nu meteen deze opmerking nog even mee wil geven.

Wethouder Arends is er in de regel voorstander van om het schaalniveau een zodanige invulling te geven dat die het beste past bij wat er moet gebeuren.

Als het gaat over inzetten op werk wil de heer Arends toch nog even wijzen – dat is bij de Kadernota Participatiebeleid aan de orde geweest – op het feit dat B&W ook het Lokaal Sociaal Akkoord binnenkort verder gestalte proberen te geven met de werkgevers en het bedrijfsleven hier in Emmen. De wethouder heeft daar ook goede verwachtingen bij, gelet op de voorbesprekingen die er hebben plaatsgevonden.

Dan komt de heer Arends bij het onderdeel sport. Daarbij heeft de fractie van D66 een vraag gesteld over een sportvertrouwenspersoon. Die is niet aanwezig in de gemeente Emmen, er wordt gewoon gebruikt gemaakt van diensten die de sportkoepel NOC*NSF aanbiedt en daar verwijst de gemeente ook naar, waar dat van toepassing is. Wethouder Arends denkt ook dat dat op die manier ook op goede wijze wordt ingevuld.

De vraag van **de heer Eggen** had betrekking op het verzoek om dat eens in het lokaal sportoverleg aan de orde te stellen. Want bij de KNVB is dat bijvoorbeeld al verplicht, maar bepaalde sportbonden doen dat nog niet. Het gaat er niet om dat de gemeente zo'n functionaris in dienst neemt, het gaat erom om dat onder de aandacht te brengen bij de sportverenigingen. Want daar gaat nogal wat mis, dus het lijkt D66 goed als de wethouder dat mee zou willen nemen in zijn lokale overleg om daar eens op te wijzen.

Dan heeft **wethouder Arends** dat verkeerd opgevat, maar hij zal dat laatste zeker niet nalaten.

D66 vraagt ook naar de locatie van het nieuwe zwembad. De heer Arends wijst toch nog even op de brief van 5 februari, die het college heeft gestuurd naar de gemeenteraad in reactie op de motie van de fractie Wakker Emmen, die vorig jaar is ingediend over het locatieonderzoek. Daarin stond aangegeven dat de locatie van de huidige dieren tuin niet meer aan de orde is gelet op dat onderzoek en dat de definitieve voorkeurslocatie nu Meerdijk is. En daar worden de plannen ook verder op geënt.

De fractie van Senioren Belang Noord heeft een opmerking gemaakt over senioren sportmedewerkers. Wethouder Arends begrijpt de reactie van die fractie. Alleen, het gaat hier om een tijdelijke subsidie die is verstrekt aan de gemeente om dit soort activiteiten mogelijk te maken. En deze is vooral bedoeld om de groep inactieve ouderen te stimuleren om te gaan bewegen. Dat gebeurt nu op een paar plekken; niet helemaal gemeentebreed want daar zijn de gelden niet afdoende voor. Dat levert wel resultaat op, maar wethouder Arends merkt ook dat ouderen in zijn algemeenheid net zo zijn als de heer Arends, de overige collegeleden en de raadsleden, namelijk: een volwaardig onderdeel van deze maatschappij. Zij zoeken en vinden ook wel hun eigen richting als het gaat over sportdeelname. En er zijn verschillende groepen in de samenleving – of het nu ouderen zijn, kinderen, mensen van middelbare leeftijd – die niet actief zijn. Daar zou in zijn algemeenheid de stimulering op moeten plaatsvinden, maar dat is niet meer zo dat de gemeente daar een speciaal doelgroepenbeleid voor zou moeten ontwikkelen. Vandaar dat het onderdeel is van het totale sportstimuleringsbeleid. Het was mooi om daar gebruik van te hebben kunnen maken, maar nu deze middelen niet meer voortgezet worden, houdt het hier ook op. Tenzij de gemeenteraad bereid is daar gelden voor vrij te maken, maar dan hoort wethouder Arends dat graag in tweede termijn.

De heer Hoeksema vindt het een boeiend betoog dat wethouder Arends houdt. Alleen, wat Senioren Belang Noord heeft gehoord aan de mensen die eraan deelnemen, is dat er bijzonder veel teleurstelling over is dat het niet meer verder doorgaat. Het is een kwalitatief goed 'onderwijs' voor de ouderen en de heer Hoeksema hoopt ook dat de wethouder het met hem eens is dat met name de kwetsbare groep ouderen over wie het gaat – het zijn mensen die lijden aan een dementiële stoornis, maar kan heel breed getrokken worden met ouderdomsproblemen als Parkinson – niet uit zichzelf naar een sportactiviteit gaat. Daarom vindt de fractie van de heer Hoeksema het zo jammer dat hier maar een paar woorden in de Begroting aan worden gewijd.

En nogmaals: hij vindt dat ook het college vanuit zijn voorbereidend kader heel goed zicht zou moeten hebben op waar nog wel geld zit. Want er is een Flexwet, je zou ook andere senioren sportmedewerkers kunnen vragen, je zou een nieuw besluit kunnen nemen en als laatste zou je een andere bron van dekking kunnen creëren. Dus dat wil de heer Hoeksema toch even aan de wethouder meegeven. Als hij zegt dat hij dat niet kan doen, dan zal Senioren Belang Noord zich erop beraden om inderdaad die motie te gaan indienen. Want de fractie vindt het van uitermate groot belang dat ouderen kunnen sporten. Want waar een wil is, is een weg en Emmen als gezonde gemeente is er niet alleen voor de jeugd – dat is hier in de raadszaal al regelmatig te horen – maar die is er ook voor de ouderen. Als de wethouder zijn werk serieus neemt en zeker in een gemeente waar veel ouderen

zijn, dan zou hij ook dit serieus moeten nemen om mogelijkheden te creëren voor deze medewerkers om aan te blijven en zeker ouderen deze gymnastieksport te blijven laten beoefenen. De heer Hoeksema vindt het een gemiste kans als de wethouder zegt dat daar geen geld voor is.

Wethouder Arends kan er niets anders van maken dat er geen geld voor is, omdat dat gewoon een tijdelijke subsidiemaatregel is geweest. Dat houdt een keer op, het is niet anders. Maar de doelgroepouderen op wie de heer Hoeksema wijst – hij noemde een aantal – zijn niet de doelgroepouderen die in dit traject zijn meegenomen. Dat zijn ‘doelgroepouderen’ – het is misschien een beetje een raar woord – die op een ander beleidsterrein een financiële dekking kunnen aangaan. Het is niet zo dat dat onderdeel is van sport, het is onderdeel van volksgezondheid. De heer Arends weet wel: het is een beetje flauw, maar hij kan door ook niets anders van maken. Wat binnen de sportbegroting zit, is sportstimulering. Wat de heer Hoeksema aangeeft is bevorderen van actieve geestelijke gezondheid en dat is iets anders.

Nogmaals, als Senioren Belang Noord vindt dat daar mee geld voor vrij moet worden gemaakt: het zit niet in de Begroting. Er zijn verschillende doelgroepen in de gemeente, het college kan nu eenmaal niet op alle doelgroepen geld inzetten. Bij Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) maakt de gemeente ook een keuze tot de leeftijd van 12 jaar. Als de middelen onbeperkt waren, zou het college alle inwoners van deze gemeente volledig kunnen bedienen, maar de middelen zijn beperkt en dus moeten er keuzes gemaakt worden. Dat geldt ook hier. En ook hier geldt dus dat als ouderen mee willen doen aan sport, zij dat kunnen doen binnen alle mogelijkheden die de gemeente Emmen kent. De heer Arends ziet zelf in het zwembad ’s morgens heel veel ouderen, in de sportschool ziet hij heel veel ouderen. Dus wat betreft is het niet zo dat er geen deelname is van hen, maar er is wel een categorie waar je wat meer accent op zou moeten leggen. Dat zijn de keuzes die gemaakt zijn door B&W.

De heer Hoeksema hoort de wethouder aangeven dat het alleen maar om stimuleren van sport zou gaan, maar ook zijn fractie heeft aangegeven dat het bij ouderen juist bewegen belangrijk is – zeker ook ten aanzien van de sportactiviteiten – en wat niet is kan nog komen. Want dat is ook bekend: er zijn al heel veel onderzoeken over geweest. Hoe meer mensen er bewegen, hoe meer ouderen er aan sport gaan doen, des te meer worden de ziekten voorkomen die de heer Hoeksema zojuist heeft genoemd. Dan vindt hij ook dat deze wethouder hier meer rekening mee zou moeten houden. De heer Hoeksema zou ook aan de wethouder sociale zaken kunnen vragen hoe hij hiertegen aankijkt. Want Senioren Belang Noord is dan toch wel benieuwd naar de visie van dit college op ouderenzorg. Oud zijn ben je niet alleen nu, maar ook straks. Dus de fractie vindt dat daar een duidelijke visie op moet komen en die heeft de heer Hoeksema nog niet gehoord.

Wethouder Arends lijkt nu niet het moment om uitgebreid de visie op de ouderenzorg te berde te brengen, zeker niet daar hij sport en het werkdeel binnen sociale zaken in zijn portefeuille heeft. Dat zou de heer Hoeksema dus aan iemand anders van het college moeten vragen.

Er komt een nieuwe Sportnota: daar zal ook zeker een onderdeel over gezondheidszorg en doelgroepenbeleid aan de orde komen. Maar nogmaals: er is een tijdelijke maatregel, die loopt af. En als de fractie van de heer Hoeksema vindt dat deze verlengd moet worden, dan is dat aan hem. Maar het college heeft die keuze niet als zodanig gemaakt.

De heer Eggen hoorde de wethouder het terloops even over JOGG hebben: zijn fractievoorzitter heeft daar vragen over gesteld. Emmen is vanaf 2014 eigenlijk al JOGG-gemeente gaan heten en het is voor D66 niet duidelijk – maar misschien voor de rest van de fracties wel – wat er nu daadwerkelijk in deze gemeente gebeurt met het JOGG-programma. De heer Eggen zou daar graag wat meer informatie over willen hebben of misschien een presentatie van degene die JOGG in zijn portefeuille heeft.

Wethouder Arends betoogt dat de heer Eggen op zijn wenken wordt bediend, want in de commissievergadering van december zal een presentatie door Drenthe Beweegt plaatsvinden, waarbij ook op JOGG ingegaan wordt. En als daarbij nog nader specifiek op Emmen geduid moet worden, dan is de heer Arends graag bereid om daar nog eens een aparte informatieavond over te organiseren voor de gemeenteraad.

Dan komt wethouder Arends bij de motie van de fracties van Wakker Emmen, de Partij van de Arbeid en het CDA over De Klabbe. Zoals de raad weet heeft het college haar een brief gestuurd in reactie op de motie die eerder door de fractie van Wakker Emmen was ingediend. De opties zijn daarin ook

aangegeven met de bijbehorende kosten van renovatie dan wel nieuwbouw. De Klabbe is op zich een gebouw dat bouwkundig, ook na renovatie, nog zeker minstens vijftien jaar mee zou kunnen. Wat van belang is, is dat er een nieuwe Brede School gebouwd wordt in de directe nabijheid van de sporthal. Dus als er gesproken moet worden van nieuwbouw, zou ook die locatie heel nadrukkelijk daarbij in de buurt moeten blijven, anders zou het zonde zijn dat de gemeente extra kosten zou moeten maken voor de vervoersbewegingen van de sporthal naar de scholen. Je zult dus ook nadrukkelijk in de buurt van de scholen moeten bouwen: dat zal daarom waarschijnlijk op dezelfde plek plaatsvinden. Wethouder Arends denkt dat het goed is dat de collegebrief zoals die door de raad is ontvangen, door het presidium zal worden geagendeerd ter actieve bespreking. Dan kan ook het gevoel van de raad worden uitgesproken over waar de voorkeuren naar uitgaan. Want B&W kunnen wel meer scenariostudies doen, maar het geld is er niet. Dus de raad moet aangeven waar haar keuze naar uitgaat. En de heer Arends geeft haar even aan dat er op sport behoorlijk bezuinigd moet worden: het nieuwe zwembad moet de gemeente al met 250.000 euro exploitatiekosten minder bouwen. Daarom moet de raad qua kosten ook even het evenwicht bewaren in het geheel, dus dat geeft de wethouder ook maar even mee – tenzij de raad natuurlijk meer geld voor sport wil vrijmaken. Hij denkt dat het in elk geval goed is om dat met elkaar in overweging te nemen. Maar op die manier zou het college deze motie willen overnemen, als de raad akkoord gaat met het feit dat er een tussenfase in aangebracht wordt om actief de discussie met de raad aan te gaan over de brief van het college. Daarbij wordt de raad gevraagd aan te geven waar haar voorkeur ligt: renovatie of nieuwbouw. Dan kunnen B&W ook vanuit die voorkeur gewoon de Kadernotabespreking ingaan.

De voorzitter gaat ervan uit dat de fracties in hun tweede termijn hierop terugkomen.

Dan stelt **wethouder Arends** het amendement aan de orde van de Partij van de Arbeid, het CDA en Wakker Emmen over het Fonds Dorpen en Wijken. De wethouder gaat niet in op de financieel-technische aspecten van dit fonds, maar als het gaat over het voorstel om het niet-benutte deel van 2015 te benutten voor de overdracht van sportaccommodaties, dan zal het college zich daar niet tegen verzetten. Dus B&W geven de raad in overweging om amendement 2 te steunen.

De heer Scheltens brengt in herinnering dat de hele opzet van vorig jaar was om een bezuiniging te realiseren van 80.000 euro. Kan de wethouder aangeven wat voor bedrag gemoeid is met de overdracht van die kleedaccommodaties? Als zometeen iets uit de pot van 2015 overblijft, dan gaat de raad daar een hele grote hap uit doen en wordt het een vestzak-broekzakverhaal.

Wethouder Arends kan dat niet, omdat op dit moment de gesprekken nog lopen tussen de afdeling Sport van de gemeente en de sportverenigingen over de overdracht. Helder moet zijn dat er gewoon sprake is van een fors achterstallig onderhoud bij de kleedaccommodaties. Dat is niet iets wat sinds een jaar en ook niet tien jaar het geval is: het is een lopend proces waardoor er tot op lengte van jaren geen budget was voor structureel onderhoud van sportaccommodaties. Dat kan ook niet, want voor een sportveld betaalt men tegenwoordig 1.000 euro huur, maar nog geen drie jaar geleden betaalde men nog 500 euro. Als je kijkt wat de huur is van een zaalsport, dan is dat tarief ook zeer gereduceerd, want dat zijn allemaal sterk gesubsidieerde tarieven. En in overeenstemming met het beleid van de gemeenteraden door de jaren heen zijn die sporttarieven altijd laaggehouden. Als je lage tarieven hebt, kun je niet reserveren voor onderhoud. Dus dat onderhoud is, vooral voor de buitensportaccommodaties, niet up-to-date – althans, in verschillende gradaties. Op het moment dat je het in eigendom houdt en je moet het onderhoud wegwerken, dan ben je geld kwijt. Op het moment dat je het overdraagt en men zou ook graag willen dat daar een vergoeding bij zit om het onderhoud op een bepaald niveau te brengen, dan brengt dat ook geld met zich mee. Dat zijn eenmalige bedragen waar een structurele besparing van ten minste 80.000 euro tegenover staat.

Nogmaals: volgens **de heer Scheltens** heeft de raad vorig jaar besloten tot die bezuinigingsmaatregel van 80.000 euro. En nu komt er gaandeweg, een jaar later, een heel ander voorstel te liggen. De wethouder geeft eigenlijk aan dat die 80.000 euro de inzet is om dat bedrag structureel te gaan bezuinigen, maar het is nog niet bekend wat voor impact die eenmalige kosten gaan hebben. Want als dat bedrag bijvoorbeeld meer dan 1 miljoen is, dan kan de raad het Stimuleringsfonds een extra kader meegeven en dan blijkt dat daar meer uitgehaald gaat worden. Dan wordt de oorspronkelijke gedachte om het fonds voor dorpen en wijken in te zetten, verlaten, want dat gaat het allemaal op aan

achterstallig onderhoud van kleedaccommodaties en heeft de gemeente twee keer een sigaar uit eigen doos.

Als het gaat over allerlei overwegingen vanuit het amendement, dan lijkt **wethouder Arends** dat iets wat tussen de fracties besproken moet worden. Daar is hij geen partij in. Als het gaat over het óordeel over het amendement om het op die manier in te zetten, dan zal het college zich daar niet tegen verzetten.

De heer Scheltens wijst erop dat dat iets anders is dan wat de wethouder zojuist zei. De heer Arends zegt dat het college zich er niet tegen zal verzetten, maar hij heeft zojuist een positief stemadvies afgegeven naar de raad toe. En dát is wel een groot verschil.

In de beleving van **wethouder Arends** is het een positief stemadvies als het college zich er niet tegen verzet. De heer Scheltens zou dan nog moeilijk kunnen zeggen dat het dan een negatief stemadvies is. Maar goed, als dat te zwaar door de VVD wordt gewaardeerd, dan wil de heer Arends die woorden over het positief stemadvies best terugnemen. Maar de intentie is, denkt hij, wel helder.

De heer Oldenbeuving pakt die uitnodiging van de wethouder graag op: in tweede termijn moet de raad gaan discussiëren over de invulling van dat amendement, want dat hoort er dan bij en dat is iets wat de wethouder terecht bij de fracties laat.

De heer Scheltens roept nu een aantal keren dat de raad besloten heeft tot het bezuinigen van 80.000 euro. Dat is waar, dat is precies een jaar geleden gebeurd in deze zelfde zaal. Tegelijkertijd is er toen ook bij gezegd erop te letten dat als je deze beweging niet inzet, je straks veel meer kwijt bent dan 80.000 euro per jaar. Het is niet zo dat de raad zich toen de vraag heeft gesteld: ‘We moeten 80.000 euro bezuinigen en hoe kunnen we dat doen?’ Nee, de raad vroeg zich af: ‘Wat komt er in de toekomst op de gemeente af en hoe kunnen we dat voorkomen?’ En van het feit dat op dat moment alleen nog maar een bedrag van 80.000 euro in de Begroting stond, wisten de fracties hier met elkaar dat dat in de toekomst veel te weinig zou zijn. De heer Oldenbeuving roept op dat in de discussie straks in tweede termijn mee te nemen.

Wethouder Arends brengt tot slot een opmerking van mevrouw Hoogeveen naar voren over – de heer Arends formuleert het maar nadrukkelijk zo – het stimuleren van vrouwen naar leidinggevende functies in het openbaar onderwijs. En mevrouw Hoogeveen zegt dat dat niet nodig is. Wethouder Arends staat hier als man en zegt dat het wél nodig is. Want als je kijkt naar het vak van leerkracht, zeker in het basisonderwijs, dan wordt dat voor het overgrote deel gedaan door vrouwen. En als je ziet van de vertegenwoordiging is van vrouwen in leidinggevende functies in onderwijs – zeker in het openbaar onderwijs waarvoor de heer Arends in zijn portefeuille de bestuurlijke verantwoordelijkheid mag dragen – dan is die verhoudingsgewijs vele en vele malen lager. Wethouder Arends vindt het ook vanzelfsprekend dat hij vrouwen uitdaagt om ook te gaan kijken of zij ook een leidinggevende functie zouden moeten gaan ambiëren. Want het kan niet zo zijn dat de leidinggevende functies in het onderwijs door mannen en de uitvoerende functies alleen door vrouwen worden ingevuld. Dat vindt de heer Arends toch echt uit de tijd.

Mevrouw Hoogeveen vindt dit niet in tegenspraak met wat haar fractie vindt: zij vindt dat de kwaliteit voorop moet staan. Zij is het met de wethouder eens dat als een goed opgeleide dame een leidinggevende functie ambieert en de capaciteiten daarvoor heeft, zij dan zeker die plek zal moeten hebben. Maar het ging D66 meer om dat zoals het er stond, er meer sprake lijkt van positieve discriminatie. En mevrouw Hoogeveen vindt dat als je voor kwaliteit gaat en zo’n dame in kwestie zou het aan moeten kunnen, zij dan ook de capaciteit heeft om op die uitdaging in te gaan.

Wethouder Arends is niet voor positieve discriminatie. Hij vindt dat kwaliteit altijd de voorkeur zou moeten hebben. Maar nogmaals: als nagenoeg 80 procent van het personeelsbestand in het primair onderwijs vrouw is, dan zou je die vrouwen best mogen stimuleren om te kijken of men ook hun krachten in een managementfunctie tot uiting kan laten brengen. Daar is het wel noodzakelijk dat vrouwen veel meer gestimuleerd worden om juist díé vaardigheden verder te gaan ontwikkelen en dat is wat de heer Arends wil gaan doen.

Mevrouw Hoogeveen blijft erbij: gelukkig leeft de bevolking in Nederland in de positie dat over het algemeen vrouwen inmiddels op een aantal fronten in ieder geval gelijke ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Mevrouw Hoogeveen wil nog niet beweren dat het overal al gelijk is getrokken, maar haar fractie blijft erbij dat je in de eerste plaats voor kwaliteit moet gaan. En als het een keer zo uitpakt dat het aantal vrouwen domweg percentueel gezien nog niet op het gelijke niveau is als dat van mannen, dan weet mevrouw Hoogeveen niet of dat gegeven dan zonder meer leidend moet zijn. Dan is zij het met de GroenLinks-fractie eens die zegt dat dit college ook alleen maar uit mannen bestaat. Gelukkig heeft Emmen nu een vrouwelijke gemeentesecretaris, dus dat gezegd hebbend denkt mevrouw Hoogeveen dat vrouwen die die leidinggevende positie aankunnen, de mogelijkheden daarvoor zelf al hebben.

Wethouder Arends is het daar volledig mee eens. Alleen, het gaat er niet om wat er allemaal wettelijk speelt en wat de regels zijn, het gaat het erom of het ook cultureel door vrouwen zelf opgepakt wordt. En dáár zie je – misschien juist wel in deze regio – dat het niet in alle situaties vanzelfsprekend is. En de heer Arends wil zich er in ieder geval op toe leggen dat hij vrouwen wil stimuleren om juist die leidinggevende functies te gaan invullen en dat het dus niet een vanzelfsprekendheid is dat als je het over dat soort functies hebt, het alleen mannen zijn die deze gaan invullen.

De heer Scheltens wijst erop dat deze gemeente gelukkig ook een positieve uitzondering heeft. Volgens hem is AREA is een mannenbedrijf, maar wel geleid door een vrouw.

Wethouder Arends kan daar niets tegenin brengen. Daar zit inderdaad een zeer deskundige vrouwelijke directeur.

Mevrouw Van der Woude denkt dat, behalve het feit dat vrouwen misschien gestimuleerd zouden kunnen worden om een leidinggevende functie aan te gaan, er ook gekeken kan worden naar de leidinggevende functie zelf. In hoeverre is die functie eigenlijk geschikt? Men heeft het aldoor over mannen en vrouwen en het aantal uren dat ze werken in een normale fulltime werkweek. Mevrouw Van der Woude denkt dat daar dan ook even goed naar gekeken kan worden en dat men naar vrouwen gaat luisteren om te horen wat hun wensen zijn in een leidinggevende functie.

De voorzitter vraagt of de wethouder hier nog wil reageren. Of ziet hij dat als ondersteuning van zijn betoog?

Wethouder Arends ziet dat als ondersteuning van zijn betoog.

De voorzitter stelt vast dat wethouder Arends aan het einde is gekomen van zijn eerste termijn. Dan stelt de voorzitter voor dat de aanwezigen nu de warme maaltijd gaan nuttigen en de vergadering wordt geschorst tot kwart over zeven. De voorzitter vraagt of men hiermee akkoord gaat? Dat is het geval en de voorzitter schorst de vergadering.

[Schorsing van 50 minuten.]

De voorzitter ziet dat het kwart over zeven is geweest en heropent de vergadering. De vergadering was nog halverwege de beantwoording van het college in eerste termijn en wethouder Van der Weide heeft het woord voor zijn reactie.

Wethouder Van der Weide beluisterde dat er een aantal vragen was gesteld dat betrekking had op zijn portefeuille.

Hij wil beginnen met het wegenonderhoud waar in ieder geval Wakker Emmen en denkkelijk ook D66 vragen over hadden gesteld. Het is al een aantal keren aan de orde geweest, ook vorig jaar bij de Kadernota en de Begroting. Ook voor dit jaar zit er 3 miljoen begroot voor wegenonderhoud. De vraag van Wakker Emmen is of dit toereikend is: aan de ene kant wel, aan de andere kant ook niet. Want in 2013 is een inspectie uitgevoerd en daarin was te zien dat de ambitie dat 80 procent op orde is, in ieder geval niet gehaald gaat worden en daarbij is ook de prognose gemaakt dat acht jaar 3 miljoen nodig zal zijn om dit weer op orde te gaan brengen. Vorig jaar is de 3 miljoen door de raad beschikbaar gesteld

en daar is het college dit jaar mee aan de slag gegaan. B&W willen ook volgend jaar deze slag nog eens gaan maken. Dat betekent dat het college in ieder geval op de korte termijn de verwachting heeft dat de gemeente weer richting die ambitie van 80 procent kan gaan, maar dat moet ook blijken uit de inspecties. Dus vandaar dat B&W er ook voor kiezen om het van jaar tot jaar te bekijken, maar ze hebben in ieder geval wel de prognose willen geven op basis van de inspectie uit 2013. Die inspectie wordt ook tweejaarlijks uitgevoerd, dus ook dit jaar komen er weer resultaten en dan is het ook interessant om de inspanningen te zien die er gepleegd zijn en hoe die zich tot de ambitie verhouden. Dus op de vraag van Wakker Emmen: is de 3 miljoen toereikend? Op de korte termijn: ja. Op de lange termijn zal dat niet het geval zijn, vandaar dat het college daar ook van jaar tot jaar bij de raad op terugkomt, zodat de raad de resultaten van de inspecties kan gaan meenemen.

Dat brengt de heer Van der Weide bij een ander onderwerp. Wellicht hebben de fracties van D66 en Wakker Emmen toch meer gemeen dan ze soms denken, want ook dit onderwerp is door beide fracties aangesneden. In de Kadernota heeft het college het voorstel gedaan om hiervoor extra budget beschikbaar te stellen; dat voorstel is toen ook aangenomen door de raad en verwerkt in de Begroting. En de belangrijkste reden waarom B&W dat extra geld hebben gevraagd bij de raad, is om de wachtlijsten weg te werken.

D66 vraagt ook hoe het zit met het budget en of dat is over te dragen naar de EOP's. Wethouder Van der Weide denkt dat het ook goed is om het huidige systeem c.q. de huidige werkwijze toe te lichten. Nog niet zolang geleden is daar een collegebesluit over genomen en dat betekent dat de vraag uit de buurt zelf moet gaan komen. Daarbij wordt meestal ook wel de samenwerking met de EOP opgezocht, maar de gemeente hanteert wel de regel dat 50 procent door de gemeente wordt gefinancierd en de overige 50 door de wijk of het dorp zelf. Dan is te zien dat meestal toch de EOP's de bijdrage doen, maar het gebeurt ook weleens dat bijvoorbeeld het Oranjefonds of andere fondsen met een maatschappelijk oogmerk dergelijke projecten financieren. Op de concrete vraag van D66 om het budget over te dragen naar de EOP's heeft de wethouder toch wel een aantal bedenkingen. Want aan de ene kant is ook wel te zien dat van de EOP's heel veel wordt gevraagd, dus de vraag is of zij er wel überhaupt op zitten te wachten. Men kan zich misschien ook wel voorstellen dat dit extra verplichtingen met zich meebrengt op het moment dat je extra budget naar de EOP's overdraagt. Te denken valt bijvoorbeeld aan het inkooptraject en dergelijke, want dat gebeurt op dit moment ook allemaal onder regie van de gemeente. Als zij dat zou gaan doen verliest zij ook het centrale overzicht op de realisatie. Dus wethouder Van der Weide heeft daar wel een aantal bedenkingen bij om dat te gaan doen; hij ziet nog niet zozeer de voordelen die die bedenkingen moeten gaan wegnemen, maar wellicht dat de D66-fractie hem dat nog kan verduidelijken.

Mevrouw Hoogeveen dankt de wethouder voor de toelichting. Bij de Kadernota had hij een beperking ten aanzien van het Attractiebesluit. Dat is eigenlijk ook de reden dat D66 deze vraag opnieuw stelt, want er zijn natuurlijk andere partijen die ook gecertificeerd zijn om speeltoestellen en dergelijke te mogen keuren. Dat gaf de wethouder toen aan als reden om het budget niet helemaal over te dragen. Dat ligt nu dus toch anders, begrijpt mevrouw Hoogeveen?

Wethouder Van der Weide wil twee zaken scheiden. Ten eerste de concrete vraag om het budget over te dragen naar de EOP's. Welnu, daar heeft hij zojuist antwoord op gegeven en als het gaat om een stukje zelfredzaamheid vanuit de buurt en wat je misschien zou kunnen overdragen, dan heeft bij de Kadernota ook aangegeven dat dat in ieder geval gebonden is aan het Attractiebesluit. De heer Van der Weide noemt maar even twee handelingen als bijvoorbeeld het valzand weer op orde brengen of een speeltoestel voorzien van een verfbeurt: dat zijn kleine handelingen die wel zouden kunnen plaatsvinden. Maar als het al echt gaat om onderhoud en beheer en dergelijke, dan is dat weer gebonden aan het Attractiebesluit. Maar daar waar dat besluit de ruimte biedt om dergelijke kleine handelingen te verrichten, wil de gemeente die ook zoveel mogelijk faciliteren. Maar de ene buurt is daar veel verder mee dan de andere, omdat in de ene buurt bijvoorbeeld een speeltuinvereniging actief is en die in de andere buurt ontbreekt. Dus die context heeft de wethouder daarbij in ieder geval willen schetsen.

Er is ook een aantal – wethouder Van der Weide noemt het zo maar even – ‘losse’ vragen gesteld die betrekking hebben op een aantal aspecten. Wakker Emmen heeft vragen gesteld over de Structuurvisie Zonne-energie. Die Structuurvisie moet ook ruimtelijk de mogelijkheden geven om zonneparken in deze gemeente te gaan realiseren. En het voornemen van B&W is om dat in ieder geval in de commissie- en in de raadsvergadering van december nog dit jaar kan worden behandeld.

De Partij van de Arbeid heeft een vraag gesteld over de Omgevingswet. Na de drie D's is dat volgens de heer Van der Weide een grote opgave die op de gemeente afkomt in het fysieke domein. Er wordt nu gewerkt aan een plan van aanpak over hoe de gemeente deze wet wil gaan uitvoeren en ook implementeren; dit zal met name aan de organisatiekant van de gemeente grote gevolgen gaan hebben. Dus de stappen om te komen tot de invoering daarvan worden op dit moment op papier gezet en worden ook verwerkt in een plan van aanpak. De heer Wanders noemde daarbij de datum 1 januari 2017, maar het zal in ieder geval – althans, dat zijn de verwachtingen die op dit moment leven bij het college – eind 2018 zijn dat het in werking gaat treden. Dus wellicht dat dat ook nog iets meer ruimte geeft in het beeld van de PvdA waar het college op dit moment staat.

De heer Wanders had inmiddels inderdaad geconstateerd dat hij met de datum 1 januari 2017 niet juist zat. De website van het ministerie gaf ook inderdaad 1 januari 2018 aan. Maar de wethouder geeft het zelf ook al aan: het is een grote operatie, er worden volgens de heer Wanders 26 wetten samengevoegd. Dus in die zin moet de gemeente Emmen ervoor zorgen op tijd klaar te zijn. Dat was eigenlijk de zorg die de fractie van de heer Wanders uit wilde spreken, want het moet er in één keer staan.

Wethouder Van der Weide denkt dat de boodschap van de PvdA wat dat betreft helder is.

Over de visie rondom het centrum van Emmen heeft collega Arends ook al een en ander gezegd. Concreet is nog de vraag gesteld door D66 of het jaar 2016 niet te laat komt. De heer Van der Weide denkt dat dit juist goed aansluit op de stappen die B&W op dit moment aan het zetten zijn. De afronding van het centrumvernieuwingsproject gaat in 2016 ook plaatsvinden en dan moet je de ook de centrumvisie met de verschillende stakeholders in het centrum van Emmen gereedmaken. De wethouder denkt dat dit juist ook heel goed op elkaar aansluit. Centrumvernieuwing Emmen is één project, maar er zijn natuurlijk nog veel meer opgaven in het centrum van Emmen, dus op het moment dat je die visie klaarhebt, kun je daar ook concreet mee aan de slag, verwacht wethouder Van der Weide.

Wakker Emmen en GroenLinks hebben nog een vraag gesteld – de heer Van der Weide ziet het vooral ook als aandachtspunt – over het speerpunt uit de Energienota en of dat ook geothermie betreft. De wethouder gaat ervan uit dat de raad ervan op de hoogte is dat op dit moment wordt gepoogd het project dat in Erica uitgeprobeerd is, van de grond te krijgen. Het college ziet dat daar heel veel tijd maar ook geld is geïnvesteerd in het project, maar dat het niet kan worden gerealiseerd en dat heeft ook weer te maken met de zouthoeveelheid die daar in de bodem zit. Dus dat is in ieder geval een project dat in de steigers was gezet, maar helaas niet kan worden gerealiseerd. Op dit moment is de opsporingsvergunning die benodigd is voor het realiseren van geothermie, nog steeds in het bezit van de gemeente. Deze is namelijk verlengd en het college gaat ook zeer zeker kijken of men marktpartijen kan interesseren om hiermee aan de slag te gaan. Maar het realiseren van een geothermieproject gaat niet zonder slag of stoot en is ook een kwestie van 'de lange adem'.

Wakker Emmen heeft nog een vraag gesteld over het beheer- en onderhoudsgeld voor het nieuwe Raadhuisplein. Wethouder Van der Weide denkt dat het ook goed is om aan te geven dat B&W juist hebben gekozen om hiervoor extra middelen vrij te gaan maken, zodat de onderhoudskosten van het nieuwe plein niet gaan drukken op het reguliere onderhoudsbudget. Dus daarmee gaan de kosten die moeten worden gemaakt voor beheer en onderhoud van het nieuwe plein, in ieder geval niet ten koste van het reguliere onderhoud.

Dan heeft de heer Van der Weide nog een vraag staan van Wakker Emmen over het schoonmaken van de verkeersborden. Op dit moment wordt die uitgevoerd door de EMCO; daarbij is de gemeente ook gebonden aan een budget en neemt zij in ieder geval de meldingen die binnenkomen mee in het programma van de uitvoering. De wethouder kan de raad in ieder geval wel aangeven dat als hij even kijkt naar het Meldpunt Openbaar Gebied, dit nu niet de klacht is die het meest voorkomt. Dus binnen de middelen die beschikbaar zijn, probeert het college in ieder geval zo doelmatig om te gaan met het beheer en de schoonmaak van de verkeersborden.

Het gaat de fractie van **de heer H.A. Bos** niet alleen om schoonmaak, het gaat met name ook om reflectie in het donker. De heer H.A. Bos denkt dat 30 tot 40 procent van de bebording in het buitengebied niet meer voldoende reflectie heeft.

Wethouder Van der Weide kan dat niet ontkennen of bevestigen, maar het lijkt hem in ieder geval goed om eens te kijken hoe het daarmee gesteld is. En als het college inderdaad ook van mening is dat het een probleem gaat vormen, dan zal men daarvoor bij de raad gaan terugkomen. Tot zover de vragen die de heer Van der Weide had genoteerd.

Mevrouw Hoogeveen denkt dat dit in een nieuwe portefeuille valt. D66 had nog een vraag neergelegd omtrent de anekdote van 'gastheervrijheid'.

Wethouder Van der Weide gaat ervan uit dat mevrouw Hoogeveen hiermee doelt op het onderwerp parkeren: de correcte term moet uiteraard 'gastheerschap' zijn.

De heer Scheltens memoreert namens zijn fractie een motie te hebben ingediend over de openingstijden van de milieustraat. Hij heeft de heer Otter verder niet over gehoord, dus hij neemt aan dat de motie in het kader van duurzaamheid de agenda van de heer Van der Weide raakt. Wellicht dat hij daar nog iets over kan zeggen.

En het tweede punt is dat de VVD-fractie ook een vraag had gesteld over het milieujaarprogramma en het milieujaarverslag. Het laatste is een wettelijke verplichting en dit heeft de raad de afgelopen twee jaren nog niet mogen zien. Dus wanneer kan zij die alsnog verwachten?

Wethouder Van der Weide heeft een en ander voorbij zien komen, maar wil daar in de tweede termijn even op terugkomen, zodat hij daar ook een concretere datum aan kan koppelen.

De heer Van der Weide was wel door zijn notities heen, maar nog niet door de moties die betrekking hebben op zijn portefeuille. Dan begint hij met die van de VVD. Wethouder Van der Weide denkt, kijkend naar het verzoek dat die fractie doet rond in ieder geval verruiming van de openingstijden, dat B&W wel willen kijken wat daarbij mogelijk is. De wethouder heeft ook even de schorsing benut om te vragen hoe een en ander in elkaar steekt. Dus zijn voorstel is om met AREA in gesprek te gaan om te kijken wat de mogelijkheden zijn. Dat betekent naar mening van de heer Van der Weide twee opties: een verschuiving binnen de huidige tijden of als men voor verruiming van de openingstijden gaat, dan zal dat ook een financiële consequentie hebben. En die twee scenario's wil de wethouder aan de raad voorleggen als onderwerp ter bespreking in de commissie Wonen & Ruimte. Dus als de VVD het college even de ruimte en tijd geeft om die twee scenario's uit te werken, dan komt men daar bij de raad op terug.

De voorzitter stelt voor dat daar in tweede termijn door de fracties gereageerd wordt.

Wethouder Van der Weide komt dan bij de motie van LEF! over flitsvergunningen. Het zal de raad ook ongetwijfeld niet ontgaan zijn dat het college het thema vergunningverlening ook specifiek heeft opgenomen als speerpunt in deze Begroting. In 2016 willen B&W ook aan het werk gaan met het snel en ook flexibel kunnen omgaan met de afhandeling van de vergunningen; daarvoor gaan zij een aantal dingen doen het komende jaar.

Ten eerste de vraag of de herijking van het welstandsbeleid van invloed is op hoe snel je een vergunning kunt gaan afgeven: dat zit in ieder geval in de portefeuille van collega Otter en wethouder Van der Weide heeft begrepen dat het niet zo heel lang meer kan gaan duren voordat de herijking tot het vernieuwde welstandsbeleid gereed is. Ten tweede is het college bezig met het ontwikkelen van een VTA-beleid en zoals de raad ook ongetwijfeld weet, komen B&W in december met een C-discussie omtrent RO. Dat zijn drie concrete dingen waarmee het college aan de slag gaat.

In reactie op het verzoek van LEF! als het gaat om flitsvergunningen staat het college in contact met de gemeente De Wolden, die op dit moment een balievergunning hanteert. Het principe is ongeveer hetzelfde, alleen heeft het beestje in dezen een andere naam. En de heer Van der Weide wil voorstellen de mogelijkheid op welke wijze de flitsvergunning geïmplementeerd zou kunnen worden in het Emmense, in ieder geval te willen gaan onderzoeken binnen de stappen die B&W het komende jaar gaan zetten en daar op een moment bij de raad op terug te komen. Dus de gedachte past, verwacht de heer Van der Weide, goed bij waar het college op dit moment mee bezig is. Alleen, om nu al te besluiten om tot implementatie over te gaan, is volgens de wethouder niet de goede volgorde.

De voorzitter kijkt even naar de fractie van LEF! om ook hierbij in tweede termijn aan te geven of dit antwoord al dan niet voldoende is. Dus niet nu, anders wordt naar mening van de voorzitter de hele begrotingsvergadering nu al afgehandeld.

Hij vraagt de heer Van der Weide of hij aan het eind van zijn betoog is gekomen.

Wethouder Van der Weide antwoordt dat dat het geval is.

Wethouder Wilms gaat even de programma's langs.

Hij begint bij het programma *'Inwoners en bestuur'* en dan komt hij meteen bij het thema 'meer van de samenleving'. Door een aantal partijen zijn daarbij opmerkingen geplaatst en vragen gesteld. Wellicht kan de heer Wilms die partijen daarin meenemen. Want het college is natuurlijk beziggeweest met de bestuurlijke experimenten; men is nu uit de fase van het experimenteren. De meeste experimenten zijn al afgerond, maar sommige lopen ook door of hebben een doorlopend karakter en worden nu verder afgerond. En er komen ook weer nieuwe aanvragen, dus daar staat het college ook open voor. In de Begroting is ook iets gezegd op pagina 135 over welke lessen B&W trekken uit die experimenten. Want dat betekent natuurlijk iets voor het college als bestuur, maar ook voor de ambtelijke organisatie. En als je zegt dat je wilt gaan voor de 'ja' als het gaat om de bewonersinitiatieven, dan moet je daar ook voor staan. Voor de ambtelijke organisatie – en dan treedt de heer Wilms natuurlijk niet in de portefeuille van de heer Bos, hoewel er eigenlijk wel een link naar de portefeuilles van het hele college is te maken – betekent dat iets voor de houding en het gedrag. Dat betekent eigenlijk dat men samen met de inwoners op zoek gaat naar mogelijkheden en niet steeds maar doorverwijst. Het college pakt als bestuur ook die rol zoals die nodig is en dat betekent dat men soms facilitator is, soms realisator, maar soms ook scheidsrechter en dat houdt weer in dat het gewoon maatwerk is. Richting toekomst zal de organisatie zich continu moeten blijven ontwikkelen op dat gebied en de eerste ervaring met het anders werken – 'de andere overheid', zoals dat genoemd wordt – zijn er en het college bouwt die ook verder uit. Wethouder Wilms zou ook voorbeelden kunnen noemen, want daarvan is er een hele opsomming van te maken. Misschien is het in dat kader goed dat hij het proces van Samen Verder noemt dat de gemeente met de samenleving oppakt, maar bijvoorbeeld ook de visie en vraagformulering bij kunstzinnige vorming heeft de gemeente opgehaald in plaats van dat allemaal zelf bedacht te hebben. Als het gaat om bijvoorbeeld het samenstellen van het participatiebeleidskader van wethouder Arends, dan is dat ook door de partijen in de sector zelf opgepakt. Zo zou de heer Wilms nog wel even door kunnen gaan.

Mevrouw Hoogeveen weet niet of de wethouder de vraag nog gaat beantwoorden, maar zij had een vraag gesteld met het oog op wat de wethouder 'de verschillende rollen' noemt zoals regisseur of facilitator en dat het hoe dan ook maatwerk is. De D66-fractie was even benieuwd wat dan de uitkomsten zijn. Wordt de burger hier ook in betrokken als het gaat om de lessen uit de experimenten die de organisatie in dit huis toepast? Want de vraag kwam van de kant van de betrokkenen c.q. de maatschappij. Wordt daarnaar gevraagd en zo ja, wordt dat nog geëvalueerd?

Wethouder Wilms zegt dat die evaluaties natuurlijk allemaal besproken zijn met de partijen die toen ook betrokken waren bij de experimenten en dat is ook teruggekoppeld. De heer Wilms denkt dat het ook goed zou zijn dat het college de raad nader over gaat informeren, maar daar komt hij zometeen nog even op.

Het college zal in die zin dus verder aan de slag moeten met de initiatieven die er zijn en ook moeten kijken wat nu wel of niet werkt. Dat betekent dus ook dat dingen soms goed gaan en soms ook niet en daar moet je, meent wethouder Wilms, dan ook open en transparant in zijn. Een mooi voorbeeld daarvan vindt hij toch ook wel het proces van het maken van een burgerbegroting: daar zijn Emmerhout en Nieuw-Dordrecht bij betrokken. Dat zit op dit moment in de eindfase en zal binnenkort ook worden afgerond. Dit lijkt heel gemakkelijk, maar het is best nog een hele klus om, kijkend naar de gemeentelijke begroting als een taart, aan te geven welk taartpunt Nieuw-Dordrecht en welk taartpunt Emmerhout is. Het college heeft daarmee in ieder geval de budgetten wel inzichtelijk gemaakt en er zal nu ook een vervolgstap gezet moeten worden als het gaat om de zeggenschap daarover per dorp en wijk en ook over de besteding van de budgetten. Dat is nog een heel traject dat B&W te doen staat: zij proberen daar in het college nog dit jaar iets van te vinden en de heer Wilms denkt dat als men daarover een goed beeld heeft, het goed is om de raad daarin mee te nemen. Want

dit beïnvloedt ook zeker de relatie met de raad en daar moet de raad dan ook vervolgens weer iets van vinden.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor het fenomeen van het decentraliseren van de EOP-budgetten: daar zit men ook in de afrondende fase. Wethouder Wilms heeft de raad al eens een keer in een informatiebijeenkomst laten bijpraten – want hij was er zelf niet bij – over de btw-problematiek. Dat is één zo'n klein dingetje dat dan ook heel lastig is om te tackelen, maar het college gaat daarover in ieder geval met voorstellen komen. De heer Wilms heeft ook gezegd dat hij dit ook richting de EOP's duidelijk wil hebben om verdere twijfel te voorkomen over hoe het nu gaat met de EOP-budgetten. Dus daarover zullen B&W ook duidelijkheid verschaffen.

De vraag van Wakker Emmen en GroenLinks – elke fractie met een ander doel – over het evalueren van het functioneren van de EOP's is wel een andere vraag. Wethouder Wilms denkt dat als die fractie dat willen evalueren, het college zich nog wel even zal moeten beraden op welke wijze dat zou kunnen. Maar de heer Wilms wat dat eigenlijk niet direct koppelen aan wat hij 'de decentralisatie van de EOP-budgetten' noemde, want dan gaat het geheel toch wel in tijd stagneren. Hij denkt dat je hier toch wel even de tijd voor moet nemen om een duidelijke onderzoeksvraag te formuleren over wat je dan wilt evalueren. Bovendien denkt wethouder Wilms dat het ook goed is dat zowel de EOP's als de raad hier nog wat van moeten vinden.

De heer Eggen hoorde de wethouder net over de bewonersinitiatieven spreken. Hij noemde daarbij Emmerhout en Nieuw-Dordrecht. Nu heeft er anderhalf tot twee maanden geleden in *Binnenlands Bestuur* een artikel gestaan over Nieuw-Dordrecht en dat de mensen daar toch prachtige plannen hadden, zij ze die ook met de wethouder besproken hadden, maar dat zij toch nog steeds het idee hebben dat ze aan de hand – dan stelt de heer Eggen het even heel zwart-wit – van de gemeente blijven lopen. Is de gemeente dan ook op dat moment bereid om dat totaal los te laten? Of blijft daar nog steeds de regie van die kant op rusten? En die vraag geldt eigenlijk ook ten aanzien van Emmerhout.

Wethouder Wilms antwoordt dat die regievraag natuurlijk ook ingevuld is, omdat het college volgens de afgesproken kaders met de raad werken. Dus als B&W daarvan willen afwijken, dan zullen zij daar ook een raadsmeerderheid voor moeten hebben. Daar moet het college derhalve nog zeker op terugkomen.

Volgens **de heer H.A. Bos** wenst Wakker Emmen niet de overdracht van de budgetten te koppelen aan het functioneren. Maar waar de fractie wel aandacht voor wil vragen is of de huidige beleidsregels die gelden voor het functioneren van de EOP's, nog wel van deze tijd zijn en of die EOP's daar nog steeds aan kunnen voldoen. Dus daar wil Wakker Emmen wel graag nader onderzoek naar laten doen.

Wethouder Wilms heeft dat de raad toegezegd, dus daar komt hij nog op terug.

Hij wil ook nog even iets zeggen over het programma '*Werkgelegenheid*' en wel met name de sector toerisme en recreatie. De heer Wilms heeft de raad in mei geïnformeerd over de ontwikkelingen met betrekking tot het beleidskader recreatie en toerisme. Hij moet nu constateren dat dat meer tijd kost dan voorzien. De toerist houdt geen rekening met gemeentegrenzen en daarom vindt het college dat het van belang is om verder te kijken dan de gemeente Emmen. De heer Wilms heeft met de portefeuillehouders toerisme van Borger-Odoorn en Coevorden het initiatief genomen om regionale afspraken te willen maken en dus ook een regionaal beleidskader te willen ontwikkelen. In die zin kunnen de BOCE-gemeenten elkaar ook versterken: Emmen is bijvoorbeeld koploper in de dagrecreatie – ook in heel Drenthe zelfs –, Borger-Odoorn en Coevorden hebben veel verblijfsrecreatie. En de drie portefeuillehouders zijn met elkaar van mening dat Wildlands in die zin de regio een enorme impuls kan geven. Er liggen voor alle gemeenten kansen met betrekking tot meer bezoekers, meer bestedingen en meer werkgelegenheid in de toeristische sector. Daar waar samenwerking een meerwaarde heeft, vinden de BOCE-colleges dat dat dan moet worden opgepakt. Vandaar dat zij ook dat regionale beleidskader met elkaar gaan opstellen de komende tijd. De uitgangspunten daarvoor willen zij eigenlijk tegen het eind van dit jaar duidelijk hebben en die zullen zijn dan ook met de gemeenteraden communiceren. De drie colleges streven er dan na om dat gezamenlijke beleid vóór de zomer van 2016 ter vaststelling aan te bieden aan de drie raden. Er is ook onderzoek geweest door Stenden: dat is afgerond en gaat over de 'visitor's journey', een moeilijk woord voor de bezoekersreis. Op 16 november is er een netwerkbijeenkomst van Tourist Info, waarop

Stenden het visitor's journey-onderzoek presenteert aan de sector en ook raadsleden zijn daarbij van harte uitgenodigd. Dus zou wethouder Wilms willen oproepen daar gebruik van te maken.

De heer Leutscher wil nog even terugkomen op wat de wethouder aangaf over de samenwerking tussen de gemeenten in Drenthe. De heer Leutscher vindt dat prima, dit valt bij LEF! altijd in goede aarde. Misschien moet de wethouder die vraag nog beantwoorden maar het onderwerp waar hij al aan voorbij was, was het aantal overnachtingen.

Wethouder Wilms komt daar nu op. Er is geconstateerd dat bij de begrote opbrengst van de toeristenbelasting rekening is gehouden met een aantal van 600.000 overnachtingen. Dat is tegenstelling tot de situatie in 2014: afgelopen jaar waren er 353.773 overnachtingen. Je ziet dat daar toch wel een groot verschil in opbrengst is. Natuurlijk moet de gemeente ambitie hebben op dat punt. Maar mocht dit toch wat te ambitieus zijn als je dit op de achterkant van een sigarendoos narekent, dan komt het college daar in ieder geval op terug bij de volgende Kadernota.

De heer Leutscher heeft nog wel even een vraag. De wethouder zegt dat dat aantal van 600.000 de ambitie is die het college heeft, maar is dat wel realiseerbaar op basis van de capaciteit die de gemeente heeft? Je kunt wel 600.000 overnachtingen willen, maar als je de capaciteit niet hebt binnen de gemeentegrenzen, wordt dat een ander verhaal. En waarom vraagt de heer Leutscher dit? Dat heeft hij ook al in zijn eerste termijn gesteld: deze discussie is een iets andere vorm ook in 2013-2014 voorbijgekomen, omdat die 600.000 gebaseerd was op overnachtingen niet alleen in de gemeente Emmen, maar ook daarbuiten. Alleen, als de gemeente dit aantal aan zichzelf toerekent en daar ook financieel mee gaat rekenen, dan wordt dat een ander verhaal.

Wethouder Wilms geeft aan dat dat mooi past in het denken van het regionaal beleidskader, maar daar heeft de gemeente voor deze Begroting weinig aan, denkt hij. Dus hij denkt dat het verstandig is om daar nog eens even nader naar te kijken.

De heer Oldenbeuving dacht dat hij dezelfde vraag had. Maar mocht iemand al tevreden zijn met dat antwoord: in deze vergadering zijn raad en college nu wel aan het begroten. Eigenlijk hoort de heer Oldenbeuving zeggen dat er een bedrag in de Begroting staat, maar het wel knap ambitieus is om dat te halen. Dit lijkt het CDA nou niet de manier om met een begroting om te gaan. De heer Oldenbeuving was er even blij mee dat er werd samengewerkt: dat betekent dat de gemeenten om Emmen heen tot het inzicht komen – en dat is ook wel waar, natuurlijk – dat de gemeente Emmen ervoor zorgt dat de toeristen in deze regio verblijven en Emmen dus ook recht heeft op een deel van de toeristenbelasting die de omringende gemeenten incasseren. Tenminste, dat zou de heer Oldenbeuving wel normaal vinden.

Wethouder Wilms denkt dat het goed is – wat hij net ook al zei – dat ook de gemeenteraden ernaar kijken. Hij denkt dat goed is dat de gemeente Emmen ook die ambitie nastreeft en als het gaat om de overnachtingsmogelijkheden die zij heeft, dan zou een forse stijging mogelijk moeten zijn. Maar wethouder Wilms kan natuurlijk geen garantie geven voor die 600.000 overnachtingen. Het is een benadering, het is een raming.

Voor **de heer Leutscher** blijft er dan wel één vraag over: heb je dan wel de capaciteit binnen de eigen gemeentegrenzen om die 600.000 te realiseren? Dat is vraag één.

De tweede vraag die bij de LEF!-fractie is de volgende. Hoe kan het nu dat zij deze zelfde discussie heeft opgestart omdat het cijfermateriaal niet klopt als je op die manier redeneert? Nu is men twee jaar verder en er wordt nog steeds volgens dezelfde redeneertrant gerekend. En daar maakt LEF! zich ook wel ongerust over.

Wethouder Wilms kan zich dat voorstellen, maar dit soort ontwikkelingen zijn altijd lastig in te schatten. De afgelopen jaren was te zien dat onder invloed van het economisch getij er ook een afname was, maar nu is weer een stijging te zien. Dus de heer Wilms vindt dat het ook normaal is dat je ervan uit mag gaan dat, als de gemeente een ontwikkeling kent zoals Wildlands er een is, zij in de opbrengsten van de toeristenbelasting ook een aanzienlijke stijging mag berekenen.

Dat laatste, namelijk dat er positief gedacht wordt en je naar dat soort ontwikkelingen kijkt, is **de heer Leutscher** het wel met de wethouder eens. Alleen, hij plaatst daar twee opmerkingen bij. Is er binnen de gemeentegrenzen van Emmen voldoende capaciteit om zoveel overnachtingen te kunnen realiseren en is dan de aanname ook gerechtvaardigd? En de tweede vraag hoeft niet ter plekke hier beantwoord te worden, daar kan de wethouder vóór aanstaande donderdag 5 november nog wel even naar kijken. Hoe kan het nu – de heer Leutscher zal het verslag van die vergadering er nog wel even op nalezen – dat dezelfde argumentatie van de kant van LEF! over dit rekenmodel hier twee à drie jaar later terugkomt? En hoe kan het dat er schijnbaar door het ondersteunende apparaat niet anders naar gekeken of over nagedacht is op basis van wat hier toen al in deze raad is ingebracht?

Wethouder Wilms denkt dat het goed is – wat de heer Leutscher al aangeeft – dat de wethouder daar in tweede termijn op terugkomt.

Als **de heer Scheltens** in de lijn van de beide vorige sprekers uit de raad die 600.000 bezoekers deelt door 365 dagen, gaat het om 1.645 bedden. En de heer Scheltens denkt niet dat dat aantal aanwezig is in deze gemeente. Maar aan de toezegging van de wethouder om hierop terug te komen, wil de heer Scheltens dan wel toevoegen dat die terugkoppeling graag vóór donderdag 5 november plaatsvindt. Want zoals de fractievoorzitter van het CDA al naar voren bracht: raad en college zijn hier bezig met de Begroting, dus de heer Scheltens verwachten dan ook een antwoord vóór 5 november.

Wethouder Wilms beschouwt dat als toegezegd.

Dan wil hij gaan naar de onderwerpen onderwijs en jeugd. Deze ochtend – dat heeft men ook al kunnen vernemen in de pers – heeft het college de eerste voorschool officieel geopend. Eind 2015 zullen in Emmen zo'n twintig voorscholen gerealiseerd zijn. De wethouder denkt dat dat een prachtig resultaat is om ook aan de door de raad vastgestelde hoofdlijnennotitie '*Ontwikkelingen in het onderwijs*' vorm te geven en op die manier ook een ontwikkelrecht te geven aan alle kinderen.

Als het gaat om de achterstanden bij de peuterleeftijd, dan heeft het natuurlijk consequenties als je op die leeftijd al ontwikkelingsachterstanden oploopt. Daarom is het volgens het college van belang om daar met elkaar aan te werken.

Er zijn vragen gesteld over de deskundigheidsbevordering: de kwaliteit van de pedagogische medewerkers in relatie tot de 3F-toets. Wethouder Wilms denkt dat de gemeente met het initiatief om de voorscholen te realiseren ook hard met elkaar werken aan de kwaliteit van de pedagogische medewerkers. Dat hebben B&W ook in de Begroting opgeschreven, maar zij werken op dit moment bijvoorbeeld ook aan een kwaliteitskader waaraan ook de pedagogische medewerkers moeten voldoen. Het college probeert ook aan deskundigheidsbevordering te doen. Men weet nog niet hoe dat genoemd gaat worden, maar het is een soort academie die ook voor pedagogische medewerkers wordt opgericht om aan deskundigheidsbevordering te doen. De heer Wilms heeft het al gekserend 'de peuteracademie' genoemd, maar het is natuurlijk bedoeld om de vroegschoolse educatie te faciliteren.

De heer Eggen denkt dat de wethouder zelf vanuit zijn onderwijsachtergrond dat het constateren van ontwikkelingsachterstanden geen sinecure is. Dus in dat kader heeft de D66-fractie dat ook willen melden en zij is blij dat het college daarmee aan de gang gaat. En hoe de wethouder het noemt, maakt de heer Eggen niet zo bar veel uit, maar dat er in elk geval aandacht voor is, vindt D66 erg belangrijk.

Wethouder Wilms zet uiteen dat de aandacht ook niet alleen uitgaat naar taalvaardigheden en dat soort dingen. Het gaat veel breder: ook de creativiteit en het spelen komen aan bod.

Het CDA heeft een vraag gesteld over de regisseursrol van de gemeente als het gaat om de ontwikkeling in het voortgezet onderwijs. De wethouder heeft de raad bij de Kadernota ook al meegenomen in welke initiatieven daarin gaande zijn in het voortgezet onderwijs. Dan heeft de heer Wilms het over de gezamenlijke Scholenbeurs, het gezamenlijke stagebureau, de organisatie van de Zomerschool en ook het initiatief om te komen tot een gezamenlijke VMBO. Maar daar stopt het nog niet: want ook in het kader van de dalende ontwikkeling in het leerlingenaantal is er een aanvraag door de gemeente Emmen ondersteund om te komen tot een regionale procesbegeleider in het kader van de krimpbestrijding. Deze functionaris gaat komen met concrete voorstellen. In dat traject is de gemeente meegenomen en daar heeft zij ook haar visie op gegeven. De gezamenlijke visie op het voortgezet onderwijs is in ieder geval dat er goede onderwijsinfrastructuur in Zuidoost-Drenthe met een breed aanbod aan kwalitatief goede, innovatieve en financieel gezonde opleidingen moet blijven. En daar

moet het proces ook op gericht zijn. Dan zijn de uitgangspunten dat je niet passief maar actief bent, dat je het samen doet en niet alleen, dat je leert van elkaar en dat de leerling centraal staat. Er is afgesproken dat de eerste aanzet gegeven wordt door het voorgezet onderwijs zelf en dan gaat de gemeente kijken hoe zij daar faciliterend in kan zijn. En mocht dat leiden tot concrete voorstellen die ook geld gaan kosten, dan komt wethouder Wilms daar nog met nadere voorstellen naar de raad.

De heer Oldenbeuving luistert naar wat de wethouder zegt en hij denkt dat beiden elkaar ook heel goed begrijpen op dit punt. Alleen, bij één ding wil de heer Oldenbeuving hem toch wat aanzetten. Hij hoort de wethouder zeggen: ‘...daar zijn we als gemeente in meegenomen.’ En dat is nu precies wat de heer Oldenbeuving doelt: hij denkt dat je in dit stadium ook echt als regisseur moet optreden. En dat is iemand die aanwijzingen geeft op het toneel, het is niet iemand die afwacht. De heer Oldenbeuving vraagt aan deze wethouder om inderdaad regisseur, aanjager en verbinder te zijn. Dat is ook wat het CDA bedoelt met ‘de andere overheid zijn’ en dat gaat wat verder dan meelopen met het proces. De heer Oldenbeuving denkt ook dat de organisaties in het veld daar écht behoefte aan hebben.

Wethouder Wilms heeft dat in de gesprekken met de directies ook op die manier aangegeven. De heer Oldenbeuving heeft het over ‘de andere overheid’ maar er is ook nog zoiets als ‘meer van de samenleving’. En als partijen aangeven dat ze eerst zelf met een initiatief komen, dan kan de heer Wilms daar ook steeds naar vragen – dat doet hij ook. Maar dan is ook die eerste aanzet aan hen. Wethouder Wilms heeft gewoon al gezien dat de directies daar druk mee bezig zijn en hij samen met zijn collega’s uit Coevorden, Borger-Odoorn en Vlagtwedde daarover binnenkort ook weer geïnformeerd wordt.

Dan wil de wethouder doorgaan naar het thema verkeer en vervoer. Er is een aantal vragen gesteld over het openbaar vervoer. De invoering van de kwartiersdienst en de effecten daarvan op de Boslaan: zoals de raad heeft kunnen lezen gaat het college in 2016 starten met het proces om het stationsgebied te reconstrueren, daarvoor een plan van aanpak te maken en ook te kijken naar wat daar dan precies moet gebeuren. De heer Wilms denkt dat het goed is om ook de doorstroming op de Boslaan daarin mee te nemen.

Dat sluit ook meteen aan bij de vragen van D66 als het gaat om wat voor multimodale insteek de gemeente nu heeft bij alle vervoersmodellen. B&W hebben er in het GVVP natuurlijk nadrukkelijk aandacht voor gevraagd om zich niet alleen te richten op het autoverkeer maar ook op de fiets en het openbaar vervoer. En in de projecten wordt dat ook duidelijk: de fietsroute Rietlanden-Centrum-Oost staat ook nadrukkelijk op de planning, maar bijvoorbeeld ook het invoeren van de kwartiersdienst, de spoorverdubbeling bij Emmen-Zuid en verderop ook het oplossen van het knooppunt Herfte, dat leidt tot een veel betere dienstregeling in relatie tot het busvervoer. Al met al denkt de heer Wilms dat de gemeente al hard werkt aan alle multimodale mogelijkheden die zij daar heeft.

De ChristenUnie heeft een motie ingediend om maatregelen te nemen op de kruising van de Nieuw-Amsterdamsestraat met het Snippenveld. Maar het college constateert eigenlijk dat daar geen ernstige ongevallen zijn gebeurd. Nu hoeft er ook niet zo geredeneerd te worden dat eerst het kalf verdronken moet zijn voordat de put gedempt wordt. Maar B&W hebben wel extra attentie maatregelen genomen en als het dan gaat om de motie vindt wethouder Wilms dat die wel heel erg ver gaat. Hij zou ervoor willen pleiten om eerst onderzoek te doen naar welke maatregelen nodig zijn en als die resultaten bekend zijn, kan de wethouder daar op later moment op terugkomen. Dat zou kunnen bij de Kadernota. Maar de ChristenUnie heeft nu ook geen dekking aangegeven, dus de gemeente heeft die nu ook niet in de projecten zitten. De heer Wilms kan niet met geld toveren – om het zo maar te zeggen – dus zijn voorstel is om de motie enigszins aan te passen, zodat er meer gekeken wordt naar welke maatregelen daar nu nodig zijn.

Wat de dekking betreft hoeft **de heer Huttinga** die in een motie, die een verzoek is, ook niet aan te geven: dat zou wel bij een amendement moeten. Maar het is zijn fractie eraan gelegen om duidelijk te maken dat de plekken waar elke dag ongelooflijk veel fietsers en auto’s tegelijk moeten passeren, heel stagnerend werken en tot gevaarlijke situatie leiden. Gelukkig gaat het desondanks nog steeds goed. De wethouder moet in elk geval ongelooflijk oppassen dat het op die kruising in elk geval niet uit de hand gaat lopen. Een eindje terug is al wel een keer een heel naar ongeval gebeurd, dus dat moet niet nog een keer gebeuren: vandaar de motie. Met name in verkiezingstijd is daar ook heel veel om gevraagd vanuit de wijk en de ChristenUnie heeft toen onder andere ook met Wakker Emmen op de

Markt tegen die mensen beloofd om daar als raad alert op te zijn en daar ook wat mee te gaan doen. Het komt natuurlijk niet voor niets, dat signaal.

Wethouder Wilms begrijpt dat, maar hij hoopt dat de heer Huttinga hem ook begrijpt. Hij geeft een aantal heel concrete maatregelen dat daar genomen zou moeten worden. De heer Wilms kan op dit moment hier niet inschatten wat voor maatregelen daar genomen zouden moeten worden. Dus wellicht is het verstandig om op dat punt de motie ook even aan te passen.

De voorzitter wil de heer Huttinga best nog wel één keer het woord geven, maar wil er ook even op wijzen dat er nog een tweede termijn komt en men alle moties dan ook nog weer bij langs gaat.

De heer Huttinga vindt dat goed, maar het is ook goed om te weten hoe je dan een motie eventueel moet hervormen of aanpassen en of de ChristenUnie dat überhaupt gaat doen, is vraag twee. Maar de wethouder geeft wel aan dat hij in elk geval dat punt nauwkeurig in ogenschouw wil nemen en eventueel bij de Kadernota erop wil terugkomen. De heer Huttinga vraagt of hij dat goed heeft begrepen.

Die toezegging heeft **wethouder Wilms** gedaan inderdaad.

En van het overige stelt **de voorzitter** voor dat de heer Huttinga in tweede termijn aangeeft of hij die toezegging al dan niet voldoende vindt. De voorzitter vraagt of de heer Huttinga dat ook gehoord heeft.

De heer Huttinga had even een gesprekje met de collega naast hem en had de laatste vraag inderdaad niet gehoord.

De voorzitter dacht dat al. Vandaar zijn vraag, anders ontstaat daar een misverstand over. Hij stelde net voor om net dit als de andere moties, waarop ook al gedeeltelijk een antwoord is gekomen van het college, gewoon in de discussie mee te nemen in tweede termijn. De voorzitter ziet dat de heer Huttinga een slok water neemt en dus daar akkoord mee gaat.

De heer Huttinga geeft aan dat de voorzitter de orde bepaalt.

De heer Wanders neemt de woorden van de voorzitter ter harte om zich voor te bereiden op de tweede termijn, dus mag hij met permissie van de voorzitter misschien nog één vraag stellen over deze motie? De heer Wanders gaat er even vanuit dat het antwoord bij de heer Huttinga vandaan moet komen. Is er ook een rol voor de EOP-Rietlanden in dit verhaal weggelegd? Of is dit vanuit de gemeente zo opgelegd en is daar geen rol in voorzien voor de vertegenwoordiger van de bewoners uit de wijk?

De voorzitter staat deze vraag ook toe, maar ook hier wil hij graag met de raadsleden afspreken dat zij zich wel gaan beperken in deze discussie. Want anders gaan zij nu in feite al naar de tweede termijn toe en van deze discussie vindt de voorzitter dat die eigenlijk in tweede termijn thuishoort. Maar hij geeft nu de heer Huttinga de gelegenheid om op de vraag van de heer Wanders te reageren.

De heer Huttinga antwoordt dat er geen EOP bij betrokken is, maar dat de motie is ingediend op grond van eigen waarnemingen van in elk geval de beide fracties, Wakker Emmen en de ChristenUnie – daar is ook dit initiatief uit voortgekomen. Die discussie is hier ook al meermalen gevoerd, maar omdat het steeds zo stil bleef rond dat punt hebben beide fracties gemeend om nu eens een keer een punt te maken.

Wethouder Wilms gaat dan door naar cultuur. Het is door de heer Arends ook al aangegeven: de gemeente krijgt natuurlijk een stad met een mooi en uitnodigend centrum en het college wil de partijen uit de samenleving ook ondersteunen bij het creëren van een levendig centrum. De finale van de Culturele Gemeente van Drenthe, de afronding van de Centrumvernieuwing en de opening van Wildlands tot en met de opening van het Atlas Theater samen met alle reguliere evenementen én de tijdelijke invulling van de locatie Hoofdstraat komen samen in wat het college genoemd heeft: ‘de

culture zomer van Emmen'. B&W hebben daartoe intern een speciale regisseur centrumprogrammering benoemd, die ook de verschillende activiteiten coördineert. Dus ook ambtelijk is daarvoor een projectteam ingericht en bestuurlijk bemenst wethouder Wilms die stuurgroep met collega's Arends en Van der Weide.

En als het dan gaat om de tijdelijke invulling van de locatie Hoofdstraat, het huidige dierenpark, dan ziet het college daar mogelijkheden om daar een soort van belevingstheater op locatie te gaan organiseren. Er hebben zich al partijen voor gemeld: dan valt te denken aan projecten zoals ze georganiseerd worden door Walkyre en 'Terugkeer naar Gaia' – dat ook door Aa en Hunze georganiseerd is in het Drentsche Aa-gebied. Dus als de raadsleden daar een beeld bij willen hebben, dan moeten zij maar eens even googlen op het internet. Maar met onder andere dat soort partijen zijn B&W in gesprek en er is nog aantal overige initiatieven dat daar een heel mooie tijdelijke invulling van de savanne kan geven.

De heer Leutscher hoort wat de wethouder zegt. Dat betekent, even vrij vertaald, dat de gemeente daar ook dingen gaat doen. De heer Leutscher wil even kijken of de wethouder en hij elkaar juist verstaan. Waar het LEF! om te doen is, is dat vanaf april tot en met oktober dit festival, dit event, gewoon gaande is op de plek van het oude dierenpark. En waarom komt de fractie met dit voorbeeld? Daarnet was al even een discussie met de heer Arends over het behouden van traffic in het centrum van Emmen. Dat is niet omdat je daar twee keer op een zaterdag iets doet, maar omdat daar de hele dag iets te beleven is. En het volk komt ook niet zomaar uit de lucht vallen, maar kijkend naar de wereld om de gemeente Emmen heen en als je dan wat in de historie duikt, dan is een heel mooi voorbeeld de Biënnale in Venetië. Dat is nu wereldberoemd, maar is ooit begonnen omdat men daar oude pakhuizen had en die eigenlijk wilde afbreken omdat men zich afvroeg wat men ermee moest. Toen is men maar een beetje begonnen vanuit het conceptueel denken. Wat in Weimar gebeurd is, is hetzelfde verhaal: dat is vanuit het niets begonnen en heeft zich uiteindelijk ontwikkeld. In deze gemeente zie je een bepaalde combinatie met een soort denkrichting naar aanleiding van het interview met de heer Otter het *Dagblad*. De LEF!-fractie heeft zich toen gefocust op het feit dat met de opening van het nieuwe dierenpark écht iets groots is te doen op conceptuele wijze in het centrum van Emmen van april tot en met oktober, waarbij je diverse kunstenaars betreft, gebruikt maakt van alle plekken en posities die er zijn. Als de wethouder de tekst van de motie doorleest, dan gaat deze dus wat verder dan er op vier zaterdagmiddag iets wordt gedaan.

Wethouder Wilms denkt dat dat duidelijk is. Maar hij denkt dat het goed is dat ook hij duidelijk is. Als de heer Leutscher weet dat in de samenwerkingsovereenkomst formeel is afgesproken dat de gemeente de sleutel pas op 1 juli ontvangt, dan is het tijdpad waar hij het over heeft, een ander dan waar het college mee rekent. En daarom hebben B&W zich ook geconcentreerd op een integrale programmering van het totale centrum, waar dus ook de locatie Hoofdstraat onderdeel van uitmaakt.

Waar het de fractie van **de heer Leutscher** nu juist om te doen is, is – uitgaande van het verhaal van daarnet over die traffic en wetende wanneer die sleutel van het oude dierenpark wordt overgedragen – om dit juist nú al op te gaan pakken samen met Dierenpark Emmen en kijken hoe je er samen zorg voor kunt dragen dat op het moment dat het nieuwe dierenpark wordt geopend, je heel kort daarna iets te doen hebt op de oude plek. Dan blijft het ook interessant en blijf je daar de traffic houden. En als de wethouder zegt dat hij pas in juli de sleutel krijgt, dan zal dat best. Maar je kunt best met het Dierenpark hier al prima mee beginnen op basis van een stukje creativiteit en durf, net zoals je de verwachting mag uitspreken hoe dat bedrijf de oude locatie al of niet netjes achterlaat. En als de gemeente dat kan en daarvoor gaat, dan is er veel mogelijk. En met dit soort activiteiten zijn de kosten ook nog eens in de hand te houden. Maar er gebeurt wel iets en je ziet ook vanaf het moment dat het oude dierenpark verdwenen is, dat dit een spannende locatie voor de komende maanden blijft.

Wethouder Wilms denkt dat hij en de heer Leutscher op dat punt daar wel gelijkelijk over denken. Als hij de motie leest, dan staan daar nogal wat voorwaarden in opgenomen waar het college rekening mee dient te houden. Dus de heer Wilms zou er wel voor willen pleiten dat B&W iets meer ruimte krijgen om daar voorstellen voor te ontwikkelen.

De voorzitter stelt voor dat dit in tweede termijn ook met de andere partijen wordt bediscussieerd. Dan kan de wethouder daar ook nog een keer op reageren.

Dat lijkt **wethouder Wilms** goed.

Hij wil ook nog even ingaan op wat de heer Oldenbeuving van het CDA heeft benoemd als het gaat om de invulling van de motie over breedtecultuur. Het college is inderdaad met voorstellen gekomen. Dat betekent dat B&W als het gaat om talentenontwikkeling breed inzetten, ook in de dorpen en wijken. Vanuit de kunstbeweging is ook aangegeven dat daar ook formatie voor wordt ingezet. Er komen coördinatoren voor de dorpen en wijken en die moeten ook verbindend werken als het gaat om vraag en aanbod. Datzelfde geldt voor een soort van makelaarsrol die de kunstbeweging gaat innemen als het gaat om de coördinatie, afstemming, vraag en aanbod in relatie tot bijvoorbeeld het muziekonderwijs. Er zijn natuurlijk ook landelijke voorbeelden van hoe je dat zou kunnen doen en daar wordt ook aansluiting bij gezocht. Uiteraard is dat ook in het Productenboek opgenomen, dat het college opnieuw vastgesteld heeft, om te komen tot de kwaliteitsborging in het muziekonderwijs, zoals het afnemen van de HaFaBra-examens, en ook de ondersteuning en ontwikkeling van het culturele ondernemerschap – en dan heeft de heer Wilms het over muziekdocenten. Een mooi voorbeeld van websites en vraag en aanbod bij elkaar brengen is bijvoorbeeld Kiesjedocent.nl. Daarvoor is het nodig dat je een lidmaatschap hebt bij All Art Professionals en dan kun je daar al heel goed gebruik van maken. wethouder Wilms heeft op internet gezien dat dat ook ruim gedaan wordt, ook in Emmen.

Ten aanzien van de motie inzake een LED-scherm op het Atlas Theater: dit vindt de heer Wilms een hele sympathieke motie, hij hoort graag wat de andere partijen daarvan vinden en dan zal het college ook kijken hoe men dat gaat invullen.

Als laatste wil wethouder Wilms kort nog iets zeggen over jeugdhulp. Er is een aantal opmerkingen gemaakt over de uitvoering daarvan. De wethouder is in de laatste commissievergadering al uitgebreid ingegaan op de problematiek en toen heeft hij ook al aangegeven dat er een actieplan is opgesteld met twee taskforces. Deze zetten zowel op gemeentelijk niveau als bij het CJG acties uit om waar nodig achterstallige dingen weg te werken en zekerheid en duidelijkheid te bieden als het gaat om de PGB's.

De heer Schoo had een concrete vraag gesteld. Hij begrijpt dat de wethouder misschien nu nog niet kan antwoorden omdat hij daarvoor wat dingen moet terugkijken. Dus de DOP zou hem willen vragen om in tweede termijn daar antwoord op te geven. Het gaat met name om inzichtelijk te krijgen bij de jeugdhulp hoeveel PGB's er in 2015 niet of nagenoeg niet gebruikt worden. En waarom stelt de heer Schoo die vraag? Dat zal hij dan gelijk ook maar even toelichten. Er zijn mensen die geen PGB durven aanvragen, omdat ze denken dat ze het bedrag terug moeten betalen. Maar er zijn ook mensen die vanaf 1 januari 2016 weer een nieuwe indicatie. En als mensen bijvoorbeeld – de heer Schoo noemt maar een rond bedrag – 50.000 euro nodig hebben op jaarbasis en ze gebruiken dit jaar, omdat ze heel voorzichtig zijn, maar 20.000 euro, hoe wordt dat dan bekeken? Want die moeilijkheden hebben die mensen niet veroorzaakt, die zijn gewoon ontstaan door de uitvoering en omdat die bij de gemeente neergelegd is. Dus de heer Schoo wil daar graag een antwoord op hebben. Zou dat kunnen?

Wethouder Wilms denkt dat hij de heer Schoo die informatie wel kan verstrekken vóór aanstaande donderdag 5 november. Dus dat zal hij proberen.

De heer Eggen memoreert dat de heer Schoo in eerste termijn een x-aantal kritische opmerkingen heeft geplaatst. De heer Eggen heeft hem toen ook gevraagd of er meerdere gemeenten waren en dergelijke en toen heeft de heer Schoo ook enkele duidelijke voorbeelden gegeven.

De raad heeft het al vaker gehad over de PGB's ten aanzien van jeugdzorg. Het college is in gesprek gegaan met bijvoorbeeld mevrouw Folkertsma en nog meerdere mensen. De heer Eggen kreeg toen echt het stellige idee dat dat eigenlijk klaar was. Hij krijgt nu echter van meerdere kanten toch te horen dat er nog steeds veel problemen zijn. De wethouder zegt dat er twee taskforces zijn ingesteld: hartstikke goed, dat gaat ook prima werken, hoopt de heer Eggen. Maar het is zo belangrijk voor die mensen dat ze echt duidelijkheid krijgen. En de heer Eggen hoort dat dat nog steeds niet goed geregeld is en hij hoort nu van de wethouder dat het maar om een paar gevallen gaat. Maar ook al zou het maar een paar gevallen betreffen, dan nog zou de fractie van D66 heel graag willen dat het ook écht goed geregeld gaat worden. De wethouder heeft ook toegezegd met die taskforces aan het werk te gaan. D66 wil heel graag op de hoogte blijven van hoe dat gaat. En de heer Eggen zou vooral de heer Wilms willen adviseren om misschien rechtstreeks met de SVB – of welke organisatie dan ook – in contact te treden wat er nu eigenlijk speelt. Want er dreigen nog steeds dingen fout te gaan. Dus de vraag van de heer Eggen is: wil de wethouder daar heel prudent mee omgaan en wil hij dat zo snel mogelijk

regelen? Want die zorg die meneer Schoo net ook uitsprak, komt de D66-fractie ook steeds meer ter ore. De wethouder zegt dat het maar een paar gevallen, maar er komen er steeds meer bij. Dus eigenlijk wil D66 daar eens vanaf. Het rijtje dat meneer Schoo daarnet naar voren haalt, is de heer Eggen onbekend. Maar als dat zo is, dan moet de gemeente daar iets aan doen.

Wethouder Wilms is het daar helemaal mee eens. Hij heeft ook aangegeven dat het college 25 november – als het goed is hebben alle raadsleden dat ook in hun agenda staan – de raad mee wil nemen in de totale uitvoering van de jeugdzorg. Het lijkt de heer Wilms heel verstandig dat hij dan ook inzichtelijk maakt waar het dan precies om gaat en wat de gemeente er ook precies aan doet. Dus als de heer Eggen hem in elk geval die tijd wil geven, dan heeft het college daar ook even fatsoenlijk de tijd voor om nader in te zoomen en alle vragen te beantwoorden.

De heer Wanders hoorde net de wethouder zeggen dat er taskforces zijn ingesteld om de achterstanden weg te werken en de problematiek rondom de PGB's aan te pakken. Vandaar ook de vraag in eerste termijn, waarin de relatie werd gelegd naar het beschikbare budget dat er uitgegeven wordt, of de gemeente überhaupt de totale vraag wel in beeld heeft. Met andere woorden: valt er nu iets tussen wal en schip waar de gemeente geen zicht op heeft? Want daarnaar kijkend heeft de PvdA-fractie daar in die zin zorgen over.

Naar informatie van **wethouder Wilms** is dat niet aan de orde. Of het moet al zo zijn, wat de heer Eggen ook aangaf, dat mensen toch onzeker zijn over het budget dat ze toegewezen hebben gekregen en daar dan ook de conclusie aan verbinden dat ze geen zorg kunnen inkopen. Maar daar zet het college dus ook gerichte actie op om de juiste informatie te geven en dan ook aan te geven hoe er wél zorg ingekocht kan worden. Dus het beeld dat de heer Wanders nu schetst heeft wethouder Wilms niet.

De fractie van **mevrouw Houwing** krijgt heel veel signalen dat die onzekerheid er wel dégelijk is. Maar als raad en college toch op 25 november met elkaar om tafel zitten om over deze problematiek te spreken, zou het misschien goed zijn dat de raad dan ook inzage krijgt in de rapportages – niet op naam, uiteraard – van de ombudsfunctionaris, die iedere twee maanden aan het college rapporteert? Wellicht dat die daar een beeld van kunnen geven en zo ja, de raad ook zicht erop kan krijgen of de samenleving wel weet van het bestaan van een ombudsfunctionaris. Want ook daar zet de VVD-fractie grote vraagtekens bij.

Wethouder Wilms lijkt dat een uitstekende suggestie, dus daar zal hij invulling aan geven.

De heer Oldenbeuving hoorde de heer Scheltens een tijdje geleden iets zeggen over een stemadvies. En het moge bekend zijn hoe het in deze raad gaat: als het woord 'sympathiek' valt, dan maakt een motie, zoals die van de LED-scherm op het nieuwe theater, meestal niet veel kans meer. De heer Oldenbeuving neemt aan dat de wethouder dit niet als een negatief stemadvies bedoelt.

Wethouder Wilms zegt dat dat zeer zeker niet het geval is, het is goed dat de heer Oldenbeuving dat nog even zegt. De heer Wilms is er zeer positief over, want er zijn heel veel mogelijkheden om met zo'n scherm allerlei dingen te doen. Dus als het gaat om exploitatiemogelijkheden zien B&W daar ongekende mogelijkheden.

Volgens **de heer Scheltens** beslist de gemeenteraad toch en moet het college dat uitvoeren. Als de drie coalitiepartijen deze motie indienen, hoeft de heer Oldenbeuving deze vraag volgens de heer Scheltens ook niet meer te stellen. Dan kan de motie gewoon in stemming worden gebracht.

De heer Oldenbeuving blijft hoe dan ook naar draagvlak streven.

Wethouder J. Bos memoreert dat in 2015 de transitie van een aantal wetten in het kader van drie decentralisaties naar de gemeenten gegaan en daar is behoorlijk veel energie in gestoken. Nu gaat de gemeente Emmen over naar de volgende fase, de transformatie. In dat licht wil wethouder J. Bos even ingaan op wat hij aan verschillende kanten van de fracties gehoord heeft en dat is dienstverlening en communicatie. Want daar moet de gemeente in het kader van de transformatie nu echt mee aan de slag. De transformatie behelst niet alleen een verandering van aanbod van producten of een koppeling

van ondersteuningsvormen tot nieuwe slimme vormen die beter aansluiten bij wat nodig is of efficiënter werken. Ze vraagt ook een verandering in houding, zowel die van de inwoners, van de zorgaanbieders als van de overheid.

Om even met de inwoners te beginnen: het is moeilijk om niet langer uit te gaan van waar men recht op heeft, maar van wat men nodig heeft. Dat is heel lastig om zelf te kijken wat men nog kan, wat het netwerk kan doen en waar men dan ondersteuning moet vragen. Temeer als men ziet dat de buurman of buurvrouw meer krijgt: dat is een hele lastige omslag voor burgers om te maken. Daar moeten ze ook mee geholpen worden, dat gaat niet vanzelf. Dat is ook voor de zorgondersteuners een opgave: de zorgaanbieders in deze gemeente zullen, populair gezegd, niet aan klantenbinding moeten doen, maar eigenlijk zorgen dat ze de klanten kwijtraken door in te zetten op zelfredzaamheid en in te zetten op het overbodig worden van die zorgaanbieders. Dat betekent ook voor de mensen die daar werken en die een bepaald beroep kiezen om zorg te verlenen, eigenlijk erop in moeten zetten dat ze een soort evenwicht bereiken tussen zorg verlenen en zichzelf overbodig maken. Dat vraagt een verandering, dat is jaren niet het geval geweest.

Dan last but not least: de gemeente Emmen zelf. Ook voor de gemeente is een behoorlijk verandertraject nodig. Zij moet ook zelf een evenwicht zien te vinden tussen enerzijds dienstbaar zijn aan haar cliënten c.q. inwoners c.q. burgers en anderzijds hen ook 'in de eigen kracht zetten'. Daarbij loopt de gemeente tegen een heel ingewikkelde opgave aan. Want aan de ene kant moet zij denken vanuit maatwerk en daarmee krijgt zij te maken met heel specifieke omstandigheden en unieke situaties, terwijl aan de andere kant zij te maken heeft met wetten, verordeningen en financiële randvoorwaarden waarbinnen zij dan moet werken. De gemeente moet dus leren uit te gaan van die specifieke situatie en minder uit te gaan van het overheidssysteem, de verordening of wat dan ook. En dat is een hele lastige. De organisatie is er op verschillende manieren mee bezig om daarmee te werken.

En daarnaast gebeurt er op uitvoeringsniveau ook van alles. Want dan komt de heer J. Bos bij het punt communicatie. Een goede communicatie is essentieel voor de inwoners en wethouder J. Bos beseft ook dat het college al een aantal keren gevraagd is vanuit de raad om oog te hebben voor en toe te zien op de communicatie, de communicatie en nog eens de communicatie. B&W zijn zich ervan bewust dat de schriftelijke correspondentie met hun inwoners vaak nogal juridisch van aard is: dat maakt de leesbaarheid er niet beter op – laat de heer J. Bos daar helder in zijn. Daar heeft het college ook een opmerking over gekregen, daar is men ook mee bezig en daar móét men ook een verbeterslag in maken. De leesbaarheid van de brieven móét beter. Als wethouder J. Bos kijkt naar de Wmo-nieuwsbrief van de gemeente, dan gaat deze naar 6.000 cliënten tussen de 18 en 100 jaar, die allerlei verschillende voorzieningen gebruiken. De consequentie daarvan is dat de Wmo-nieuwsbrief redelijk algemeen van aard is en niet de ruimte biedt om op allerlei onderwerpen de diepte in te gaan – wat soms wel nodig is. Het college heeft de mogelijkheid bekeken of het niet beter is om naast deze algemene nieuwsbrief meer thematische nieuwsbrieven te maken die voor een deel van de doelgroep interessant zijn. Dan kan men meer de diepte in gaan, omdat ook het college beseft dat men de inwoners meer moet informeren.

Het Zorgloket is een belangrijk informatiemiddel, vooral voor de mondelinge contacten met de inwoners. Dat loket is toegankelijk voor iedereen: iedereen kan er naartoe bellen, iedereen kan erheen gaan en B&W streven ernaar dat iedereen zo snel en adequaat mogelijk bediend wordt. Maar aan de andere kant wil wethouder J. Bos ook wel benadrukken dat de materie waar het over gaat, heel erg complex is. Soms is het zo complex om een vraag te beantwoorden dat het niet direct ter plekke kan en dan moet het uitgezocht worden en dan kost het tijd. De heer J. Bos beseft ook dat dat voor burgers heel lastig is dat het nog even duurt voor ze antwoord krijgen. En als ze dan een antwoord krijgen, dan is het vaak een ingewikkeld antwoord. Dat is ook iets waar het college mee aan de slag wil, maar nogmaals: het blijft een ingewikkelde materie.

De zorgombudsfunctionaris is net al even genoemd in de debatten. Deze is er expliciet voor cliënten: die is bewust ingesteld zodat mensen daarnaartoe kunnen met eventuele vragen of klachten waarmee ze er met de zorgaanbieder en/of de gemeente niet uitkomen. Stichting MEE is er ook. En deze twee stichtingen, die er allebei zijn ten behoeven van de cliënten, moeten zichzelf op de kaart zetten, ze moeten zelf aangeven dat ze bestaan. Maar dat geldt ook voor de belangenvertegenwoordigers – denk aan de Seniorenraad, de Wmo-raad, het OSOG. Voorts communiceren de nieuwsbrieven van de gemeente dat al die organisaties er zijn. Maar nog steeds merkt wethouder J. Bos dat er nog wel verbetering mogelijk is in de vindbaarheid van dat soort organisaties.

Dan komt hij bij de webshop van de gemeente: die is op zich goed, er wordt veelvuldig gebruik van gemaakt. Het college is nu bezig daar een soort introductie- of instructiefilm te maken voor mensen die laaggeletterd zijn en die meer in beelden denken, om te kijken of de gemeente hen op die manier kan helpen om ook meer van de webshop gebruik te kunnen maken. De Wmo maakt ook deel uit van de toptakensite van de gemeente Emmen. In de commissie BM&E is onlangs ook een presentatie gehouden over hoe deze in elkaar steekt.

Op die manieren is het college aan allerlei kanten bezig. Ook met voorlichtingen: zelf neemt wethouder J. Bos af en toe nog deel aan bijeenkomsten om te vertellen hoe het in elkaar zit. Onlangs in de Zuiderkerk heeft een van de ambtelijke medewerkers ook nog eens een keer een inloop gehouden waar mensen een toelichting kregen over hoe het in elkaar steekt. De gemeente is ermee bezig aan alle kanten, maar zij is er nog niet. Dat is een voortdurend aandachtspunt: men is er heel hard mee aan het werk. Dus communicatie en dienstverlening zijn belangrijke aandachtspunten voor het college, in het kader zowel van het sociale domein als ook – waar net over gesproken werd – van de hele manier van werken onder het mom van ‘meer van de samenleving’ en ‘de andere overheid’.

Mevrouw Houwing informeert of de wethouder zichzelf daarbij ook een termijn stelt, want zij heeft hem nu ongeveer vijftig keer horen zeggen ‘communicatie is belangrijk’. Bijvoorbeeld dat het college aan het eind van dit jaar die communicatie ook daadwerkelijk op orde heeft en de mensen weten wat ze moeten weten. Want anders spreken raad en college bij de Kadernota nog steeds over communicatie.

Wethouder J. Bos heeft daar geen exacte termijn bij. Hij denkt namelijk dat communicatie een voortdurend aandachtspunt zal blijven: het is iets wat gewoon consequent de aandacht moet hebben en verbetering behoeft. Het college is wel met een plan van aanpak bezig om te kijken welke punten men kan verbeteren. De heer J. Bos denkt dat het goed is om in een commissievergadering eens een keer terug te koppelen hoe dat precies in elkaar steekt.

Ook aan de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie, die ook met hetzelfde thema te maken heeft, wordt volop gewerkt. Er zijn gesprekken gaande tussen medewerkers, tussen teamleiders, tussen afdelingshoofden – op alle niveaus, dus – om te kijken wat de medewerkers nodig hebben om deze slag te maken en daarin een slag verder te komen. Maar ook wat je van een medewerker kunt verwachten. En dat worden ‘crossovergesprekken’ genoemd en die vinden plaats door de hele organisatie heen. Dat is nu zo’n beetje gestart als volgende stap en daar is de organisatie dus volop mee bezig.

Over de banen ingevolge de Wet banenafpraak c.q. garantiebannen was aangegeven dat de gemeente daar het wettelijk minimum voor hanteert. Dat klopt. Ook klopt het dat ook voordelen op bestaande vacatures behaald worden. Maar dat is tijdelijk: mensen beginnen met een wettelijk minimum en zo gauw ze ingroeien op het niveau dat adequaat is, gaan ze ook een salaris ontvangen conform de CAO. Dus dat daar een voordeel zit in de vacatures die er nu zijn, is maar een tijdelijk voordeel totdat men op het niveau zit dat daarvoor nodig is.

De heer Wanders heeft daarbij de volgende vraag. Wanneer zit men op het niveau dat daarvoor beoogd is? Heeft dat te maken met de werkervaring of met het werktempo dat men aankan?

Daar moet **wethouder J. Bos** op dit moment even het antwoord op schuldig blijven. Hij neemt aan dat het gewoon te maken heeft met eisen die men daaraan stelt en zij in die zin ook volwaardig behandeld worden.

De heer Wanders maakt zich sterk dat iemand die solliciteert op een vacature en hier binnenkomt en niet op een baangarantiebaan zit of niet met een afstand tot de arbeidsmarkt, op het wettelijk minimumloon begint. Dat is nu net het vreemde, want de loonkostensubsidie wordt gekoppeld aan de loonwaarde. En in die zin, als men gewoon een baan heeft op een functie waar een functiewaardering aan zit, dan mag de heer Wanders toch ook aannemen dat die iemand betaald wordt conform die functiewaardering?

Wethouder J. Bos wil daar graag even in tweede termijn op terugkomen. Want hij moet even iets beter uitzoeken hoe dat precies zit, anders geeft hij nu antwoorden die niet terecht zijn.

Dan wil de heer J. Bos nog even ingaan op een opmerking die gemaakt is over de Reserve Sociaal Domein. Er werd gesteld dat de bedragen nogal behoorlijk oplopen in die reserve. Die worden voor een groot deel veroorzaakt door een overschot op het dossier beschermd wonen. Daarbij gaat het om enkele miljoenen per jaar die over dreigen te zijn. Maar daarbij gaat de wethouder ervan uit dat deze bedragen niet in handen van de gemeente zullen komen. Want er is een verdeelmodel aangenomen dat ertoe leidt dat de gemeente op beschermd wonen een paar miljoen te veel krijgt. Daarnaast is er een heftige discussie gaande in Nederland dat die opnieuw verdeeld moeten worden, omdat de gemeenten die een paar miljoen te weinig krijgen, ook voldoende moeten hebben. Dus bij de bedragen die in de ontwikkeling staan van de Reserve Sociaal Domein, was ook al een soort waarschuwing opgenomen in de latere begeleidende brief met de nieuwste ontwikkelingen. Want dat is de kennis die de gemeente nu heeft. De stand van de reserve is nu zo geworden, dus zo moet die ook worden opgenomen. Maar aan de andere kant is bekend uit de landelijke discussies dat deze bedragen enorm onder druk staan en hoewel het lijkt dat de gemeente daar een enorme reserve mee opbouwt, dat in de praktijk heel erg gaat tegenvallen.

Daarnaast is het nu wel zo dat het college op dit moment binnen de Wmo-middelen nogal wat op een onderuitputting lijken af te stevenen: met name de innovatiemiddelen zijn nog te weinig gebruikt. Maar aan de andere kant duidt dit er ook op dat dit jaar de zorgaanbieders heel erg met die zorgtransitie bezig zijn geweest en dat er volgend jaar wellicht een flinke inhaalslag is te maken in de innovatie. De gemeente Emmen is nu ook het project Samen Verder gestart, waarin ook met de betrokken partijen samen daarop ingezet wordt. Dus wethouder J. Bos verwacht dat daar nog wel een inhaalslag komt.

Dan wil hij even ingaan op de blijverslening, een motie uit juni. Deze lening is nog steeds in ontwikkeling bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. De huidige duurzaamheids- en stimuleringsleningen worden onvoldoende gebruikt en dat is een reden om met SVn de mogelijkheden voor de andere – en wellicht beter – aansluitende producten te onderzoeken. En zodra SVn dan de blijverslening op deze wijze heeft geïntroduceerd, komt er een voorstel naar de raad over het inzetten van dit instrument. Het nieuwste bericht dat wethouder J. Bos gekregen heeft van het Accountmanagement Noord-Nederland is dat 9 november aanstaande SVn naar buiten gaat treden met deze blijverslening. Maar daarna gaan B&W zo snel mogelijk ervoor zorgen dat er een voorstel hier in de raad voorligt.

De heer Wanders vindt dat goed om te horen, inderdaad. Want dat was ook de opzet. Hij heeft ook toevallig deze dag een bericht gekregen van op 9 november SVn daar ook nog verder richtbaarheid aan gaat geven, want de datum was al 20 maart waarvan dit dateert – niet de motie, maar de eerste informatie over de blijverslening. Volgens de heer Wanders moet de termijn van één of twee maanden al heel snel haalbaar kunnen zijn, zodat de gemeente ermee aan de slag kan.

Wethouder J. Bos is het daar helemaal mee eens. Dat waren voor hem de punten uit de gestelde vragen. Hij heeft dan nog even wat moties en amendementen waarop hij in wil gaan.

Voordat de wethouder daartoe overgaat, heeft **de heer Wanders** ook namens zijn fractie in eerste termijn het nodige gezegd over gebiedsgericht werken op dorps- en wijkniveau en de schaalgrootte daarover. Hij realiseert zich dat dat behoorlijk afwijkt van hoe er nu gewerkt wordt en als de gemeente daarin meegaat moet zij helemaal veel aan communicatie doen, denkt de heer Wanders. Dus hij zou wel graag een reactie daarop van het college willen horen.

Wethouder J. Bos geeft aan dat de gemeente gebiedsgericht werken in zes gebieden heeft georganiseerd. Dat betekent dat zij de organisatie op die zes gebieden wil doen, maar de uitvoering moet per wijk of per dorp. Daar zit een behoorlijk verschil in en dat is nog wel een puzzel die de gemeente samen met de zorgaanbieders en ook haar EOP's etcetera aan het uitzoeken is. Want wat daarin belangrijk is, is dat men zo dicht mogelijk bij de mensen wil blijven. Eigenlijk is dat 'in huis', maar in hoeverre men daarin kan gaan weet de wethouder niet: het moet ook efficiënt blijven. Maar op zich is het niveau van zes gebieden voor de organisatie wellicht adequaat – daar gaan B&W vanuit – maar misschien moet men voor sommige onderwerpen nog dicht bij de wijken en dorpen werken. En andere onderwerpen kunnen misschien wel gemeentebreed. Dus dat is iets waar het college in de uitwerking samen met de betrokken partijen nog uitgebreid op zal terugkomen.

De heer Wanders vraagt of de wethouder het in die zin met de PvdA-fractie eens is dat met name de systematiek van gebiedsgericht werken zoals de gemeente die kent, vooral is ingegeven door de aanbestedingsgrootte, omvang van opdrachten etcetera, terwijl je ook opdrachten op wijk- en dorpsniveau zou kunnen wegzetten?

Wethouder J. Bos is het deels met deze constatering eens. De gebiedsinrichting is de bestaande indeling zoals die in het kader van Sedna gehanteerd werd: die is als vertrekpunt genomen. De heer J. Bos kan zich indenken dat je op bepaalde gebieden, zoals hij net al zei, nader moet inzoomen op wijk- en dorpsniveau. Wel denkt de wethouder dat de gebieden dusdanig gekozen zijn dat er toch behoorlijk wat karakteristieken voor een bepaald gebied aan te wijzen zijn. De gemeente is nu ook bezig met het opstellen van sociale gebiedsagenda's, waarin zij samen met EOP's, allerlei aanbieders en bewonersvertegenwoordigers gaat kijken wat er op sociaal gebied gaande is in deze streek, wat daar moet gebeuren en waar de partijen dus op moeten mikken. In dat kader kan het best naar voren komen dat er verschillen zijn tussen wijken en dorpen – wat wethouder J. Bos eigenlijk ook wel verwacht.

De heer Wanders beaamt dat misschien vanuit de vraagzijde sprake kan zijn van bepaalde karakteristieken, zodat het bij elkaar te bundelen is. Maar hij heeft nog geen reactie gehoord van het college op het voorstel van de PvdA om, als je werk voorop zet, die samenhang tussen vraag en aanbod op dorps- en wijkniveau te regelen – bijvoorbeeld met huishoudelijke hulpen, sociale partners etcetera. Dan zou je die schaal van het gebiedsgericht werken loslaten in de optiek van de fractie van de heer Wanders. De wethouder heeft gelijk als het gaat over dat je op de karakteristieken van de vraag wellicht een gebied kunt aanwijzen. Maar op de karakteristieken van het aanbod zou je misschien nog verder in kunnen zoomen op een dorp of wijk en dan komt er wel een aanbestedingsvorm in of een ander opdrachtgeverschap.

Als **wethouder J. Bos** kijkt naar hoe de gemeente met de zorgaanbieders gesproken heeft in het kader van Samen Verder en ook met de raden die daarbij betrokken zijn, dan is wel gezegd dat de gemeente toewil naar een populatiegefinancierde aanbesteding. Dat betekent dat zij gaat kijken naar de karakteristieken van een populatie; dat kan zij op wijk- of straatniveau doen. Maar wil ze dat een beetje efficiënt organiseren en ook kavels van voldoende robuustheid creëren om te kunnen aanbesteden, dan zal zij toch naar gebiedsniveau moeten. Maar dat heeft te maken met de organisatie, zoals de heer J. Bos net al zei. De uitvoering zal per wijk of per dorp plaats moeten vinden en daarom kun je dit het beste op een wat hoger niveau organiseren en wellicht een aanbesteding doen, maar de uitvoering heel nadrukkelijk op een veel lager schaalniveau neerleggen.

De heer Eggen heeft niet zozeer een vraag als wel een opmerking of gedachte. De wethouder heeft het over communiceren en dat dat zo moeilijk is. Dat is ook moeilijk, daar heeft men het in deze raad al heel vaak over gehad. Er werd net over gebiedsgericht werken gesproken en zo dicht mogelijk bij de mensen blijven. Als het college de communicatie gaat aanpakken binnen de ambtelijke organisatie – daar is de wethouder goed mee bezig, denkt de heer Eggen – dan lijkt het zijn fractie ook verstandig om die communicatie met de zorgaanbieders heel goed op te nemen. Want er is nogal eens verschil in communicatie. Een zorgaanbieder – tenminste, een ziekenverzorger ofzo – wil nog weleens communiceren dat bijvoorbeeld het aantal uren van tweeënhalve naar anderhalf moet, terwijl de gemeente wil communiceren dat het een schoon huis moet zijn. De heer Eggen zou in dat geval ook de zorgaanbieders meenemen.

Wethouder J. Bos denkt dat dat een terechte opmerking is; daar is het college ook al mee bezig. Men heeft een aantal zorgaanbieders aangesproken op de wijze van communiceren en dat is ook het punt dat men niet met drie of vier mensen in het veld bezig is, maar met honderden en dan ook nog verdeeld over tientallen organisaties plus nog een gemeentelijke organisatie. Dus dit blijft ook een voortdurend aandachtspunt en daarom was de opmerking van de heer J. Bos net al dat men er nooit mee klaar is. Het college zal hier voortdurend alert op moeten blijven. Op het moment dat je verslapt, gaat het weer achteruit.

De voorzitter had begrepen dat de wethouder nu over zou gaan op de moties.

Wethouder J. Bos bevestigt dat.

De motie over het opstellen van de welzijnsvragen gaat eigenlijk over de aansturing van de welzijnsorganisatie Sedna. Het programma van eisen van deze organisatie wordt samengesteld op grond van interne beraadslagingen. Dat zijn beraadslagingen van de gemeente, ambtelijk en bestuurlijk, en uiteraard die van Sedna zelf. En daarin worden de signalen en vragen uit het veld meegenomen. Dus wat dat betreft is dat de huidige praktijk. Voor dit jaar zit er ook een flexibel deel in het programma van eisen en dat kan ingevuld worden op grond van prioriteiten die door de EOP's naar voren worden gebracht. Dus daar zit al een bepaalde beweging in. Sedna voert zelf jaarlijks een tevredenheidsonderzoek uit bij zijn cliënten, dus in die zin is er wel een link richting wat er gebeurt. En dit jaar is er – dat is voor het eerst – ook een resultaatafhankelijke beloning en op grond van tevredenheid van maatschappelijke organisaties, mantelzorgers en eventuele andere doelgroepen wordt het laatste deel van die subsidie wel of niet verstrekt. Wat wethouder J. Bos net al zei in het kader van Samen Verder worden er sociale gebiedsagenda's uitgewerkt en deze worden samen met de partners, waaronder de EOP's, opgesteld en ze zouden een rol kunnen gaan spelen in het programma van eisen. Dan komt de heer J. Bos al heel dicht bij de motie, die oproept om veel meer de burgers c.q. de inwoners erbij te betrekken. Het college heeft ook gedacht aan de mogelijkheid om panels te organiseren van betrokken informele organisaties in de gebieden en die ook in samenspraak met Sedna te gebruiken om te bepalen wat er moet gebeuren. De heer J. Bos ziet dat de motie nog een stap verder gaat: echt op dorps- en wijkniveau – als hij het goed begrepen heeft. Daar moeten B&W nog even goed over nadenken hoe dat dan vormgegeven moet worden, want het punt is: als je te veel maatwerk levert, geef je geen ruimte meer aan de organisatie om te organiseren en om te werken. Daar moet men nog goed naar kijken.

Het bijzondere is nu juist dat de fractie van **de heer Wanders** tot dit inzicht is gekomen na gesprekken te hebben gevoerd met Sedna. Die organisatie gaf aan dat zij nu ook wel enige belemmeringen ervaren als het gaat om het invullen van een aantal vragen etcetera, dat in dorpen en wijken leeft. De PvdA is bij een aantal EOP's geweest, dat aangaf graag dit weer terug te willen zien van Sedna. De EOP's krijgen iets, maar daar hadden zij niet om gevraagd; zij hadden iets, maar dat zijn zij weer kwijt. Dat past misschien wel een beetje bij het eerste gedeelte van het antwoord dat de wethouder net heeft gegeven over hoe de vraag nu wordt bepaald: via het programma van eisen. Pas in de zesde of zevende zin van dat antwoord hoorde de heer Wanders de EOP's voorbijkomen: dat is een beeld dat de fractie ook een beetje heeft, dus in die zin is dat bevestigd. En de PvdA wil dat nu graag eens omdraaien: laat die dorpen en wijken nu aangeven wat zij graag willen, dat afstemmen met Sedna en vervolgens kan de gemeente van haar kant de rest faciliteren. Dat is de vervolgstap die de fractie van de heer Wanders inderdaad voor zich ziet.

Wat **wethouder J. Bos** net al probeerde aan te geven in zijn betoog is dat het college al die kant op aan het bewegen is. De vraag is even hoe snel en hoe ver men daarin moet gaan. De heer J. Bos denkt ook dat het college niet tegen deze motie is – beslist niet – maar de vraag is even hoe men dat in de uitvoering handen en voeten moet geven en hoever men daarin moet gaan. Dat is voor de wethouder even de zoektocht in de uitvoering. Dat B&W dus de stap al aan het maken zijn die kant op, zoals de heer J. Bos betoogde, dat moge duidelijk zijn en daarom vond hij ook de motie inderdaad iets aanstipte waar het college mee verder wil. En de Partij van de Arbeid gaat daarin een stapje verder dan het college dat op dit moment doet, dus dat is even de uitdaging om daar handen en voeten aan te geven. Er zit voor wethouder J. Bos echt even een punt dat de gemeente bewegingsruimte moet houden in de uitvoering. Op het moment dat je – de heer J. Bos zegt het even heel overdreven – het per straat vast wilt leggen en er gebeurt iets waardoor het anders wordt, dan zit je al gelijk in een lastig parket. Want je krijgt ook een stuk resultaatverantwoording richting de gemeente. Het is niet alleen een programma van eisen maar ook een verslag dat men daarover moet maken en een afrekendeel dat daarover moet plaatsvinden. Welnu, daar zit het college even naar te zoeken hoe men dat gaat doen, temeer het feit dat de gemeente in breder verband met de zorgaanbieders veel meer naar een populatiegebonden financiering wil. De vraag is dus hoe een welzijnsorganisatie zich daartoe verhoudt als je dat heel gedetailleerd gaat vastleggen en dat is voor wethouder J. Bos de zoektocht.

Dan nog één puntje: het amendement over het fonds voor acute noodsituaties. Er is reeds een noodfonds in de Begroting opgenomen en dit richt zich weliswaar op grotere bedragen en wordt beheerd door de gemeente zelf. Dus wanneer de drie partijen zich in hun amendement richten op acute nood van kleine omvang, die snel geregeld moet worden, dan kan het college dit amendement wel aanbevelen. Maar dan stelt wethouder J. Bos wel voor om dat in samenspraak met de partners van het

Armoedepact uit te werken, want uitgangspunt moet zijn dat er administratief zo weinig mogelijk rompslomp is, zo weinig mogelijk naar buiten toe en zoveel mogelijk ruimte en vrijheid geven aan de partners over de wijze van organiseren om dit efficiënt en effectief uit te voeren onder het adagium van ‘buiten het nieuws houden’.

De heer Oldenbeuving zou bijna zeggen: de wethouder had het amendement zelf kunnen schrijven. Zo klinkt het.

Wethouder J. Bos dankt de heer Oldenbeuving voor het vertrouwen.

De heer Schoo heeft zijn punten behoorlijk stevig neergezet voor deze wethouder, maar daar heeft hij ook een behoorlijk goede toelichting op gegeven. Dus de wethouder is daar druk mee bezig: dat is wel een punt dat speelt. De heer Schoo is blij met dat antwoord, maar hij heeft nog geen vragen beantwoord gekregen die hij in detail gesteld heeft. Dus hij geeft deze mee en hij hoopt dat ze vóór donderdag 5 november beantwoord worden.

Wethouder J. Bos zal de vragen meenemen.

De voorzitter beluistert vanachter de collegetafel dat men nu de suggestie doet om in de toekomst altijd zo te vergaderen. Hij denkt niet dat dat de bedoeling is. Het ligt aan de wethouder of de vragen worden beantwoord en als vragen niet beantwoord worden, staat het de raadsleden natuurlijk altijd vrij om deze nog een keer te stellen.

De voorzitter bedankt wethouder J. Bos voor zijn reactie en dan gaat hij over naar de beantwoording door burgemeester Bijl.

Burgemeester Bijl heeft een vrij overzichtelijk bestaan deze avond.

Een aantal fracties heeft aandacht gevraagd naar veiligheid. De een vraagt zich af of de veiligste grote gemeente nu wel het doel is waar Emmen naar zou moeten streven, de andere mist veiligheid als pijler. Burgemeester Bijl wil gewoon een veilige gemeente hebben en Emmen is een grote gemeente. En als Emmen een veilige gemeente is, dan is zij ook de grootste veilige gemeente van Nederland. Daarmee hoeft de heer Bijl geen extra pijler: hij is niet zo van de grote meeslepende woorden, hij is meer van ‘geen woorden, maar daden’. En de aanwezigen weten dat de heer Bijl wat dat aangaat een week achter de rug heeft met wisselend succes.

Mevrouw Hoogeveen weet niet of dat wisselende succes aan Feyenoord ligt. Maar wat de heer Bijl aangeeft: daar viel haar fractie net ook over. Want voor een 100.000+-gemeente is Emmen redelijk veilig – nu al. Dus dan is die ambitie niet zo hoog gesteld ten opzichte van het landelijke. Maar als je nu kijkt naar Drenthe, waarin Emmen de enige 100.000+-gemeente is, dan is deze gemeente helemaal niet veilig. Dus volgens mevrouw Hoogeveen willen D66-fractie en het college hetzelfde: beide willen een veilige gemeente. Maar het stond zo expliciet in de Begroting, dat de D66-fractie er even over viel.

Burgemeester Bijl denkt dat Emmen zelfs in Drenthe nog wel aardig scoren, want er zijn nog een paar gemeenten die minder veilig zijn volgens hem. Maar zoals je in een grote gemeente veel meer voorzieningen hebt dan in een kleinere gemeente, is dat ook met veiligheidscijfers zo: er worden gewoon meer aangiften gedaan omdat er meer mensen wonen. Maar waar Emmen zich het beste mee kan vergelijken is de categorie 100.000+ en daar wil burgemeester Bijl absoluut de plek die Emmen heeft, behouden. En door al die herindelingen in plattelandsgebieden – zelfs in Noord-Groningen dreigt er al een gemeente van meer dan 100.000 inwoners te komen – moet de gemeente Emmen wel goed op haar zaak passen. Maar nee, serieus, het college wil gewoon dat Emmen een veilige gemeente is – helder. Daar zet men op in, daar blijft men op inzetten – geen misverstand.

Dan misschien toch nog wel even iets over moties, want de burgemeester hoorde de heer Scheltens zeggen dat het college gewoon een motie moet uitvoeren als de raad die aanneemt. Maar zo werkt dat niet. Het college moet het besluit van de raad uitvoeren; een amendement is een besluit, een motie is het uitspreken van een gevoel. En als een college verstandig is, dan doet men daar goede dingen mee, maar een college kan ook een motie naast zich neerleggen. Er zijn ook deze dag weer moties langsgekomen met heel nuttige ideeën en daar hebben de collega's van de heer Bijl al op gereageerd,

maar er zitten ook wel consequenties aan een aantal van die moties vast en het college zegt dan ook niet voor niets: ‘We komen er bij u op terug.’ Want ze kosten geld of er zijn andere dingen mee gepaard. Net is al vastgesteld dat moties van de Kamer bijvoorbeeld ook niet gelardeerd zijn met gedekte bedragen en hetzelfde is deze dag hier aan de hand: er zit nog weinig dekking in de moties. Dus dat zijn nog dingen waar het college even bij de raad aandacht om moet vragen, namelijk dat moties ook dekking behoeven als B&W daardoor extra dingen moeten gaan doen.

De heer Huttinga wil hier even op aanhaken in het kader van deze opmerking van de burgemeester. Als het gaat om die motie met budget voor de Nieuw-Amsterdamsestraat – als hij die zo even mag noemen – dan is daar bij de Kadernota ook al een en ander over gezegd. En het wordt een beetje een slepend proces als dat op de lange baan wordt geschoven in de vorm van een toezegging. En dan is de ChristenUnie-fractie niet te beroerd om het college daar via een motie even aan te herinneren.

Het was niet de bedoeling van **burgemeester Bijl** om specifiek in te gaan op de moties, maar meer op de opmerking van de heer Scheltens dat het college een motie zo even moet uitvoeren. De heer Bijl hecht eraan om daar toch even een dualistische streep te trekken. Dat doet hij zelden, het is bekend dat dualisme niet zijn favoriete thema is, maar soms helpt het.

Maar nu de burgemeester toch bij de moties aanbeland is: hij heeft een motie die zijn portefeuille raakt en dat is de verlening van evenementenvergunning. Een mooie motie van Wakker Emmen, PvdA en CDA. De heer Bijl denkt ook wel dat het college een heel eind komt in de richting van wat die partijen zeggen. Want B&W zijn al een tijdje bezig met kijken wat zij kunnen doen met die vergunningverlening. De gemeente verstrekt 370 evenementenvergunningen op jaarbasis: dat zullen geen 370 Gouden Pijlen zijn. Dus daar zitten ook heel veel kleinere en terugkerende evenementen in, dus het college heeft de vraag ook al neergelegd bij de ambtelijke organisatie of de gemeente daar niet wat praktischer mee kan omgaan. Men moet zich ook realiseren dat de vergunning die in Haaksbergen verleend is, een repeterende vergunning was, waarop alleen de datum veranderd is. Want zij bevatte gewoon de tekst van het jaar ervóór. En daarmee geeft burgemeester Bijl de andere kant van het verhaal aan, namelijk dat de gemeente wel goed in de gaten moet houden waar zij dat dan op toepast. Maar de heer Bijl gaat de indieners niet plagen door te zeggen dat de motie ‘sympathiek’ is: het college neemt de motie over, men komt met een uitwerking erop terug. Maar de heer Bijl denkt wel dat het college even moet kijken op welke dingen men dat van toepassing wil laten zijn.

Misschien moet burgemeester Bijl ook nog even iets zeggen over het tekort van de EMCO – de heer H.A. Bos heeft daarnaar verwezen. De burgemeester heeft altijd meerdere kansen als andere collegeleden al aan de beurt zijn geweest of zij wat gaan zeggen over dit soort dingen. De wethouders van financiën en sociale zaken – niet arbeidsparticipatie – hebben hier al wat van gezegd. Het tekort staat als ‘p.m.’ genoteerd, de EMCO is in die zin heel gemakkelijk: aan het tekort moet de gemeente verplicht meebetalen voor 81 procent. Maar aan de andere kant streeft men ernaar om dat tekort zo laag mogelijk te laten zijn. Dan wordt er altijd heel hoog opgestuwd binnen de EMCO om dat ook zo laten zijn, maar als de tekorten er zijn of hoger worden – er kan niet helemaal voorspeld worden wat deze precies gaan worden – moet de gemeente ergens de dekking vandaan halen. Welnu, de indieners van de motie hebben een signaal afgegeven dat het tekort wel in de Begroting staat, maar dat de p.m. nog niet is ingevuld.

Dan was tot slot het oog van de heer Huttinga gevallen op een foto. Toen dacht de heer Bijl: er staat toch een andere op de buitenkant van het begrotingsdocument? Maar dat is een foto die bij hem tenminste ergens in het begin daarvan staat. Inderdaad staat het college daarop heel erg zijn best te doen om te verbergen wat op de achtergrond staat. Dat is ook dat lelijke belastinggebouw dat men een beetje aan het zicht wil onttrekken. Nu krijgt de heer Huttinga natuurlijk ruzie met zijn fractiegenoot Van Heusden als de heer Bijl dat zo zegt, maar wat eigenlijk veel meer aanspreekt is de foto die bij de heer Bijl op de kaft staat. Dan kun je wel zeggen dat er ook een zeker risico in zit van dat het college probeert de raad een rad voor ogen probeert te draaien met deze Begroting, maar het college vond dit wel een heel mooi plaatje om te laten zien. Burgemeester Bijl weet niet wat er gebeurt met de suggesties die de heer Hoeksema nog meer heeft gedaan, maar de suggestie om hier wat mee te gaan doen wil de heer Bijl wel overnemen op de een of andere manier. Dus daar komt het college op terug. verder staat het college inderdaad wat prominent op de foto. En als je goed kijkt, dan zie je ook bij de mensen die hier staan, college- en raadsleden rondlopen. Maar dan moet je wel heel goed kijken.

De heer Huttinga heeft hem bewust ‘de begrotingsfoto’ genoemd. Want de foto van het college op de binnenkant van de Begroting is dé begrotingsfoto: die staat in elke Begroting: een nieuwe opstelling van het college, op een bankje. En in dit geval vóór het mooiste plein van Emmen. Inderdaad, dat zegt de burgemeester terecht, het college doet erg zijn best om het plein volledig af te dekken en daarom heeft de heer Huttinga een compliment aan de gemeentesecretaris gegeven, want zij doet nog een poging om enigszins te stralen. Maar de rest is vooral bezig met hoe hoog of breed men is. De burgemeester doet nog net geen poging om met een sprongetje het lelijke belastinggebouw weg te werken. Meer wil de heer Huttinga er niet van zeggen.

Met de belastingachtergrond van **burgemeester Bijl** zou dat laatste wat te veel van het goede zijn, maar bij de analyse dat de secretaris het stralende middelpunt is, sluit hij zich aan.

Voordat **de voorzitter** schorst, is het goed om nog even te kijken naar de moties en amendementen. Er is in ieder geval één motie overgenomen door het college: dat is motie 4 ‘*Wildlands als verbonden partij*’, ingediend door het CDA, Wakker Emmen en de Partij van de Arbeid. Verder is motie 1 ook overgenomen. De burgemeester zei net dat die overgenomen was, dus dat is geldend.

Op de andere moties en amendementen is in ieder geval een reactie gegeven door het college. Het is aan de partijen straks om te kijken of die reactie voldoende is of niet en anders kunnen zij dat nog aangeven in de tweede termijn.

Niets meer aan de orde zijnde schorst de voorzitter om 20.47 uur de vergadering tot donderdag 5 november 2015, te starten om 14.00 uur.